

PRAVILA POSLOVANJA

Beogradske berze a.d. Beograd - prečišćen tekst -

01/1 br. 2762/25
04.07.2025.

OBJAVA IZMENA I DOPUNA PRAVILA POSLOVANJA BEOGRADSKA BERZE A.D. BEOGRAD

Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (broj 04/2 br. 4022/22, u daljem tekstu Pravila Berze) Odlukom Berze (broj 04/2 - 2727/25 od 03.07.2025. godine) o usvajanju Izmena i dopuna Pravila Berze (broj 04/2 - 2725/25 od 03.07.2025. godine) izmenjena su i dopunjen, a predmetne izmene i dopune inkorporirane su u prečišćen tekst Pravila Berze (broj 04/2 - 2726/25 od 03.07.2025. godine), te je na ove izmene i dopune Komisija za hartije od vrednosti, Rešenjem (br. 2/2-105-1756/3-25 od 04.07.2025. godine) dala saglasnost

Izmene i dopune Pravila Berze (broj 04/2 - 2725/25 od 03.07.2025. godine) sa prečišćenim tekstom Pravila Berze (broj 04/2 - 2726/25 od 03.07.2025. godine)

OBJAVLJENE SU NA INTERNET STRANICI BERZE, dana 04.07.2025.godine, te

STUPAJU NA SNAGU

prvog narednog radnog dana po proteku od 8 (osam) dana od dana objavljivanja na internet stranici Berze:

14.07.2025.godine

BEOGRADSKA BERZA

Vladimir Marević, pomoćnik izvršnog direktora,
po ovlašćenju izvršnog direktora 01/1 br. 2605/25

Beograd, jul 2025.

Sadržaj:

I OPŠTE ODREDBE	3
II POSLOVI BERZE I PRAVILA POSTUPKA	6
1. Poslovi Berze	6
1. Pravila postupka u obavljanju poslova Berze	6
III ČLANSTVO NA BERZI	10
1. Uslovi za članstvo na Berzi	11
2. Sticanje statusa člana Berze	12
3. Sticanje statusa ovlašćenog brokera člana Berze	14
4. Kontrolor člana Berze	16
5. Prestanak statusa člana Berze	16
6. Privremena obustava (suspenzija) pristupa člana Berze BelexFIX	18
7. Prestanak statusa ovlašćenog brokera (prestanak dozvole za trgovanje)	19
8. Privremena obustava (suspenzija) pristupa ovlašćenog brokera BelexFIX	19
9. Oduzimanje dozvole za trgovanje	19
10. Načela etičkog kodeksa	20
11. Međusobna prava i obaveze Berze i člana Berze/ovlašćenog brokera	21
12. Način rešavanja međusobnih sporova Berze i članova Berze i sporova među članovima Berze	25
13. Market Mejker	25
IV TRŽIŠTA BERZE	26
V UKLJUČENJE HARTIJA OD VREDNOSTI	28
1. Regulisano tržište – Listing	29
2. Open Market	32
3. MTP Belex	33
4. Zajednička pravila za regulisano tržište i MTP Belex	33
VI IZVEŠTAVANJE IZDAVAOCA	33
1. Obaveze izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene na Open Market	34
2. Obaveze izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene na MTP Belex	35
3. Evidencija i objava izveštaja izdavalaca na internet stranici Berze	35
VII TRGOVINA NA BERZI	36
1. Indikativna cena za trgovanje hartijama od vrednosti	36
2. Nalozi za trgovanje	37
3. Kontrola pre trgovanja	39
3. Model zone fluktuacije	39
4. Mehanizmi za upravljanje volatilnošću	40
5. Metod preovlađujuće cene	41
6. Kontinuirano trgovanje	42
7. Blok trgovanje	44
8. Transakcije	46
9. Usluge dostave podataka	47
VIII NADZOR I KONTROLA	49
1. Nadzor nad članovima Berze i trgovanjem	49
2. Sprečavanje neurednih uslova trgovanja	50
3. Mere i postupci za otkrivanje i sprečavanje zloupotreba na tržištu	51
4. Indikatori procene pri utvrđivanju sumnje na manipulacije na tržištu	51
5. Postupak nadzora i kontrole	51
6. Disciplinski postupak	53
7. Nadzor nad izdavaocem i mere u nadzoru	55
IX PRIVREMENA OBUSTAVA TRGOVANJA	56
1. Privremena obustava trgovanja po predlogu	58
2. Privremena obustava trgovanja zbog razloga koji su u vezi sa pristupom i korišćenjem BelexFIX	58
3. Prestanak privremene obustave trgovanja i nastavak trgovanja hartijama od vrednosti na regulisanom tržištu	59
X ISKLJUČENJE HARTIJA OD VREDNOSTI	60
1. Isključenje hartije od vrednosti sa regulisanog tržišta kada je trgovanje tom hartijom bilo privremeno obustavljeno	60
2. Isključenje sa regulisanog tržišta po zahtevu	60
3. Isključenje sa regulisanog tržišta u drugim slučajevima	62
XI NAČIN ORGANIZOVANJA I FUNKCIONISANJA BelexFIX	62
1. Otpornost i kapacitet sistema za elektronsko trgovanje i obezbeđenje kontinuiteta poslovanja	63
2. Kontinuirano praćenje funkcionisanja BelexFIX	63
3. Procena usklađenosti BelexFIX sa propisanim zahtevima	63
5. Usklađivanje poslovnih satova	64
6. Uslovi za pristup i korišćenje BelexFIX	64
7. Uslovi za pristup i korišćenje BelexFIX putem BelexFIXAPI modula	69
XII IZVEŠTAVANJE BERZE I EDUKACIJA	71
1. Izveštavanje Berze	71
2. Edukacija	72
XIII REŠAVANJE SUKOBA INTERESA	72
XIV UPRAVLJANJE RIZICIMA, LIČNE TRANSAKCIJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE POVERLJIVIH ILI INSAJD INFORMACIJA	73
XV ZAŠTITA POVERLJIVIH PODATAKA I PODATAKA O LIČNOSTI	74
XVI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE	75

Na osnovu člana 136. Zakona o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 129/2021, u daljem tekstu ZTK) i čl. 49. st. 2. tač. 13. Statuta Beogradske berze a.d. Beograd (04/1 br. 3931-2/24), Nadzorni odbor Beogradske berze a.d. Beograd je, na IV/25 sednici, dana 03.07.2025. godine doneo Odluku (04/2 br. 2727/25) kojom se usvajaju Izmene i dopune Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (04/2 br. 2725/25, u daljem tekstu: Pravila Berze). Izmene i dopune Pravila Berze inkorporirane su u sledeći prečišćeni tekst Pravila Berze (04/2 br. 2726/25):

PRAVILA POSLOVANJA **Beogradske berze a.d. Beograd**

- prečišćen tekst -

I OPŠTE ODREDBE

Član 1.

BEOGRADSKA BERZA A.D. BEOGRAD (u daljem tekstu: Berza) ovim Pravilima poslovanja (u daljem tekstu: Pravila) uređuje sledeća pitanja u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala (u daljem tekstu: ZTK):

- 1) poslovi koje Berza obavlja, uključujući i uslove i način obavljanja poslova, kao i pravila procedura i postupaka koji se vode na Berzi po poslovima uređenim ovim Pravilima;
- 2) uslove za sticanje i prestanak statusa člana Berze i ovlašćenog brokera, kao i prava i obaveze po osnovu članstva na Berzi;
- 3) uključenje, privremena obustava i isključenje finansijskih instrumenata iz trgovanja sa segmenata kojim Berza upravlja, odnosno vodi poslovanje i to: listinga regulisanog tržišta (u daljem tekstu: Listing), regulisanog tržišta koje nije listing (u daljem tekstu: Open Market) i multilateralne trgovačke platforme (u daljem tekstu: MTP Belex);
- 4) uslovi i način trgovanja;
- 5) pristup i korišćenje elektronskog sistema Berze za trgovanje (u daljem tekstu: BelexFIX);
- 6) postupak obelodanjivanja informacija o trgovanju na Berzi;
- 7) način obavljanja nadzora i praćenja usklađenosti sa pravilima trgovanja i drugih pravnih obaveza;
- 8) druga pitanja od značaja za rad Berze.

Za sve što odredbama ovih Pravila nije na poseban način regulisano za druge finansijske instrumente, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na hartije od vrednosti.

Član 2.

Pojedini izrazi, upotrebljeni u Pravilima i ostalim opštim aktima Berze u odgovarajućem padežu i broju imaju sledeće značenje:

- BelexFIX	- informacioni sistem Berze – modularni elektronski sistem za daljinsko trgovanje zasnovan na komunikaciji sa njegovim korisnicima putem FIX protokola, kome ovlašćeni broker pristupa putem individualnog korisničkog imena i lozinke korišćenjem sertifikata dodeljenog članu Berze od strane Berze;
- BelexFIXAPI MODUL	- programski modul Berze kojim se omogućava direktno elektronsko povezivanje BelexFIX i korisničke aplikacije člana Berze (koju je Berza sertifikovala u delu FIXAPI funkcionalnosti), radi korišćenja FIXAPI servisa Berze, pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima;
- BERZANSKI SASTANAK	- vreme u kome se organizuje trgovanje hartijama od vrednosti, te tokom koga je saglasno ovim Pravilima moguće ispostavljati i izvršavati naloge za trgovanje u BelexFIX i zaključivati transakcije;

- BLOK TRGOVANJE	- predstavlja blok transakciju čiji je predmet hartija od vrednosti kojom se trguje na regulisanom tržištu ili MTP Belex, a koja je zaključena tokom berzanskog sastanka van pravila metoda trgovanja utvrđenih ovim Pravilima, u bilateralnom odnosu jednog kupca i jednog prodavca, prema uslovima propisanim ovim Pravilima;
- CENOVNI INKREMENT	- najmanje dozvoljena promena cene u odnosu na poslednju postignutu cenu za svaku vrstu hartija od vrednosti;
- ČLAN BERZE	- pravno lice – investiciono društvo ili kreditna institucija, kome je Berza dodelila status člana Berze sa ovlašćenjem da posredstvom svog ovlašćenog brokera obavlja na Berzi investicione aktivnosti koje se odnose na izvršavanje naloga za trgovanje i druge poslove utvrđene ovim Pravilima, a uz prethodnu ispunjenost uslova za članstvo na Berzi koji su utvrđeni ovim Pravilima;
- ELEKTRONSKA KNJIGA NALOGA	- elektronska baza podataka formirana od naloga za trgovanje članova Berze ispostavljenih u BelexFIX, sa upisanim dodeljenim statusom naloga za trgovanje u skladu sa ovim Pravilima;
- ELEKTRONSKA POŠTA	- post@belex.rs , elektronska adresa koju je Berza registrovala u nadležnom registru za privredna duštva, za prijem elektronske pošte i dokumentacije koja se Berzi dostavlja u skladu sa ovim Pravilima;
- GLAVNI INFORMACIONI SISTEM ČLANA BERZE	- informacioni sistem člana Berze za obavljanje poslova trgovanja na Berzi, preko koga član Berze vrši komunikacione, mrežne i procesne funkcije neophodne za pristup i korišćenje BelexFIX;
- INDIKATIVNA CENA	cena u odnosu na koju se meri zona fluktuacije, kao raspon cena u okviru kojih je dozvoljeno zaključivanje transakcija na istom berzanskom sastanku, a određena je u skladu sa ovim Pravilima;
- INFORMATOR O IZDAVAOCU	- dokument o osnovnim podacima o izdavaocu i hartijama od vrednosti čije se uključanje zahteva, utvrđen odlukom Nadzornog odbora Berza u formi obrazaca prema registrovanoj delatnosti izdavaoca u zavisnosti od važećih propisa koji regulišu njegovu organizaciju i poslovanje, kao i računovodstvenih propisa. Odlukom se bliže uređuje sadržina i forma, način iskazivanja podataka u datom informatoru, kao i druga pitanja od značaja za uključivanje i organizovanje trgovanja hartijama od vrednosti na Berzi;
- INSAJDERSKE INFORMACIJE	- informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu javno objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca hartija od vrednosti ili na jednu ili više hartija od vrednosti, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu tih hartija od vrednosti ili na cenu izvedenih finansijskih instrumenata, uključujući i druge informacije koje su ZTK utvrđene za insajderske informacije. Značajan uticaj postoji ako bi razumni ulagač verovatno uzeo u obzir takvu informaciju kao deo osnove za donošenje svojih investicionih odluka;
- IZDAVALAC	- domaće ili strano pravno lice, odnosno javno društvo koje je ispunilo uslov u skladu sa ZTK i uspešno je izvršilo javnu ponudu hartija od vrednosti u skladu sa prospektom čije je objavljivanje odobrila Komisija za hartije od vrednosti, odnosno čije su hartije od vrednosti uključene u trgovanje na segment regulisanog tržišta, ili MTP Belex;
- KLIJENTSKA APLIKACIJA	- softver za trgovanje Berze koji je instaliran na serverima i klijentskim radnim stanicama člana Berze i ista je integralni deo BelexFIX;
- KLIJENTSKA RADNA STANICA	- radna stanica člana Berze koji ispunjava tehničke uslove propisane ovim Pravilima, u poslovnim prostorijama člana Berze, na kome je instalirana klijentska aplikacija za pristup i korišćenje BelexFIX pod uslovima i na način utvrđen ovim Pravilima;

- KOMISIJA ZA LISTING	- Komisija Berze koja obavlja poslove u vezi sa Listingom Berze u skladu sa ovim Pravilima i Pravilnikom o listingu;
- KORISNIČKA APLIKACIJA	- softver člana Berze (kojim član Berza obavlja sve svoje osnovne funkcije - back office), koji omogućava elektronsko povezivanje njegove FIXAPI funkcionalnosti (koju je Berza sertifikovala), sa BelexFIX putem BelexFIXAPI modula;
- KOTIRANA CENA	- cena hartije od vrednosti sadržana u nalogu za trgovanje;
- MODEL ZONE FLUKTUACIJE	- predstavlja skup primenjenih zona fluktuacija, a koji obavezno sadrži AZF, primenjenu samostalno ili u kombinaciji sa SZF i/ili DZF;
- APSOLUTNA ZONA FLUKTUACIJE /AZF/	- predstavlja najveće dozvoljeno odstupanje cene od indikativne cene hartije od vrednosti, odnosno raspon cena van kojeg nije dozvoljeno zaključivanje transakcija na istom berzanskom sastanku;
- STATIČKA ZONA FLUKTUACIJE /SZF/	- predstavlja odstupanje cene od indikativne cene, a čije dostizanje aktivira vanredne faze trgovanja;
- DINAMIČKA ZONA FLUKTUACIJE /DZF/	- predstavlja odstupanje cene u odnosu na prethodnu cenu hartije od vrednosti, a čije dostizanje aktivira skup faze unutar-dnevne aukcije;
- NALOZI ZA TRGOVANJE	- nalozi koje u skladu sa ovim Pravilima ispostavljaju članovi Berze na berzanskim sastancima za trgovanje određenom hartijom od vrednosti.
- OVLAŠĆENI BROKER	- fizičko lice sa dozvolom za trgovanje koju mu je izdala Berza i ovlašćenjem člana Berze da u ime i za račun člana Berze obavlja poslove na Berzi, te pristupa i koristi sistem za trgovanje Berze za ispostavljanje naloga za trgovanje i zaključivanje transakcija, uz prethodnu ispunjenost uslova za ovlašćenog brokera člana Berze koji su utvrđeni ovim Pravilima;
- PODZAKONSKI AKT	- propis koji je donela Komisija za hartije od vrednosti na osnovu ovlašćenja utvrđenog ZTK da usvaja propise i bliže uređuje relevantna pitanja u vezi sa obavljanjem poslova Berze i na Berzi;
- PRAVILA POSTUPKA	- skup pravila postupka (procedura) koje Berza primenjuje kada postupa po zahtevima u pojedinačnim situacijama u vezi sa pitanjima iz ovih Pravila, kao i u odlučivanju po poslovima utvrđenim ovim Pravilima.
- REFERENTNA CENA	- cena utvrđena u visini cene poslednje transakcije na predmetnom berzanskom sastanku zaključene pre početka skupa faza unutar-dnevne (intraday) aukcije, odnosno cena koja je jednaka indikativnoj ceni ukoliko na predmetnom berzanskom sastanku nije bilo zaključenih transakcija;
- REZERVNI INFORMACIONI SISTEM ČLANA BERZE	- sistemi i resursi člana Berze uspostavljeni saglasno propisima koji regulišu upravljanje kontinuitetom poslovanja člana Berze u vanrednim okolnostima, odnosno u slučaju nastupanja incidentnog (neplaniranog ili neželjenog) događaja koji može narušiti bezbednost ili funkcionalnost glavnog informacionog sistema člana Berze, a koncipiran je tako da omogućava blagovremeni i uredan nastavak obavljanja poslova na Berzi u skladu sa ovim Pravilima;
- SERVER -REGISTROVANI KLIJENT CENTAR	- Server člana Berze koji ispunjava tehničke uslove propisane ovim Pravilima, na kome je instalirana klijentska aplikacija za pristup i korišćenje BelexFIX pod uslovima i na način utvrđen ovim Pravilima;
- UPUTSTVO O KOMUNIKACIJI	- akt Berze kojim se bliže reguliše forma i način dostavljanja dokumentacije utvrđene ovim Pravilima u vezi sa poslovima koji se obavljaju na Berzi u skladu sa ovim Pravilima i drugim opštim aktima Berze.
- ZAKLJUČNICA	- elektronska transakcija kupoprodaje hartija od vrednosti i drugih finansijskih instrumenata, zaključena uparivanjem naloga za trgovanje u BelexFIX.

II POSLOVI BERZE I PRAVILA POSTUPKA

1. Poslovi Berze

Član 3.

Berza je organizator tržišta u skladu sa ZTK i upravlja, odnosno vodi poslovanje u vezi sa funkcionisanjem regulisanog tržišta i multilateralne trgovačke platforme (MTP).

Poslovi Berze na regulisanom tržištu su:

- 1) spajanje ili olakšavanje spajanja različitih interesa trećih lica za kupovinom i prodajom hartija od vrednosti na tržištu, a u skladu sa obavezujućim pravilima tržišta i na način koji dovodi do zaključenja transakcija sa hartijama od vrednosti uključenim u trgovanje;
- 2) čuvanje i obelodanjivanje informacija o tražnji, ponudi, kotaciji i tržišnim cenama hartija od vrednosti, kao i drugih informacija značajnih za trgovanje hartijama od vrednosti u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima;
- 3) uspostavljanje i sprovođenje:
 - (1) uslova za članstvo na Berzi,
 - (2) uslova za uključenje hartija od vrednosti u trgovanje, privremenu obustavu i isključenje iz trgovanja,
 - (3) uslova za trgovanje hartijama od vrednosti,
 - (4) tržišnog nadzora nad trgovanjem hartijama od vrednosti i usklađenosti sa pravilima trgovanja i drugih pravnih obaveza, u cilju sprečavanja i otkrivanja nepostupanja po Pravilima, ZTK i podzakonskim aktima, naročito u delu odredbi koje regulišu zloupotrebe na tržištu,
 - (5) procedura za pokretanje disciplinskih postupaka protiv članova Berze i ovlašćenih brokera članova Berze koji se ponašaju suprotno odredbama opštih akata Berze, ZTK i podzakonskih akata;
- 4) obavljanje drugih poslova u vezi sa regulisanim tržištem u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Na MTP Belex shodno se primenjuju odredbe stava 2. ovog člana, ako nije drugačije određeno ovim Pravilima za MTP Belex.

Pored poslova iz stava 1. ovog člana, Berza obavlja i druge poslove u skladu sa zakonima, podzakonskim aktima, ovim Pravilima i drugim aktima Berze.

1. Pravila postupka u obavljanju poslova Berze

Član 4.

Ovim Pravilima uređuju se pravila procedura i postupaka koji se vode na Berzi po poslovima uređenim ovim Pravilima (u daljem tekstu: Pravila postupka), kao i u stvarima u kojima Berza donosi odluku po podnetom zahtevu lica ovlašćenog ovim Pravilima za njihovo podnošenje, i ako drugačije nije određeno ovim Pravilima.

Pojedina pitanja postupka pred nadležnim komisijama i telima Berze, kao i u slučaju kada je to u pojedinim oblastima neophodno, uređuju se posebnim aktom Berze.

Berza primenjuje Pravila postupka i postupa na osnovu ZTK, podzakonskog akta, ovih Pravila i drugih opštih akata Berze.

Kada je Berza propisima i aktima iz stava 3. ovog člana ovlašćena da odlučuje po sopstvenoj proceni, odnosno oceni, ista odlučuje u granicama propisanih razloga i interesa regulisanog tržišta, prema objektivnim merilima rasuđivanja, odnosno nepristrasno, tako da njena odluka predstavlja ubedljiv logički zaključak zasnovan na odlučnim činjenicama, te vodeći računa o propisanim kriterijumima i ranijim odlukama donetim u istim ili sličnim stvarima u skladu sa ZTK.

U postupku po zahtevu, Berza može donositi zaključke, pozive i druga akta kojima se ostvaruju svrha u datom postupku i zbog čega je taj akt donet.

Kada odlučuje po zahtevu, Berza donosi odluke na osnovu činjenica iz zahteva, priloženih dokumenata i registrovanih podataka koji su javno objavljeni na internet stranicama/portalima nadležnih registara, državnih i pravosudnih organa i sl, te besplatno dostupni Berzi, bez ispitivanja tačnosti činjenica iz zahteva, verodostojnosti priloženih dokumenata i pravilnosti i zakonitosti postupaka u kome su dokumenti doneti.

Odluke i druga akta Berze donose statutarni organi i komisije Berze sa delokrugom poslova utvrđenim Statutom i ovim Pravilima, te pravilnicima donetim na osnovu ovih Pravila, i to: Nadzorni odbor Berze koji je kolektivni organ Berze (u daljem tekstu ovih Pravila: Nadzorni odbor Berze), Izvršni direktor Berze koji je inokosni organ Berze (u daljem tekstu ovih Pravila: Direktor Berze), kao i komisije Berze koje su kolektivna tela (u daljem tekstu ovih Pravila: Komisija za listing ili Disciplinska Komisija i dr).

Odluku Berze koju je doneo Direktor Berze u skladu sa ovim Pravilima, potpisuje Direktor Berze svojeručno, faksimilom ili elektronski u skladu sa propisima kojima se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju. Potpisivanje odluka uređeno ovim stavom shodno se primenjuje na predsednika Nadzornog odbora, odnosno nadležne komisije Berze kada je odluku doneo Nadzorni odbor Berze, odnosno ta komisija.

Član 5.

Zahtevi koji se podnose Berzi u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima, ovim Pravilima i drugim aktima Berze, podnose se na obrascima koji su javno objavljeni na internet stranici Berze, a ako obrazac zahteva nije utvrđen, u formi pismena u kome se navodi predmet zahteva, osnov utvrđen ovim Pravilima za njegovo podnošenje od strane lica koje je ovim Pravilima utvrđeno za njegovog ovlašćenog podnosioca, činjenice i okolnosti kojim se potvrđuju navodi zahtevi i koje su relevante za odlučivanje Berze po predmetu zahteva, te identifikacione i kontakt podatke podnosioca zahteva.

Obrasce zahteva koji se u skladu sa ovim Pravilima i drugim aktima Berze mogu podneti Berzi, kao i sadržinu ugovora koji su prilažu uz te zahteve, odnosno sporazuma u smislu odredbe ovih Pravila, utvrđuje Direktor Berze.

Dokumentacija i dokazi koji se Berzi dostavljaju u skladu sa ovim Pravilima (zahtevi, akta, odluke, zapisnici, izjave i dr.), ako drugačije nije regulisano ovim Pravilima, sastavljaju se na srpskom jeziku i izrađuju se, po pravilu, u elektronskoj formi u skladu sa zakonom i Uputstvom o komunikaciji. Izuzetno, uz zahtev se mogu priložiti dokumenti koji nisu u elektronskoj formi, a u originalu, overenom prepisu ili overenoj fotokopiji.

Uz zahtev, prilaže se i dokaz o uplati naknada utvrđenih ovim Pravilima i u visini koja je određena Pravilnikom o tarifi Berze (u daljem tekstu: Tarifnik Berze).

Dokumentacija iz stava 3. ovog člana mora biti potpisana validnim kvalifikovanim elektronskim potpisom, a može se izraditi i u formi digitalizovanog dokumenta u skladu sa zakonom i Uputstvom o komunikaciji, te u prevodu na srpski jezik u slučaju da je original na stranom jeziku.

Izjave koje se prilažu uz zahtev, daju se neopozivo, pod punom odgovornošću za njihovu istinitost i verodostojnost, saglasno propisima Republike Srbije i iste potpisuje zakonski zastupnik, odnosno ovlašćeno lice davaoca izjave, a iste se overavaju u skladu sa aktima davaoca tih izjava.

Strani izdavaoci obavezni su da uz dokumentaciju koja u originalu nije izrađena na srpskom jeziku dostave njen prevod na srpski jezik overen od strane sudskog tumača.

Član 6.

Obaveza dostavljanja dokumenata, ili podataka u formi i na način utvrđen Pravilima postupka ne važi ako su dokumenta već javno objavljena i javno dostupna u smislu člana 4. ovih Pravila.

Ako se zahtev upućuje Berzi elektronskim putem, neradnog dana ili po završetku berzanskog sastanka, smatra se da je podnet prvog narednog radnog dana Berze, od kada počinju da teku rokovi utvrđeni ovim Pravilima, kao i obaveze postupanja Berze po podnetom zahtevu.

Kada se zahtev upućuje putem pošte, kao datum i vreme podnošenja zahteva uzimaju se datum i vreme prijema zahteva na Berzi.

Član 7.

Zahtev je neuredan ako ima nedostatke koji Berzu sprečavaju da postupa po njemu, ako nije razumljiv ili ako nije potpun, kao i u slučaju kada je za odlučivanje Berze po istom potrebno dostaviti dodatnu dokumentaciju i dokaze, kao i dodatne izjave nadležnih organa podnosioca izjave:

- 1) radi sagledavanja ispunjenosti uslova predmeta zahteva propisanih ovim Pravilima;
- 2) radi sagledavanja činjenica i okolnosti koje su prema proceni Berze od značaja za odlučivanje Berze po predmetu zahteva;
- 3) kada prethodnim pregledom zahteva, Berza utvrdi neusaglašenost u podacima dostavljenih dokumenata i dokaza uz zahtev.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, Berza će pozivom u roku od osam dana od dana prijema zahteva, obavestiti podnosioca na koji način da uredi podnesak i to u roku koji ne može biti kraći od osam dana, niti duži od 60 dana, vodeći računa o razumnom vremenu potrebnom za uređenje zahteva u svemu po datom pozivu Berze.

U slučaju da po proteku naknadno određenog roka nisu otklonjeni razlozi neurednosti zahteva u smislu ovog člana, Berza aktom odbacuje zahtev kao neuredan, a protiv ovog akta dozvoljena je žalba. Upozorenje o posledici nepostupanja po pozivu Berze i odbačaju neurednog zahteva, sastavni je deo poziva Berze iz stava 2. ovog člana.

Berza donosi odluku o odbacivanju zahteva i u slučaju kada je isti podnet od strane lica koje u skladu sa ovim Pravilima nije određeno za lica koje može podneti zahtev (neovlašćeno lice).

Ako do donošenja odluke Berze po podnetom zahtevu njegov podnosilac odustane od istog, Berza odlukom obustavlja postupak.

Odustanak u smislu stava 5. ovog člana vrši se podnošenjem izjave o odustanku sačinjene i dostavljene Berzi u svemu u skladu sa odredbama ovih pravila postupka,

Član 8.

Ako zahtev bude uređen u roku utvrđenom u skladu sa članom 7. ovih Pravila, smatra se da je isti od početka bio uredan, a sa prvim narednim danom koji sledi danu uređenja zahteva, počinju da teku rokovi utvrđeni ovim Pravilima za odlučivanje Berze po istom.

Berza donosi odluku o zahtevu u roku od mesec dana, ako drugačije nije određeno ovim Pravilima.

U slučaju da Berza ne donese odluku u roku utvrđenom ovim Pravilima za odlučivanje po zahtevu, podnosilac zahteva može da izjavi žalbu u skladu sa ovim Pravilima, kao da je zahtev odbijen.

Član 9.

Protiv odluke Berze, koja se smatra odlukom donetom u prvostepenom postupku ako je istu u skladu sa ovim Pravilima doneo Direktor Berze ili nadležna komisija utvrđena ovim Pravilima, u vezi sa poslovima:

- 1) članstva na Berzi,
- 2) uključenja, privremene obustave trgovanja ili isključenja hartija od vrednosti sa segmenta regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex,

- 3) po zahtevu ili predlogu koji se u skladu sa ovim Pravilima može podneti Berzi, kao i u
- 4) drugim stvarima za koje je ovim Pravilima utvrđeno njihovo ovlašćenje u odlučivanju i ako drugačije nije određeno ovim Pravilima,

može se izjaviti žalba Nadzornom odboru Berze, kao drugostepenom organu u navedenim poslovima i postupcima, te stvarima u roku od osam dana od dana prijema odluke. Žalba protiv odluke u smislu ovog stava ne odlaže izvršenje te odluke, ako drugačije nije određeno ovim Pravilima ili Pravilnikom o listingu.

Izuzetno od stava 1, ovog člana, žalba na odluku Berze nije dozvoljena ako je tako određeno ovim Pravilima.

Protiv drugih akata koje je doneo prvostepeni organ i koja akta nisu odluke, nije dozvoljena posebna žalba već se isti mogu pobijati samo u okviru žalbe na odluku iz stava 1. ovog člana.

Podnosilac zahteva može da se odrekne prava na žalbu od kada je obavešten o odluci Berze do isteka roka za žalbu, ili odustane od žalbe ako je o istom dao izjavu u skladu sa ovim članom, dok ne bude obavešten o odluci kojom je odlučeno o žalbi. Odricanje od prava na žalbu ili odustanak od žalbe, ne može da se opozove.

Žalba sadrži označenje akta protiv koga se izjavljuje, obim pobijanja rešenja (u celini ili samo neke njegove delove), razloge za podnošenje žalbe i predlog žalioca. Uz žalbu podnosi se dokaz o uplaćenju naknadi za žalbu na prvostepeni akt, koja je utvrđena Tarifnikom Berze.

Žalba se može dostaviti isključivo neposrednom predajom Berzi, ili preporučenim pismom sa povratnicom. Ukoliko je žalba dostavljena preporučenim pismom kao dan izjavljivanja žalbe smatra se dan predaje preporučene pošiljke pošti.

Pod neposrednom predajom Berzi u smislu stava 6. ovog člana smatra se i ako je ista Berzi dostavljena na post@belex.rs u svemu u skladu sa ovim Pravilima i Uputstvom o komunikaciji.

Član 10.

Berza u prethodnom postupku po žalbi vrši proveru žalbe da li je blagovremena, dozvoljena i podneta od lica koje je ovlašćeno za podnošenje žalbe i o istom obaveštava Nadzorni odbor Berze, sa predlogom za donošenje odluke o odbacivanju žalbe ako ista nije blagovremena, nedozvoljena ili koju je podnelo neovlašćeno lice ili koja nije uređena u naknadnom roku koji je odredila Berza shodnom primenom Pravila postupka za uređenje zahteva.

Uz žalbu prilažu se spisi i odgovor Direktora Berze, odnosno nadležne komisije Berze koja je donela ožalbenu odluku. Odgovor na žalbu sadrži i ocenu svih navoda žalbe.

Berza u prethodnom postupku po žalbi može da zameni ožalbenu odluku kako bi udovoljila žalbenom zahtevu, u kom slučaju se novom odlukom pobijana odluka poništava, a protiv nove odluke Berze može se podneti žalba koja se predaje Nadzornom odboru Berze. Berza može da dopuni postupak ako nađe da je to neophodno radi donošenja nove odluke.

Član 11.

Nadzorni odbor Berze može žalbu odbaciti, odbiti žalbu, poništiti odluku u celini ili delimično i sam odlučiti u ožalbenom predmetu, ili izmeniti (preinačiti) ožalbenu odluku.

Nadzorni odbor Berze na osnovu činjeničnog stanja koje je utvrđeno u prvostepenom postupku ili je isto sam Nadzorni odbor Berze utvrdio, odluku po izjavljenoj žalbi donosi hitno bez odlaganja, a najkasnije u roku od mesec dana od dana podnošenja žalbe. Ako se odluka o izjavljenoj žalbi ne donese u roku iz ovog stava iz bilo kog razloga, smatra se da je Nadzorni odbor Berze izjavljenu žalbu odbio kao neosnovanu.

Nadzorni odbor Berze može da usvoji žalbeni zahtev i iz razloga koji nisu navedeni u žalbi.

Prilikom donošenja odluke iz stava 2. ovog člana Nadzorni odbor Berze će uzeti u obzir odredbe ZTK i relevantnih procesnih zakona.

Ako žalba bude usvojena, Berza odmah, bez odlaganja podnosiocu žalbe vrši povraćaj sredstava na ime uplaćene naknade za žalbu na prvostepeni akt.

Član 12.

Odluka Berze postaje konačna danom isteka roka određenog za žalbu ako žalba nije izjavljena, ili danom donošenja odluke Nadzornog odbora o odbijanju žalbe ili preinačenju ožalbene odluke Berze.

Odluke Nadzornog odbora donete u skladu sa odredbama ovih Pravila su konačne.

Član 13.

Odredbe Pravila postupka koje se odnose na zahtev i priloge zahteva, odlučivanje po zahtevu i žalbu, shodno se primenjuju na predlog koji se može podneti Berzi u skladu sa ovim Pravilima i drugim opštim aktima Berze, ako drugačije nije određeno ovim Pravilima.

III ČLANSTVO NA BERZI

Član 14.

Članstvo na Berzi je dobrovoljno i stiče se pod uslovima i na način uređen ovim Pravilima, na zahtev lica koje u skladu sa ZTK i ovim Pravilima može biti član Berze, uz prethodnu obezbeđenost ispunjenosti uslova propisanih ovim Pravilima za sticanje članstva na Berzi.

Danom prijema u članstvo na Berzi, član Berze i njegovi ovlašćeni brokери, neopozivo prihvataju sve odredbe ovih Pravila i drugih akata Berze, kao i njihove izmene i dopune, sa obavezom poštovanja i sprovođenja istih.

Članstvo na Berzi prestaje dobrovoljno, na zahtev člana Berze, izuzev u slučajevima utvrđenim ovim Pravilima kada isto prestaje nezavisno od volje člana Berze.

Član 15.

Član Berze obavlja poslove na Berzi pod uslovima i na način uređen ovim Pravilima i aktima Berze.

Član Berze u trgovanju hartijama od vrednosti koje su uključene na tržištima Berze u smislu ovih Pravila, obavlja poslove na Berzi za koje mu je Komisija za hartije od vrednosti dala dozvolu za rad, te u vezi sa kojom dozvolom mu Berza odredila ovlašćenja u obavljanju poslova na Berzi.

Druga lica učestvuju u poslovima na Berzi posredstvom članova Berze.

Izuzetno, Republika Srbija, Narodna banka Srbije i Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti (u daljem tekstu: Centralni registar), u skladu sa sporazumom koji imaju zaključen sa Berzom, mogu obavljati poslove na Berzi, neposredno, bez posredovanja člana Berze, uz prethodno obezbeđenje uslova stručne i tehničke osposobljenosti bliže utvrđenih tim sporazumom.

Član 16.

Poslove propisane ovim Pravilima u vezi sa sticanjem statusa člana Berze u redovnom postupku, prestankom članstva na Berzi koje nije voljom člana Berze, te privremenom suspenzijom člana Berze pod uslovima uređenim ovim Pravilima, obavlja Nadzorni odbor Berze, ako nije drugačije određeno ovim Pravilima.

Poslove propisane ovim Pravilima u vezi sa sticanjem statusa člana Berze u skraćenom postupku, statusom ovlašćenog brokera, prestankom članstva na Berzi voljom člana Berze i iz razloga oduzimanja članu Berze dozvole za rad od strane nadležnog organa, te privremenom suspenzijom ovlašćenog brokera, obavlja Direktor Berze pod uslovima i na način uređen ovim Pravilima. Direktor Berze može odlučivanje o pojedinim pitanjima iz ovog stava preneti na Nadzorni odbor Berze.

1. Uslovi za članstvo na Berzi**Član 17.**

Član Berze može biti investiciono društvo ili kreditna institucija osnovana u skladu sa zakonom kojim se uređuju banke, odnosno u skladu sa zakonom kojim se uređuju kreditne institucije, a koje lice:

1. ima dozvolu za rad koju mu je izdala Komisija za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK;
2. član je Centralnog registra;
3. član je Fonda za zaštitu investitora (u daljem tekstu: Fond).

Lice iz stava 1. ovog člana ne može biti član Berze u slučaju da:

1. njegov akcionar koji poseduje većinsko učešće (preko 50%) u osnovnom kapitalu tog lica, ili član njegovog organa uprave ima, ili je imao to svojstvo kod drugog lica iz stava 1. ovog člana, prema kome je Berza u periodu od 2 godine koji prethodi podnošenju zahteva za članstvo na Berzi izrekla meru suspenzije u trajanju od šest meseci ili isključenje iz članstva Berze zbog izrečene mere trajne zabrane obavljanja trgovine na Berzi;
2. ima neizmirene finansijske obaveze prema Berzi iz ranijeg perioda, izuzev ako ih nije izmirio do dana podnošenja zahteva za članstvo na Berzi, u svemu u skladu sa verodostojnim ispravama Berze i/ili izvršnim ispravama nadležnih organa, uključujući i one finansijske obaveze koje su u međuvremenu zastarele.

Prilikom podnošenja zahteva za članstvo na Berzi, kao i tokom perioda članstva na Berzi, lice iz stava 1. ovog člana dužno je da neprekidno, u svakom trenutku, ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti propisane podzakonskim aktom, kao i dodatne uslove stručne osposobljenosti i tehničke organizovanosti propisane ovim Pravilima i tehničkom dokumentacijom i protokolima za komunikaciju informacionog sistema člana Berze sa BelexFIX.

Član 18.

U svrhu ispunjenosti uslova stručne osposobljenosti za članstvo na Berzi, Član Berze je dužan da imenuje lica iz reda svojih zaposlenih, od kojih:

- (1) dva lica za obavljanje poslova na Berzi u statusu ovlašćenog brokera – a koja lica ispunjavaju uslove za ovlašćenog brokera utvrđene ovim Pravilima, te koje je član Berze ovlastio da u njegovo ime i za njegov račun obavljaju poslove na Berzi i neograničeno pristupaju i koriste BelexFIX za ispostavljanje i izvršenje naloga za trgovanje u svemu u skladu sa Pravilima Berze i drugim aktima Berze;

Smatra se da je uslov iz ove tačke ispunjen, ako član Berze (kumulativno):

- 1) ima jedno lice za obavljanje poslova na Berzi u statusu ovlašćenog brokera i
 - 2) sa Berzom, pod uslovima iz ovih Pravila, ugovoren pristup i korišćenje BelexFIX putem BelexFIXAPI modula.
- (2) jedno lice za obavljanje komunikacije sa Berzom po poslovima koje član Berze preko ovlašćenog brokera obavlja na Berzi – a koje lice kod člana Berze obavlja poslove kontrole i ovlašćeno je za komunikaciju sa Berzom u svrhu redovnog praćenja usklađenosti člana Berze sa Pravilima Berze i dugim aktima Berze u postupanju i izvršavanju naloga za trgovanje u BelexFIX.

Član 19.

U svrhu ispunjenosti uslova tehničke organizovanosti za članstvo na Berzi, informacioni sistem za trgovanje člana Berze mora biti tehnički i funkcionalno usklađen sa informacionim sistemom za trgovanje Berze, te je član Berze dužan da obezbedi ispunjenost minimalnih tehničkih i telekomunikacionih uslova za pristup i korišćenje BelexFIX, kojima se omogućava stalna i pouzdana komunikacija člana Berze sa BelexFIX, te neposredno obezbeđuje kontinuitet poslovanja člana Berze i posredno kontinuitet poslovanja Berze i drugih članova Berze.

Tehničkom dokumentacijom i protokolima Berze za komunikaciju sa Belex FIX, bliže se na nivou informacionog sistema člana Berze koji obuhvata odgovarajuću informacionu i telekomunikacionu opremu, utvrđuju minimalni kapaciteti istih i određuju operativni sistemi za njihovo funkcionisanje.

Informacioni sistem za trgovanje člana Berze povezan je sa BelexFIX telekomunikacionom linijom implementiranom na sistemima Berze i podržanom od strane pružaoca telekomunikacionih usluga sa kojim Berza ima uspostavljen ugovorni odnos. O promeni pružaoca telekomunikacionih usluga Berza obaveštava članove Berze najkasnije dva meseca pre datuma početka korišćenja ugovorenih usluga sa drugim pružaocem tih usluga.

Član Berze za pristup i korišćenje BelexFIX za ispostavljanje i izvršenje naloga za trgovanje ima najmanje dve klijentske radne stanice. Smatra se da je uslov iz ovog stava ispunjen, ako član Berze ima jednu klijentsku radnu stanicu i sa Berzom, pod uslovima iz ovih Pravila, ugovoren pristup i korišćenje BelexFIX putem BelexFIXAPI modula.

Član Berze je dužan da uspostavi i održava uslove, sisteme i mehanizme kojim se sprečava neovlašćenim licima, direktan ili indirektan, pristup opremi iz stava 1. i 2. ovog člana, a naročito korišćenjem iste neovlašćen pristup BelexFIX.

2. Sticanje statusa člana Berze

Član 20.

Redovan postupak prijema u članstvo na Berzi započinje zahtevom lica koje može biti član Berze u skladu sa ZTK i ovim Pravilima (u daljem tekstu: zahtev za članstvo).

Skraćeni postupak za prijem u članstvo Berze obuhvata postupak sticanja članstva Berze putem statusne promene člana Berze, ako drugačije nije uređeno ovim Pravilima, a usled koje statusne promena član Berze prestaje da postoji, a njegova prava i obaveze po osnovu članstva preuzima drugi član Berze ili drugo lice koje može biti član Berze u skladu sa ovim Pravilima i koje u datom postupku statusne promene obezbeđuje ispunjenost uslova za dozvolu za rad u skladu sa ZTK i ispunjenost uslova za članstvo propisanih ovim Pravilima.

Član 21.

Berzi se uz zahtev za članstvo, u redovnom ili skraćenom postupku, prilaže sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) dozvola za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti u skladu sa ZTK;
- 2) opšta akta utvrđena ZTK, sa saglasnostima ako ista podležu toj saglasnosti
- 3) dokaz o članstvu u Centralnom registru i Fondu ,izjavu o podacima o kvalifikovanom učešću u skladu sa ZTK
- 4) pet blanko menica na ime obezbeđenja izvršavanja finansijskih obaveza prema Berzi, sa meničnim ovlašćenjem za raspolaganje istim, te potvrdu Narodne banke Srbije o registarciji instrumenta obezbeđenja plaćanja (menice/ovlašćenja) u skladu sa zakonom i odlukama Narodne banke Srbije i kartonom deponovanih potpisa podnosioca zahteva koji je overila banka. Odlukom Direktora Berze može se utvrditi i druga dokumentacija, kao i sadržina iste, koja se podnosi uz instrument obezbeđenja plaćanja u smislu ove tačke;
- 5) dokumentacija i dokazi o ispunjenosti uslova stručne osposobljenosti i tehničke organizovanosti za članstvo na Berzi propisanih ovim Pravilima,
- 6) neopozivu izjavu podnosioca zahteva
 - o prihvatanju svih odredbi akata Berze, kao i njihove buduće izmene i dopune, sa obavezom poštovanja i sprovođenja istih,
 - da neće preduzeti aktivnosti na prestanku svog članstva u Centralnom registru i Fondu za zaštitu investitora, te aktivnosti na brisanju iz registra investicionih društava Komisije za hartije od vrednosti pre okončanja postupka prestanka svog članstva na Berzi u skladu sa odredbama ovih Pravila,
 - da će svoja akta i uslove poslovanja uskladiti sa aktima Berze, najkasnije u roku od mesec dana od dana sticanja statusa člana Berze, te da će data akta i uslove poslovanja stalno prilagođavati izmenama i dopunama akata Berze u roku koji Berza svojim aktom odredi,
- 7) ugovor o članstvu na Berzi u dva primerka (čiju formu i sadržinu utvrđuje Direktor Berze), potpisan od strane registrovanih zakonskih zastupnika podnosioca zahteva,

- 8) saglasnost da se pisana komunikacija sa Berzom obavlja elektronskim putem, preko naznačene službene e-mail adrese u zahtevu za članstvo, odnosno e-mail adrese koju je podnosilac zahteva registrovao u nadležnom registru privrednih društava,
- 9) dokaz o uplati naknada za obradu zahteva i prijem u članstvo Berze u iznosima utvrđenim Tarifnikom Berze.

Određbe stava 1. ovog člana shodno se primenjuju na:

- 1) kreditnu instituciju kao podnosioca zahteva u redovnom ili skraćenom postupku sticanja članstva na Berzi, kao i
- 2) dokumentaciju i dokaze u skraćenom postupku sticanja članstva na Berzi ako nije drugačije određeno ovim Pravilima.

Član 22.

Odluku o zahtevu za članstvo u redovnom postupku, Berza donosi u roku od dva meseca od dana prijema urednog i kompletnog zahteva za članstvo u smislu ovih Pravila.

Donošenjem odluke o prijemu u članstvo, lice iz člana 17. ovih Pravila stiče status člana Berze, a Berza sa svoje strane potpisuje ugovor dostavljen uz zahtev za članstvo, sa kojim danom se taj ugovor smatra zaključenim

Odluka iz stava 1. ovog člana objavljuje se na internet stranici Berze.

Odluka o odbijanju zahteva za članstvo mora biti obrazložena razlozima neispunjenosti uslova za članstvo na Berzi propisanim ovim Pravilima. Protiv odluke iz ovog stava koju je doneo Direktor Berze dozvoljena je žalba u skladu sa ovim Pravilima, a žalba odlaže izvršenje odluke.

Po konačnosti odluke o odbijanju zahteva za članstvo, Berza odmah, bez odlaganja, podnosiocu zahteva vrši povraćaj sredstava na ime naknade za prijem u članstvo.

Odluka doneta po zahtevu za članstvo dostavlja se podnosiocu zahteva i o donetoj odluci dostavljaju se podaci Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 23.

U slučaju statusne promene člana Berze usled koje isti prestaje da postoji (u daljem tekstu: član Berze-društvo koje prestaje da postoji), njegova prava i obaveze po osnovu članstva na Berzi može da preuzme:

- 1) drugi član Berze, ili
- 2) drugo društvo, odnosno kreditna institucija koje nije član Berze, a dati status stiče u skraćenom postupku za prijem u članstvo Berze u skladu sa ovim Pravilima.

Zajednički naziv za lica iz stava 1. ovog člana je "Sticalac".

Berza članu Berze – društvu koje prestaje da postoji ne suspenduje pravo pristupa BelexFIX u smislu odredbi ovih Pravila za dobrovoljni prestanak članstva na Berzi.

Zahtev za dobrovoljni prestanak članstva i sticanje članstva na Berzi u skraćenom postupku potpisan od strane zakonskih zastupnika člana Berze-društva koje prestaje da postoji i Sticaoca, Berzi se dostavlja najkasnije 15 dana pre datuma iz stava 5. ovog člana, te prilaže i sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) odluka ili ugovor o statusnoj promeni u delu odredbi iz kojih se sa sigurnošću može sagledati da Sticalac preuzima aktivnosti i poslovanje člana Berze – društva koje prestaje da postoji u pružanju investicionih usluga i aktivnosti u skladu sa ZTK;
- 2) dokument o dinamici sprovođenja aktivnosti date statusne promene sa opredeljenim datumom sa kojim Sticalac preuzima sva prava i obaveze člana Berze-društva koje prestaje da postoji,
- 3) prethodne dozvole i/ili saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti donete povodom izmene uslova iz dozvole za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti člana Berze – društva koje prestaje da postoji i Sticaoca,

- 4) dva primerka ugovora o članstvu na Berzi (čiju formu i sadržinu utvrđuje Direktor Berze), potpisan od strane registrovanih zakonskih zastupnika Sticaoca;
- 5) dokaz o uplati naknada za obradu zahteva i prijem u članstvo Berze u skraćenom postupku u iznosu utvrđenom Tarifnikom Berze.

Status člana Berze - društva koje prestaje da postoji, prestaje prvog narednog dana od dana upisa statusne promene u nadležni registar privrednih subjekata, a Sticalac sa danom iz ovog stava preuzima sva prava i obaveze člana Berze-društva koje prestaje da postoji nastale po osnovu članstva na Berzi, te obavljanja poslova na Berzi, kao i prava i obaveze člana Berze-društva koje prestaje da postoji nastale po osnovu ugovora zaključenih sa Berzom. Berza sa danom dostavljanja izvoda o izvršenoj registraciji u smislu ovog stava, potpisuje i overava ugovor dostavljen uz zahtev u skladu sa ovim članom, sa kojim danom se taj ugovor smatra zaključenim.

Na statusnu promenu iz stava 1. tačke 1) ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog člana, s tim da sticalac koji je član Berze umesto naknade za prijem u članstvo Berze, plaća Berzi naknadu za obradu zahteva utvrđenu Tarifnikom Berze.

Član 24.

U slučaju nastupanja promene o članu Berze koje su registrovane u nadležnom registru, a istovremeno su deo odluke o sticanju članstva na Berzi, kao što su promena poslovnog imena (punog ili skraćenog), i/ili sedišta, promena u obimu poslova registrovane delatnosti i/ili registrovane poslovne jedinice, organizacione promene kod člana Berze i drugo, odluka o prijemu u članstvo Berze će se izmeniti saglasno izvršenim promenama na osnovu odgovarajućeg rešenja Komisije za hartije od vrednosti, odnosno na osnovu registrovanih promena podataka u nadležnom registru privrednih društava. Odluku o promenama u smislu ovog stava, donosi Direktor Berze.

3. Sticanje statusa ovlašćenog brokera člana Berze

Član 25.

Broker člana Berze je fizičko lice koje je član Berze ovlastio da u njegovo ime i za njegov račun učestvuje u zaključivanju poslova na Berzi, te pristupa i koristi BelexFIX za neposredno ispostavljanje naloga za trgovanje i zaključenje transakcija, te kome je Berza izdala dozvolu za trgovanje u skladu sa ovim Pravilima (u daljem tekstu: ovlašćeni broker).

Ovlašćeni broker može biti lice koje, pored prethodne obezbeđenosti uslova propisanih ZTK i podzakonskim aktima za obavljanje poslova brokera, ispunjava i sledeće uslove:

- 1) zaposlen je kod člana Berze na neodređeno vreme (nakon isteka probnog rada ukoliko je isti ugovoren), sa punim radnim vremenom;
- 2) sa članom Berze je, ugovorom o radu, ugovorio obavljanje poslova, po pravilu, za pružanje usluga prijema, prenosa i izvršenje naloga za trgovanje;;
- 3) ima dozvolu za obavljanje poslova brokera, te je upisan u registar Komisije za hartije od vrednosti o licima kojima je izdata dozvola za obavljanje poslova brokera;
- 4) uspešno je obučen i osposobljen za pristup i korišćenje BelexFIX, te je isti upisan u evidenciju koju Berza vodi o licima koja su obučena za rad na BelexFIX u skladu sa ovim Pravilima;
- 5) nije u evidenciji Berze o licima prema kojima je u periodu od dve godine koji prethodi podnošenju zahteva za izdavanje dozvole za trgovanje, u disciplinskom postupku pravosnažno izrečena mera suspenzije, odnosno da se prema njemu u trenutku podnošenja zahteva ne vodi disciplinski postupak u smislu odredbi ovih Pravila.

Lice je uspešno obučeno za rad na BelexFIX ako je, nakon obuke za rad na BelexFIX, tačno odgovorilo na više od 50% ukupnog broja pitanja testa Berze o načinu pristupa i obavljanja poslova člana Berze na Berzi putem BelexFIX.

Izuzetno od stava 2. tačke 1.-2. ovog člana, a uz ispunjenost ostalih uslova iz stava 2. ovog člana, ovlašćeni broker može biti i zaposleni kod člana Berze:

- 1) sa ugovorenim radnim odnosom na određeno vreme do povratka ovlašćenog brokera na rad kod člana Berze, a koji je privremeno sprečen za rad u smislu propisa o zdravstvenoj zaštiti, odnosno na korišćenju odsustva u smislu propisa o radu, ili
- 2) koji je jedan od direktora člana Berze (kada član Berze ima zaključen sa Berzom ugovor o korišćenju BelexFIXAPI), a u skladu sa podzakonskim aktom i odlukom člana Berze ima ugovoreno obavljanje poslova jednog od direktora člana Berze i poslova iz stava 2. tačke 2. ovog člana.

Član 26.

Uz zahtev člana Berze za izdavanje dozvole za trgovinu, prilaže se sledeća dokumentacija i dokazi::

- 1) odluka kojom član Berze imenuje brokera sa ovlašćenjem da u njegovo ime i za njegov račun obavlja poslove na Berzi, pristupa i koristi BelexFIX za ispostavljanje naloga za trgovanje i zaključivanje transakcija;
- 2) neopozivu izjave kojom potvrđuje da:
 1. imenovani broker ispunjava sve uslove za izdavanje dozvole za trgovanje propisane ovim Pravilima, i da ima znanja o organizaciji tržišta u skladu sa propisima, ovim Pravilima, kao i drugim aktima Berze. Smatra se da lice nije obučeno za rad na BelexFIX ako nije upisano u evidenciji koju Berza u skladu sa ovim Pravilima vodi o ovlašćenim brokerima, u kom slučaju je dužno da se u terminu koji odredi Berza odazove za tu obuku. Po uspešnoj obuci u smislu ovih Pravila, obezbeđena je ispunjenost datog uslova, i
 2. sve obaveze koje imenovani broker preuzima na Berzi, prihvata kao svoje;
- 3) dokaz o uplati naknada za obradu zahteva i obuku na rad na BelexFIX u slučaju da broker nije u evidenciji Berze koju vodi o obučenosti lica za rad na BelexFIX, u iznosima utvrđenim Tarifnikom Berze,

U slučaju korišćenja izuzetka propisanog ovim Pravilima za lice koje može biti ovlašćen broker, član Berze pored dokumentacije iz stava 1. ovog člana, prilaže i:

- 1) neopozivu izjavu da je sa licem zasnovan radni odnos na određeno vreme sa navedenim razlogom i očekivanim trajanjem privremenog odsustva ovlašćenog brokera, te očekivnom datumu povratka ovlašćenog brokera na rad kod člana Berze. U slučaju da saglasno radno-pravnim propisima ugovoreni radni odnos sa tim licem na određeno vreme preraste u radni odnos na neodređeno vreme sa punim radnim vremenom, član Berze je dužan da Berzu o tome obavesti odmah, bez odlaganja, ili
- 2) odluku člana Berze (skupštinska odluka ako je investiciono društvo ili odluka izvršnog odbora ako je kreditna institucija) kojom se jedan od njegovih direktora određuje da obavlja poslove kod člana Berze utvrđene ovim Pravilima za ovlašćenog brokera po pravilu, sa taksativno navedenim opisom tih poslova i radnih zadataka, i sa izjavom zakonskog zastupnika člana Berze, da ova odluka nije u suprotnosti sa zakonom. Uz odluku iz ove tačke dostavlja se dokaz da je ista prethodno dostavljena Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 27.

Odluku o izdavanju dozvole za trgovanje i podnetom zahtevu Berza donosi u roku od mesec dana, a pri odlučivanju, Berza može uzeti u obzir:

- 1) broj izdatih dozvola za trgovanje tom licu u okviru istog člana Berze u prethodne dve godine,
- 2) broj izdatih dozvola za trgovanje koje su tom licu izdate po osnovu ovlašćenja članova Berze u prethodne dve godine,
- 3) broj društava u kojima je to lice bilo u radnom odnosu u prethodnih godinu dana.

Član Berze je dužan da odmah pismeno obavesti Berzu o svakoj promeni prava i odgovornosti koje je dao svom ovlašćenom brokeru, a naročito o činjenici da je ovlašćeni broker podlegao primeni pravnih posledica osude u skladu sa ZTK ili je istom oduzeta dozvola za obavljanje poslova brokera, kao i o promeni činjenica na osnovu kojih je tom licu izdata dozvola za trgovanje.

Odluka o odbijanju zahteva za izdavanje dozvole za trgovanje mora biti obrazložena. Protiv odluke iz ovog stava dozvoljena je žalba u skladu sa ovim Pravilima, a žalba odlaže izvršenje odluke.

4 Kontrolor člana Berze**Član 28.**

Kontrolor člana Berze (u daljem tekstu: kontrolor) je zaposleni člana Berze koje je isti odredio za lice ovlašćeno za komunikaciju sa Berzom (berzanskom kontrolom) u postupku izvršavanja obaveza Berze koje ima u praćenju postupanja sa nalogima za trgovanje člana Berze i otkrivanja kršenja pravila, nepravilnih uslova trgovanja ili ponašanja koja mogu ukazati na trgovanje na osnovu insajderskih informacija, manipulaciju na tržištu kao i pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija, manipulacije na tržištu ili poremećaje u sistemu u vezi sa finansijskim instrumentom.

Kontrolor može biti lice koje kod člana Berze obavlja poslove u okviru uspostavljenih sistema i mehanizama efikasnog nadzora i kontrole člana Berze u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima, te koje ima relevantno obrazovanje i stručno je osposobljeno, sa profesionalnim iskustvom na poslovima u vezi sa hartijama od vrednosti, a poželjno je da ima dozvolu za obavljanje poslova brokera ili portfolio menadžera ili investicionog savetnika.

U svrhu potvrde ispunjenosti uslova iz stava 1. i 2. ovog člana, član Berze uz zahtev za evidenciju kontrolora u dosije člana Berze koji Berza vodi, prilaže:

- 1) odluku kojom imenuje to lice sa ovlašćenjem iz stava 1. ovog člana;
- 2) neopozivu izjavu da to lice ispunjava uslove i ima znanja u smislu stava 2. ovog člana.

Član Berze je dužan da odmah pismeno obavesti Berzu o svakoj promeni u vezi sa poslovima lica iz stava 1. kod člana Berze, a naročito o činjenici da je istom prestao radni odnos kod člana Berze ili je podlegao primeni pravnih posledica osude u skladu sa ZTK, te odredi drugo lice za poslove iz stava 1. ovog člana.

Komunikacija između Berze i člana Berze u postupku kontrole koji se sprovodi u smislu stava 1. ovog člana, ne ograničava se samo na komunikaciju sa kontrolorom člana Berze, već Berza može zahtevati dostavu podataka i dokumentacije od svih zaposlenih člana Berze.

Član 29.

Berza kroz dosije člana Berze, vodi evidencije o:

- 1) ovlašćenim brokerima, uključujući i podatke da su se isti uspešno obučili za rad na BelexFIX;
- 2) kontrolorima koje je član Berze odredio za komunikaciju sa Berzom u skladu sa ovim Pravilima;
- 3) posrednicima na tržištu koji su članu Berze, u skladu sa ZTK, preneli naloge za trgovanje radi ispostavljanja i izvršenja istih na Berzi.

Berza podatke da je lice obučeno za rad na BelexFIX briše iz evidencije iz stava 1. ovog člana ako su izvršene značajne i/ili konceptijske izmene ovih Pravila i/ili funkcionalnosti BelexFIX, kao i u slučaju kada isto nije bilo neprekidno u statusu ovlašćenog brokera duže od godinu dana.

Berza na zahtev člana Berze, izdaje potvrdu iz evidencija koje Berza vodi u smislu odredbi ovog člana. Datu potvrdu Berza izdaje i na lični zahtev lica iz stava 1. ovog člana.

Berza može izdati potvrdu o podacima evidencija Berze i na zahtev organa i lica koja takve podatke zahtevaju u skladu sa svojim ovlašćenjima u postupcima javnih nabavki, u postupcima koje vodi nadležni organ za unutrašnje poslove, postupcima koji se vode pred nadležnim sudom, istražnim ili krivičnim postupcima i u drugim slučajevima u kojima Berza proceni da je postupanje po zahtevu za dostavljanje takvih podataka celishodno ili opravdano.

5. Prestanak statusa člana Berze**Član 30.**

Članstvo na Berzi može prestati iz sledećih razloga:

- 1) voljom člana Berze na njegov pisani i obrazloženi zahtev, pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima (u daljem tekstu: dobrovoljni prestanak članstva),

- 2) ako članu Berze nadležni organ oduzme dozvolu za rad,
- 3) ako se član Berze ne pridržava odredaba ovih Pravila i ostalih akata Berze,
- 4) ako svojim ponašanjem, delovanjem i istupima ruši ugled Berze i ostalih članova Berze,
- 5) ako član Berze u utvrđenom roku ne usaglasi svoja akta i uslove poslovanja sa aktima Berze, tehničkom dokumentacijom i protokolima Berze;
- 6) ako ne priloži ili neuredno izvršava svoje obaveze u vezi sa instrumentom obezbeđenja plaćanja utvrđene u skladu sa ovim Pravilima,
- 7) prestankom nekog od uslova na osnovu kojih je stekao članstvo na Berzi u skladu sa odredbama ovih Pravila,
- 8) ako član Berze i pored dostavljene opomene, u roku utvrđenom opomenom, a koji ne može biti kraći od osam dana, ne izvrši finansijske obaveze prema Berzi,
- 9) ako je prema članu Berze izrečena mera trajne zabrane trgovanja na Berzi.

Status člana Berze može prestati i u slučaju ako je prema oceni Nadzornog odbora, član Berze u zahtevu i/ili dokumentaciji uz zahtev za sticanje statusa člana Berze i/ili ovlašćenog brokera, odnosno kontrolora, izostavio da navede bitne činjenice ili je dao netačne podatke.

Član 31.

Članstvo na Berzi ne može prestati članu Berze pre isteka trajanja naloga za trgovanje koje je ispostavio u BelexFIX, a koje nije povukao u skladu sa odredbama ovih Pravila.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, status člana Berze prestaje prvog narednog dana od dana kada je Berzi dostavljen konačan akt nadležnog organa o oduzimanju dozvole za rad članu Berze, ako nije drugačije regulisano datim aktom, a Berza njegove naloge za trgovanje ispostavljen u BelexFIX odmah povlači.

Član 32.

U slučaju podnošenja zahteva za dobrovoljni prestanak članstva, član Berze je dužan da uz dati zahtev dostavi Berzi odluku nadležnog organa člana Berze o podnošenju zahteva za prestanak statusa člana Berze, obrazloženu razlozima zbog kojih zahteva prestanak članstva na Berzi.

Po prijemu zahteva i odluke iz stava 1. ovog člana, Berza odmah suspenduje pravo člana Berze i njegovih ovlašćenih brokera da koriste BelexFIX za ispostavljanje naloga za trgovanje, te član Berze, u periodu od dana podnošenja datog zahteva Berzi do prestanka članstva na Berzi, od clijenata može primati samo naloge za povlačenje naloga za trgovanje koje je u ranijem periodu ispostavio u BelexFIX. Član Berze primljene naloge clijenata za povlačenje u smislu ovog stava, dostavlja berzanskom kontroloru odmah po prijemu istih, a najkasnije do početka prvog narednog berzanskog sastanka, radi njihovog povlačenja iz BelexFIX.

O podnetom zahtevu iz ovog člana, Berza donosi odluku po isteku trajanja ili povlačenja poslednjeg ispostavljenog naloga za trgovanje člana Berze u BelexFIX.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju na prestanak članstva iz drugih razloga utvrđenih ovim Pravilima, ako drugačije nije regulisano ovim Pravilima.

Član 33.

Odluka o prestanku statusa člana Berze obavezno sadrži:

- 1) obrazložen razlog prestanka statusa člana Berze;
- 2) datum prestanka statusa člana Berze utvrđen u skladu sa ovim Pravilima, a do kog datuma je član Berze dužan da izvrši sve svoje finansijske obaveze prema Berzi, kao i druge obaveze utvrđene aktima Berze i odlukom Berze o prestanku statusa člana Berze;
- 3) odredbu o postupanju sa nalogima za trgovanje ispostavljenim u BelexFIX od strane člana Berze kome status člana Berze prestaje bez njegove volje, u skladu sa članom 31. ovih Pravila

Protiv odluke o odbijanju prestanka statusa člana Berze koju je doneo Direktor Berze, dozvoljena je žalba, a žalba odlaže izvršenje date odluke.

Berza odluku o prestanku statusa člana Berze upućuje licu kome je prestao status člana Berze, objavljuje je na internet stranici Berze i o donetoj odluci dostavljaju se podaci Komisiji za hartije od vrednosti.

6. Privremena obustava (suspenzija) pristupa člana Berze BelexFIX

Član 34.

Berza može članu Berze privremeno da suspenduje pristup BelexFIX, u slučaju:

- 1) neovlašćenog pristupa BelexFIX;
- 2) vođenja postupka pred Berzom prema članu Berze zbog osnovane sumnje da je član Berze izvršio neko od dela koja su zabranjena ZTK, podzakonskim aktima i/ili ovim Pravilima;
- 3) ako je član Berze privremeno prestao da ispunjava uslove utvrđene ovim Pravilima za članstvo na Berzi;
- 4) ako član Berze ne izvršava obaveze utvrđene ovim Pravilima ili drugim aktima Berze, kao i ugovorom koje je zaključio sa Berzom;
- 5) ako je član Berze postao nelikvidan, ili mu je finansijsko i operativno stanje takvo, da njegovo dalje poslovanje dovodi u pitanje poslovnu sigurnost investitora, drugih učesnika u radu Berze i same Berze;
- 6) ako član Berze ne dostavi Berzi informacije, dokumentaciju, druge isprave ili zapise koje je dužan da vodi u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima, ovim Pravilima ili drugim aktima Berze, odnosno ako član Berze ne omogući Berzi sprovođenje postupka nadzora;
- 7) težeg ili ponovljenog kršenja odredbi ovih Pravila ili drugih akata Berze, kao mera zaštite tržišta,
- 8) u drugim slučajevima kada nastupe okolnosti za koje se može opravdano očekivati da će uticati na mogućnost člana Berze da izvršava propisane obaveze, ili bi mogle uticati na funkcionisanje Berze, članova Berze, investitora i dr, kao i u drugim slučajevima utvrđenim propisima i ovim Pravilima.

Odluku o privremenoj suspenziji člana Berze na rok koji ne može biti duži od pet berzanskih sastanaka donosi Direktor Berze odmah po saznanju nastupanja razloga iz stava 1. ovog člana i o svojoj odluci, odmah, bez odlaganja obaveštava Nadzorni odbor Berze, sa odgovarajućim predlogom u vezi sa trajanjem privremene suspenzije člana Berze, odnosno statusom članstva na Berzi i postojanja razloga za prestanak istog u skladu sa ovim Pravilima. Protiv odluke iz ovog stava dozvoljena je žalba, a žalba ne odlaže izvršenje date odluke.

Predlog za privremenu suspenziju u smislu odredbi ovog člana može uputiti i Disciplinska komisija Berze.

Prilikom donošenja odluke o privremenoj suspenziji člana Berze u smislu odredbi ovog člana, Berza će uzeti u obzir sve činjenice i okolnosti slučaja, a naročito razlog, težinu i uticaj na poslovanje Berze, druge članove Berze, investitore i uredno funkcionisanje tržišta i/ili BelexFIX.

Privremena suspenzija člana Berze utvrđena u smislu stava 1. ovog člana:

- 1) traje do dana utvrđenog odlukom Nadzornog odbora ako je izjavljena žalba, odnosno do otklanjanja razloga zbog koga je članu Berze privremeno suspendovan pristup BelexFIX, ako je razlog takve prirode da se realno može otkloniti u kratkom roku, ali ne duže od dva meseca od dana donošenja odluke iz stava 2. ovog člana;
- 2) prestaje danom donošenja odluke o prestanku privremene suspenzije, odnosno danom konačnosti odluke donete u disciplinskom postupku kojim je privremeno suspendovani član Berze oslobođen odgovornosti ili mu je izrečena mera opomene u skladu sa ovim Pravilima,
- 3) nastavlja se do isteka vremena trajanja mere suspenzije izrečene mu konačnom odlukom u disciplinskom postupku, a u vreme trajanja suspenzije određeno konačnom odlukom iz ove tačke uračunava se vreme u kome je član Berze bio privremeno suspendovan u smislu odredbi ovog člana.

U slučaju privremene suspenzije u smislu odredbi ovog člana, na postupanje sa nalogima za trgovanje člana Berze, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila za prestanak članstva na Berzi, ako drugačije nije regulisano odlukom Berze o privremenoj suspenziji člana Berze.

7. Prestanak statusa ovlašćenog brokera (prestanak dozvole za trgovanje)**Član 35.**

Dozvola za trgovanje prestaje iz sledećih razloga:

- 1) opozivom datog ovlašćenja brokeru za obavljanje poslova na Berzi,
- 2) prestankom nekog od uslova na osnovu kojih je dozvola izdata,
- 3) neovlašćenog pristupa BelexFIX korišćenjem identifikacionih elemenata ovlašćenog brokera za pristup BelexFIX;
- 4) ukoliko članu Berze koji ga je ovlastio za obavljanje poslova na Berzi, prestane status člana Berze,
- 5) u drugim slučajevima zbog kojih ovlašćeni broker privremeno ili trajno nije u mogućnosti da obavlja poslove za koje je ovlašćen.

U slučaju postojanja razloga iz stava 1. ovog člana, Berza odmah, bez odlaganja suspenduje ovlašćenom brokeru pristup i korišćenje BelexFIX.

Protiv odluke Berze o prestanku dozvole za trgovanje dozvoljena je žalba, a žalba odlaže izvršenje odluke. Žalbu u smislu ovog stava može izjaviti član Berze i/ili ovlašćen broker kome prestaje dozvola za trgovanje.

8. Privremena obustava (suspenzija) pristupa ovlašćenog brokera BelexFIX**Član 36.**

Berza ovlašćenom brokeru privremeno suspenduje pristup BelexFIX iz razloga utvrđenih ovim Pravilima za prestanak ili oduzimanje dozvole za trgovanje, a može privremeno suspendovati u slučaju postojanja osnovane sumnje da je ovlašćen broker izvršio neko od dela koja su ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima zabranjena i zbog kojih se može voditi ili se vodi disciplinski postupak u skladu sa ovim Pravilima.

O donetoj odluci iz stava 1 ovog člana, Berza obaveštava člana Berze odmah, bez odlaganja. Predlog za donošenje odluke u smislu odredbi ovog člana može uputiti i Disciplinska komisija Berze..

Na trajanje i prestanak privremene suspenzije ovlašćenog brokera utvrđene u smislu stava 1. ovog člana, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila o trajanju i prestanku privremene suspenzije člana Berze.

Izuzetno, u slučaju postojanja osnova za izdavanje dozvole za trgovanje korišćenjem izuzetka utvrđenog ovim Pravilima, Berza odmah bez odlaganja privremeno suspenduje pristup BelexFIX privremeno sprečenom, odnosno odsutnom brokeru i data suspenzija traje do prestanka te sprečenosti, odnosno povratka ovlašćenog brokera u skladu sa ovim Pravilima.

Protiv odluke Berze o privremenoj suspenziji u smislu odredbi ovog člana dozvoljena je žalba, a žalba ne odlaže izvršenje odluke. Žalbu može izjaviti član Berze i/ili ovlašćen broker kome je privremeno suspendovan pristup BelexFIX.

9. Oduzimanje dozvole za trgovanje**Član 37.**

Berza oduzima dozvolu za trgovanje ako je:

- 1) prema brokeru člana Berze izrečena mera trajne zabrane trgovanja na Berzi, kao i u slučaju
- 2) ako broker člana Berze svojim ponašanjem, delovanjem i istupima ruši ugled Berze i ostalih članova Berze.

Protiv odluke Berze o oduzimanju dozvole za trgovanje dozvoljena je žalba, a žalba odlaže izvršenje odluke. Po konačnosti odluke o oduzimanju dozvole za trgovanje, ista se objavljuje na internet stranici Berze.

U slučaju iz stava 1. tačke 2) ovog člana, licu kome je Berza oduzela dozvolu za trgovanje ne može se izdati dozvola za trgovanje pre proteka roka od dve godine od dana konačnosti odluke u smislu ovog člana.

10. Načela etičkog kodeksa**Član 38.**

Radi obezbeđivanja pravičnog i efikasnog funkcionisanja tržišta hartija od vrednosti, članovi Berze u svom poslovanju dužni su da se pridžavaju ZTK i podzakonskim aktima propisanih pravila sigurnog i dobrog poslovanja i poštuju načela etičkog kodeksa:

1. Načelo zakonitosti

Članovi Berze su dužni da svoje poslovanje organizuju i obavljaju uz poštovanje svih zakonskih i podzakonskih propisa i akata Berze. Ovo načelo obuhvata i zabranu obavljanja poslova kojima se zloupotrebljavaju insajderske informacije;

2. Načelo dužne pažnje

U svom radu sa klijentima članovi Berze dužni su da posluju sa dužnom pažnjom i pravilima profesije. Ovo načelo naročito obuhvata poslovanje sa klijentima na bazi pune informisanosti o samom klijentu, kao i pružanje klijentu svih informacija neophodnih za donošenje investicione odluke, uz sagledavanje i poštovanje nivoa informisanosti i znanja klijenata;

3. Načelo pouzdanosti, poštenja i fer odnosa

Članovi Berze dužni su da svoje poslovanje obavljaju uz obezbeđenje odgovarajućeg stepena pouzdanosti i integriteta i da kontakte sa javnošću, klijentima, zaposlenima i drugim članovima Berze obavljaju na način koji obezbeđuje pošteno i fer poslovanje. Ovo načelo naročito obuhvata poštovanje prioriteta klijentovih interesa, zaštitu imovine klijenta, pružanje kompletnih i blagovremenih informacija kao i obaveštavanje klijenta o svim realnim i mogućim sukobima interesa kako bi se obezbedilo fer i objektivno poslovanje sa klijentima.

4. Načelo profesionalizma

Svoje poslovanje članovi Berze dužni su da obavljaju na profesionalan način koji stvara pozitivnu sliku o njegovoj firmi i profesiji, kao i da održavaju i unapređuju svoje profesionalno znanje. Ovo načelo obuhvata naročito pravila poslovanja koja se odnose na poslovanje sa naložima klijenta, poslovanje sa naložima člana Berze i njegovih zaposlenih i sa njima povezanih lica, kao i kontinuiranu edukaciju učesnika u poslovanju;

5. Načelo poverljivosti

Članovi Berze su dužni da obezbede poverljivost podataka o klijentu u skladu sa zakonskim i podzakonskim propisima i drugima aktima Berze i članova Berze;

6. Načelo zabrane nelojalne konkurencije

Članovi Berze ne smeju koristiti nelojalne oblike konkurentske utakmice, pod kojima se podrazumeva: damping, neetičko pribavljanje informacija o konkurentima i posebno širenje neistinitih informacija o njima. Članovi Berze ne smeju koristiti nelojalne i protivne dobrim poslovnim običajima oblike saradnje na tržištu, a naročito: dogovor o cenama, podeli tržišta, bojkotu klijenata, ograničavanje pružanja usluga ili bilo koji oblik tajnog sporazuma radi sticanja povlašćene tržišne pozicije.

11. Međusobna prava i obaveze Berze i člana Berze/ovlašćenog brokera**Član 39.**

Svi članovi Berze su ravnopravni u ostvarivanju svojih prava i obaveza.

Član 40.

Član Berze ima pravo:

- 1) da na berzanskim sastancima pristupa i koristi BelexFIX za ispostavljanje i izvršenje naloga za trgovanje u svemu u skladu sa Pravilima Berze i drugim aktima Berze;
- 2) da pod jednakim uslovima utvrđenim ovim Pravilima pristupa i koristi BelexFIX putem BelexFIXAPI modula;
- 3) pristupa i korišćenja tehnika algoritamskog trgovanja, pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima;
- 4) da koristi slobodni berzanski prostor i raspoloživu berzansku opremu u skladu sa aktima Berze;
- 5) na jednak pristup svim informacijama relevantnim za trgovinu na Berzi;
- 6) druga prava utvrđena ovim Pravilima i drugim aktima Berze.

Član 41.

Član Berze je dužan:

- 1) da se pridržava svih zakonskih i podzakonskih akata, akata Berze i ugovora koje je zaključio sa Berzom,
- 2) da se pridržava načela etičkog kodeksa propisanih ovim Pravilima,
- 3) da profesionalno, savesno i u skladu sa dobrim poslovnim običajima i poslovnim moralom obavlja poslove na Berzi,
- 4) da odmah bez odlaganja, pismeno obaveštava Berzu o svakoj promeni svojih ovlašćenja, prava, obaveza i odgovornosti u pravnom prometu, a naročito o promenama koje se odnose na uslove za članstvo na Berzi koje je dužan da neprekidno, u svakom trenutku, ispunjava,
- 5) da uredno i blagovremeno evidentira na Berzi posrednike na tržištu u skladu sa ovim Pravilima,
- 6) da uredno i blagovremeno izvršava finansijske obaveze prema Berzi po osnovu članstva na Berzi i po poslovima zaključenim na Berzi, u skladu sa Tarifnikom Berze i ugovorom koji je zaključio sa Berzom ,
- 7) da izvršava obaveze po poslovima koji su pod njegovim jedinstvenim identifikacionim elementima zaključeni na Berzi, uključujući i omogućavanje saldiranja zaključenih transakcija u skladu sa važećim propisima,
- 8) da odmah, bez odlaganja, dostavi Berzi opis algoritamskih strategija trgovanja ukoliko ih koristi, pojedinih o parametrima trgovanja ili ograničenjima koja se primenjuju na sistem, opis glavnih načina kontrole usklađenosti poslovanja sa propisima i prisutnih rizika, kao i detalje o testiranju njegovih sistema, te po zahtevu Berze dostavi dodatne informacije o algoritamskom trgovanju i sistemima koji se koriste za to trgovanje.
- 9) da raspolaže sopstvenom funkcijom za isključivanje svog informacionog sistema za trgovanje u skladu sa podzakonskim aktom;
- 10) da ispunjava druge obaveze utvrđene ovim Pravilima i drugim aktima Berze.

Član 42.

Član Berze je dužan da prostor u kom posluje sa klijentima u prijemu naloga za trgovanje (sedište člana Berze ili korišćenje prostora drugog društva) obeleži na način koji kod klijenata ne stvara zabunu sa kojim društvom radi.

U slučaju da je član Berze u skladu sa ZTK uspostavio poslovni odnos sa posrednikom na tržištu, član Berze je dužan da odmah, bez odlaganja o istom obavesti Berzu radi evidencije tog lica u dosijeu člana Berze u skladu sa odredbama ovih Pravila. Član Berze u svemu odgovara za ispravnost naloga za trgovanje koje je ispostavio u BelexFIX, uključujući i naloge za trgovanje koji su mu prosleđeni od strane posrednika na tržištu.

Berza na svojoj internet stranici objavljuje podatke o evidentiranim posrednicima u smislu odredbi ovog člana.

Član Berze je dužan da utvrdi i na javnom mestu i svojoj internet stranici istakne svoje radno vreme sa klijentima u poslovima neposrednog prijema naloga za trgovanje, kao i obaveštenje o promeni tog vremena.

Član 43.

Član Berze ne sme, na štetu interesa i ugleda Berze i bilo kog člana Berze, davati savete, preporuke, izdavati i distribuirati pisane materijale, kao ni upotrebljavati medije.

Član Berze može na svojim poslovnim pismima ili internet stranici navesti činjenicu da je član Berze i uz prethodno pribavljenu pisanu saglasnost Berze koristiti znak Berze, na način da time treća lica ne dovede u zabludu da obavljaju poslove sa Berzom.

Član 44.

Član Berze je dužan naročito:

- 1) da ne zloupotrebljava informacije koje nisu dostupne svim učesnicima na Berzi;
- 2) da prispeli nalog klijenta ispostavi na trgovanje u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima;
- 3) da ne učestvuje u veštačkom uspostavljanju cena hartija od vrednosti;
- 4) da u slučaju zloupotrebe identifikacionih elemenata člana Berze koji se koriste za pristup BelexFIX (identifikacionih oznaka, korisničkih imena i lozinki) odmah o tome obavesti Berzu;
- 5) da svoje poslovne satove uskladi sa vremenom BelexFIX;
- 6) da dostavlja Berzi podatke o poslovima zaključenim van Berze, radi evidentiranja u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima i ovim Pravilima, a pod uslovom da Berza u skladu sa ZTK pruža usluge objavljivanja izveštaja o trgovanju (APA);
- 7) da redovno i blagovremeno dostavlja informacije i dokumenta koja se u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima dostavljaju Berzi;
- 8) dostavlja informacije, podatke, izveštaje, dokumente i druge relevantne dokaze bitne za zaštitu integriteta tržišta hartija od vrednosti i interesa učesnika u trgovanju, što se naročito odnosi na dostavljanje istih u skladu sa zahtevima u postupku kontrole i nadzora koji sprovodi Berza u skladu sa ovim Pravilima;
- 9) da prijavi Berzi promenu povezanih lica, poslova iz delatnosti, kao i nameru za osnivanje drugog pravnog lica u kome stiče značajno učešće;
- 10) da odmah dostavi detaljan izveštaj Berzi u slučaju:
 - (1) promene načina poslovanja, solventnosti i likvidnosti, uključujući i mogućnost da postane, ili je već postao insolventan; sedišta ili poslovnih jedinica, visine akcionarskog kapitala, nastalih promena procenata koji su ZTK propisani za sticanje kvalifikovanog učešća u kapitalu člana Berze; drugih podataka upisanih u nadležni registar privrednih subjekata; učešća u upravljanju drugog pravnog lica,
 - (2) pokretanja postupka od strane nadležnog državnog organa ili druge berze čiji je član, protiv člana Berze;
- 11) da se brine za ugled Berze pri javnom nastupanju, kao i u poslovanju na Berzi;
- 12) da poštuje druge dužnosti utvrđene ovim Pravilima za člana Berze.

Podaci, izveštaji, dokumentacija i dokazi koji se dostavljaju Berzi moraju biti potpuni, istiniti i tačni, te blagovremeno dostavljeni Berzi u svemu u roku i na način koji je odredila Berza.

Član 45.

Članovi Berze su dužni da svoje zaposlene koji obavljaju poslove vezane za trgovinu na Berzi i/ili pristupaju BelexFIX upoznaju sa odredbama zakonskih i podzakonskih akata, ovih Pravila i drugih akata kojima je regulisano trgovanje na Berzi.

Član Berze je dužan da obezbedi da se njegovi zaposleni pridržavaju pravila postupanja prilikom pružanja usluga propisanih podzakonskim aktima.

Članovi Berze imaju obavezu da pristupaju i koriste BelexFIX sa dužnom pažnjom putem mehanizama koji obezbeđuju usklađenost i kontrolu:

- 1) cena, obima i vrednosti naloga i upotrebe sistema pre trgovanja i kontrole aktivnosti trgovanja klijenata nakon trgovanja;

- 2) kvalifikacija propisanih za zaposlene na ključnim položajima;
- 3) tehničke i funkcionalne usklađenosti internih sistema sa BelexFIX;
- 4) elektronskog pristupa klijenata sistemu, kao i uslova koji se na takve klijente primenjuju.

Berza jednom godišnje sprovodi procenu usklađenosti svojih članova u smislu odredbi stava 3. ovog člana.

Član 46.

Berza je ovlašćena da aktivira menice člana Berze, ukoliko član Berze o roku dospelosti ne ispunjava, ili neuredno ispunjava dospele finansijske i druge obaveze koje iz zaključenih transakcija ili odredaba Pravila, drugih opštih akata Berze, ili Tarifnika Berze za njega proizlaze prema Berzi.

Ukoliko Berza iskoristi menicu člana Berze, ili ukoliko postoje razlozi opravdane potrebe za zamenom iste zbog formalno-pravnih nedostataka i/ili nepravilnosti utvrđenih u postupku kontrole menice, u slučaju oštećenja istih i sl., član Berze je dužan da Berzi dostavi nove menice i nova menična ovlašćenja, u nedostajućem broju do pet blanko menica, a najkasnije u roku od 8 dana od dana kada ga Berza pozove da to učini.

Član 47.

U slučaju kada član Berze prestane da ispunjava uslov za članstvo propisan ovim Pravilima, a prestankom datog uslova ne ugrožava se ili bi se moglo ugroziti uredno funkcionisanje BelexFIX, Berza o istom odmah obaveštava člana Berze sa pozivom da u najkraćem roku obezbedi ispunjenost datog uslova, te u slučaju kada isti ne postupi po pozivu Berze u ostavljenom roku, Berza upućuje predlog Nadzornom odboru. Nadzorni odbor Berze po predlogu iz ovog stava može:

- 1) članu Berze utvrditi primeren rok, ne duži od dva meseca, u kom roku je član Berze dužan da obezbedi ispunjenost datog uslova,
- 2) ili privremeno suspendovati člana Berze u skladu sa ovim Pravilima, na rok koji nije duži od dva meseca, računajući od dana prestanka uslova za članstvo na Berzi.

U slučaju da po proteku utvrđenog roka član Berze i dalje ne ispunjava sve uslove za članstvo na Berzi, Nadzorni odbor donosi odluku o prestanku statusa člana Berze.

Član 48.

Prava i obaveze ovlašćenog brokera proističu iz prava i obaveza člana Berze koji ga je ovlastio za poslove na Berzi.

Pored prava i obaveza iz stava 1. ovog člana, broker člana Berze ima naročito sledeće obaveze:

- 1) da svoje poslovanje sa klijentima i na Berzi obavlja u skladu sa pravilima sigurnog i dobrog poslovanja;
- 2) da u poslovanju na Berzi i pri javnom nastupanju, čuva ugled Berze;
- 3) da ne zloupotrebi korišćenje sertifikata dodeljenog u skladu sa ovim Pravilima, korisničko ime i lozinku kojima isključivo lično, pristupa i koristi BelexFIX i koje ne sme saopštavati niti na drugi način učiniti dostupnim drugim licima;
- 4) da upozorava Berzu o uočenim nepravilnostima u vezi sa BelexFIX (tehničke greške, nedostaci i sl).

Član 49.

Član Berze dužan je da odmah, bez odlaganja obavesti Berzu o:

- 1) otkazu ugovora o radu koji su član Berze i ovlašćeni broker zaključili, odnosno prestanku radnog odnosa ovlašćenog brokera kod člana Berze;
- 2) nastupanju slučaja zbog koga ovlašćeni broker privremeno, duže od dva meseca, neće obavljati poslove kod člana Berze (bolovanje, odsustvo u skladu sa propisima kojima se uređuju radni odnosi, mirovanje radnog odnosa i sl).

U slučaju iz stava 1. tačke 2) ovog člana, Berza odmah po prijemu obaveštenja člana Berze suspenduje pristup BelexFIX licu kod koga je nastupio razlog iz stava 1. ovog člana, do prijema obaveštenja o prestanku razloga zbog koga je suspendovan, a saglasno propisima kojima se uređuju radni odnosi.

Kada je član Berze do nastupanja slučaja iz stava 1. ovog člana poslovao na Berzi uz obezbeđenje minimalnog uslova stručne osposobljenosti za članstvo na Berzi u skladu sa ovim Pravilima, član Berze prestaje da ispunjava taj uslov danom sa kojim član Berze obavlja poslove na Berzi sa jednim ovlašćenim brokerom i nema ugovoreno sa Berzom korišćenje funkcionalnosti BelexFIXAPI.

Dan prestanka ispunjenosti uslova u smislu stava 3. ovog člana je dan sa kojim je:

- 1) njegovom drugom ovlašćenom brokeru prestao radni odnos ili sa kojim je nastupila privremena spečenost, odnosno odsustvo sa rada kod člana Berze, ili
- 2) raskinut sa Berzom ugovor o korišćenju funkcionalnosti BelexFIXAPI, a član Berze je do tog dana poslovao sa jednim ovlašćenim brokerom.

U slučaju nastupanja slučaja iz stava 1. ovog člana, član Berze je dužan da odmah, bez odlaganja preduzme sve radnje i postupke koji su u funkciji kontinuiranog obezbeđenja ispunjenosti uslova stručne osposobljenosti za članstvo na Berzi.

Postupanje člana Berze iz stava 5. ovog člana, Berza uzima u obzir kod odlučivanja da li će članu Berze utvrditi primereni rok za obezbeđenje datog uslova i u kom trajanju, ili privremeno suspendovati člana Berze u skladu sa ovim Pravilima.

Član 50.

Članovi Berze dužni su da primaju i u svemu postupaju sa nalogima za trgovanje klijenata u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima, aktima člana Berze, ovim Pravilima i drugim aktima Berze.

Odredbe stava 1. ovog člana, naročito se odnose na način prijema naloga za trgovanje, elemente naloga za trgovanje, način rukovanja primljenim nalogima klijenata, te izvršavanja naloga za trgovanje i saldiranje transakcija zaključenih nalogom člana Berze.

Članovi Berze ispostavljaju naloge za trgovanje na Berzi u skladu sa ovlašćenjima sadržanim u odlukama o sticanju statusa člana Berze i ovlašćenog brokera.

Član Berze dužan je da prilagodi vođenje dokumentacije i da standardizuje obrasce prema formi koju propiše Berza, kao i da razvije interne procedure postupanja sa nalogima za trgovanje klijenata u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i svojim opštim aktima.

Član 51.

Član Berze u potpunosti je odgovoran za izvršenje svih obaveza proisteklih iz naloga za trgovanje i postupanje sa nalogima za trgovanje i odgovara za štetu koju prouzrokuje klijentu i/ili drugim učesnicima u trgovanju i organizovanju trgovanja svojim nepravilnim, neodgovornim ili nemarnim postupanjem sa klijentovim nalogom za trgovanje, odnosno protivno ZTK, podzakonskim aktima, svojim opštim aktima, kao i ovim Pravilima.

Član Berze dužan je da prilikom obavljanja poslova registrovane delatnosti i pružanja usluga klijentima, interese svojih klijenata stavi ispred sopstvenih interesa i posluje pravično, pošteno i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima klijenata, poštujući odredbe i načela utvrđena ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima.

Član Berze je dužan da svojim aktima reguliše redosled ispostavljanja naloga klijenata u sistem BelexFIX i utvrdi redosled po kome, na istom trgovanju, ispostavlja naloge klijenata; naloge svojih brokera, zaposlenih i članova uprave, kao i članova njihove uže porodice; kao i da utvrdi način postupanja sa nalogima kada član Berze nastupa kao broker ili diler na istom trgovanju.

Član 52.

Član Berze koji se bavi algoritamskim trgovanjem dužan je da uspostavi efikasne sisteme i načine kontrole rizika koji:

- 1) su prikladni za aktivnost koju obavlja, te osigurava da su sistemi trgovanja otporni i dovoljnog kapaciteta;
- 2) podležu odgovarajućim pragovima i ograničenjima trgovanja;

- 3) sprečavaju ispostavljanje naloga za trgovanje sa greškom ili da sistemi na drugi način remete tržište ili doprinose poremećaju na tržištu;
- 4) osiguravaju da se sistemi trgovanja ne mogu koristiti u svrhe koje nisu u skladu sa propisima ili ovim Pravilima;
- 5) raspolažu sopstvenom funkcijom isključenja svog informacionog sistema za trgovanje u cilju sprečavanja neurednih uslova trgovanja;
- 6) obezbeđuju efikasne mehanizme kontinuiteta poslovanja u slučaju otkaza ili neurednog funkcionisanja sistema trgovanja;
- 7) sprovodi detaljno testiranje i kontrolu sistema u skladu sa zahtevima iz ovog stava.

Član Berze je dužan da obezbedi označavanje naloga za trgovanje koje generiše algoritamsko trgovanje, odnosno različitih algoritama koji se koriste za donošenje investicionih odluka i ispostavljanje naloga za trgovanje.

Bliže odredbe o načinu, strukturi i obliku oznaka (algoritamskih) naloga za trgovanje, kao i identifikaciji trgovinskih algoritama utvrđuje Berza odlukom.

12. Način rešavanja međusobnih sporova Berze i članova Berze i sporova među članovima Berze

Član 53.

Sve međusobne sporove Berza i član Berze pokušaće da reše mirnim putem, a ako to nije moguće za njihovo rešavanje nadležan je sud u Beogradu.

Član 54.

Odlukom Berze može se obrazovati arbitraža Berze radi vansudskog rešavanja sporova između članova Berze, a u vezi sa poslovima koje su zaključili na Berzi. Aktima Berze bliže se uređuje sastav arbitraže i pravila arbitražnog postupka.

13. Market Mejker

Član 55.

Market mejker u skladu sa ovim Praviima je član Berze koji ispunjava ZTK propisane uslove i koji sa Berzom ima potpisan sporazum (u daljem tekstu: sporazum) kojim se obavezuje da na kontinuiranoj osnovi i za sopstveni račun, u periodu koji je utvrđen sporazumom i tokom berzanskog sastanka istovremeno ispostavlja naloge kupovine i naloge prodaje za hartije od vrednosti na koje se sporazum odnosi, a u svemu prema sporazumu u sadržini utvrđenoj u skladu sa podzakonskim aktom i pod uslovima utvrđenim odlukom Direktora Berze.

Predmet sporazuma sa market mejkerom može biti finansijski instrument kojim je na Berzi organizovano trgovanje metodom kontinuiranog trgovanja.

Svaki član Berze ima pravo da podnese zahtev za obavljanje poslova market mejkera i zaključenje sporazuma sa Berzom.

Berza može istovremeno sa više članova Berze imati zaključen sporazum koji se odnosi na isti finansijski instrument.

O svakom sporazumu Berza će odmah po njegovom zaključenju pisano obavestiti izdavaoca hartija od vrednosti na koje se sporazum odnosi, kao i Komisiju za hartije od vrednosti. Informaciju o zaključenom sporazumu, Berza objavljuje na svojoj internet stranici.

Berza odluku iz stava 1. ovog člana kao i njene izmene i dopune, objavljuje najmanje mesec dana pre početka njene primene.

Član 56.

Market mejer je dužan da svakog berzanskog sastanka, određeno vreme tokom trajanja faze kontinuiranog trgovanja istovremeno ispostavlja naloge kupovine i naloge prodaje koji moraju ispunjavati uslove minimalne količine i maksimalnog raspona između cene kupovine i cene prodaje.

Član 57.

Nijedan član Berze - market mejer ne može ispostavljati naloge za trgovanje koji bi za rezultat imali transakciju u kojoj bi on istovremeno bio i kupac i prodavac.

Član 58.

Berza prati ispunjavanje obaveza market mejkera tokom berzanskog sastanka.

Berza ima pravo da zahteva izjašnjenje o svim aktivnostima koje je market mejer preduzeo, odnosno propustio da preduzme, a koje su povezane sa poslovima market mejkinga.

Direktor Berze može suspendovati zaključen sporazum, odnosno njegove pojedine odredbe iz razloga utvrđenih ZTK, podzakonskim aktom i/ili sporazumom.

Član 59.

Direktor Berze može da raskine sporazum o market mejkingu u sledećim slučajevima kada:

- a) član Berze vrši povredu sporazuma o market mejkingu, ovih Pravila i drugih akata Berze ili
- b) je to neophodno zbog bezbednosti trgovanja ili zbog interesa ostalih učesnika u trgovanju.

Član 60.

O suspenziji ili raskidu sporazuma, Berza odmah pisano obaveštava izdavaoca hartija od vrednosti iz sporazuma o market mejkingu, kao i Komisiju za hartije od vrednosti i člana Berze sa kojim je sporazum zaključen. Informaciju o preduzetim merama, Berza objavljuje na svojoj internet stranici.

IV TRŽIŠTA BERZE**Član 61.**

Berza upravlja i vodi poslovanje:

- 1) Regulisanim tržištem koje čine:
 - (1) Segmenti listinga - Listing:
 - (2) Segment koji nije listing - Open Market
- 2) multilateralnom trgovačkom platformom koja je organizovana kao sistem elektronskog trgovanja u skladu sa odredbama ZTK, podzakonskih akata i ovih Pravila - MTP Belex.

Segmenti listinga iz stava 1. ovog člana uređuju se Pravilnikom o listingu.

Član 62.

Berza organizuje trgovanje slobodno prenosivim hartijama od vrednosti u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima, uključenim na segment regulisanog tržišta ili MTP Belex po zahtevu i odlukom Berze donetom po datom zahtevu, pod uslovima i na način uređen ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima.

Hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište, odnosno MTP Belex, grupisane su (segmentirane) prema uslovima i kriterijumima za uključanje na regulisano tržište, odnosno MTP Belex; vrstama hartija od vrednosti; metodama trgovanja; fazama i dužinom trajanja faza trgovanja; nalogima za trgovanje, kao i drugim tržišnim elementima (u daljem tekstu: tržišni segment).

Hartijom od vrednosti koja je uključena na jedan od tržišnih segmenata u smislu stava 2. ovog člana, ne može se trgovati na drugom tržišnom segmentu regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex.

Član 63.

Berza uključuje i organizuje trgovanje hartijama od vrednosti, po pravilu, na zahtev izdavaoca za uključenje, na opredeljen segment regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, uz prethodnu obezbeđenost propisanih uslova za uključenje.

Zahtev iz stava 1. ovog člana mora se odnositi na sve izdate hartije od vrednosti izdavaoca jedinstvenog identifikacionog broja hartije od vrednosti (u daljem tekstu: ISIN) koje mogu biti predmet trgovanja na Berzi.

Dugoročne dužničke hartije od vrednosti koje izdaje Republika Srbija ili Narodna banka Srbije uključuju se na Listing bez ispunjenja uslova koji su utvrđeni za druge izdavaoce dužničkih hartija od vrednosti.

Akcije koje su izdate ili podeljene u skladu sa zakonom kojim se uređuje privatizacija i zakonom kojim se uređuju prava građana na besplatne akcije i novčane naknade u postupku privatizacije, uključuju se na segment regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, bez odobrenja prospekta u skladu sa ZTK, ukoliko ispunjavaju druge uslove utvrđene ovim Pravilima i uz dostavljanje izjave izdavaoca o korišćenju prava na korišćenje izuzetka u skladu sa ZTK.

Berza na segmentima Listinga ne uključuje i ne organizuje trgovanje kratkoročnim dužničkim hartijama od vrednosti.

Ako je hartija od vrednosti već uključena na drugo regulisano tržište, ili MTP kojim ne upravlja i vodi poslovanje Berza, zahtev za uključenje može podneti i drugo lice, u skladu sa relevantnim odredbama ZTK.

Član 64.

Uslovi uključanja hartija od vrednosti na segmente Listinga, kao i obaveze izdavaoca u ispunjavanju zahteva povećane transparentnosti i kvaliteta objavljivanja informacija javnosti, te druga pitanja od značaja za Listing, regulisani su Pravilnikom o listingu.

Uslovi uključanja hartija od vrednosti na Open Market i MTP Belex, propisani su ovim Pravilima.

Član 65.

Hartije od vrednosti koje ne ispunjavaju uslove za uključenje na zahtevom prioritetno opredeljeni segment regulisanog tržišta, uz prethodnu saglasnost izdavaoca, odlukom Berze uključuju se na zahtevom alternativno opredeljen segment regulisanog tržišta, ili MTP Belex.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Berza može da odobri uključenje hartija od vrednosti izdavaoca na prioritetno opredeljeni segment regulisanog tržišta, ako proceni da se hartijama od vrednosti može trgovati korektno, uredno i efikasno, uzimajući u obzir raspoložive informacije koje su pripremljene u skladu sa ZTK, kao i vodeći računa o minimalnom iznosu kapitala, odnosno tržišne kapitalizacije i procentu akcija izdavaoca koje se nalaze u javnosti, u slobodnom prometu (free float), kao i kriterijume saglasno podzakonskom aktu .

Odlukom o uključanju hartije od vrednosti određuje se segment regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex na kome će se hartija od vrednosti listirati, odnosno kotirati, datum prvog trgovanja, indikativna cena hartije od vrednosti za prvo trgovanje, način izražavanja cene hartija od vrednosti u nalogima za trgovanje, datum poslednjeg trgovačkog dana za dužničke hartije od vrednosti, kao i drugi elementi od značaja za organizovanje trgovanja hartijama od vrednosti na Berzi u skladu sa ovim Pravilima. Berza odluku iz ovog stava objavljuje na svojoj internet stranici.

Član 66.

Poslove propisane ovim Pravilima koji se odnose na uključenje, privremenu obustavu trgovanja i isključenje hartije od vrednosti sa Listinga, kao i nadzor nad izveštavanjem izdavalaca čije su hartije listirane na Listingu, obavlja Komisija za listing u svojstvu prvostepenog organa Berze, a u svemu u skladu sa ovim Pravilima i Pravilnikom o listingu.

Komisija za listing za obavljanje poslova iz delokruga utvrđenog ovim Pravilima, ima najmanje tri člana, a broj članova ne može biti paran. Član ove komisije mora imati najmanje tri godine radnog iskustva u obavljanju poslova u vezi sa hartijama od vrednosti u zemlji ili inostranstvu, a bira se iz reda akcionara Berze, članova Berze, zaposlenih Berze, kao i drugih kvalifikovanih stručnjaka, na mandatni period od dve godine, uz mogućnost ponovnog izbora.

Mandat članu Komisije za listing može prestati i pre isteka mandata: (1) obrazloženim opozivom od strane Nadzornog odbora; (2) prestankom nekog od uslova na osnovu koga je izabran; (3) na lični zahtev člana te komisije. Komisija za listing odlučuje većinom glasova ukupnog broja svojih članova.

Bliže odredbe o načinu rada Komisije za listing, te pitanja o sazivanju i toku sednica, glasanju, sukobu interesa ili razlozima za izuzeće člana, odlaganje, prekid i zaključivanje sednice, te druga pitanja uređuju se poslovníkom koji donosi Komisija za listing.

Član 67.

Poslove propisane ovim Pravilima koji se odnose na uključenje, privremenu obustavu trgovanja i isključenje hartija od vrednosti sa Open Market i MTP Belex, kao i druge poslove u vezi sa ovim segmentom regulisanog tržišta i MTP Belex, obavlja Direktor Berze u svojstvu prvostepenog organa Berze, u skladu sa ovim Pravilima i drugim opštim aktima Berze, ako tim aktima Berze nije drugačije utvrđeno.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, odluku o uključenju hartija od vrednosti na Open Market ili MTP Belex, donosi Komisija za listing u slučaju kada su isti alternativno opredeljeni zahtevom za listing u skladu sa članom 65. ovih Pravila.

V UKLJUČENJE HARTIJA OD VREDNOSTI

Član 68.

Postupak uključenja hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP Belex, započinje podnošenjem zahteva Berzi, kojim izdavalac može zahtevati:

- 1) uključenje i listiranje hartija od vrednosti na opredeljenom segmentu Listinga (u daljem tekstu: zahtev za listing),
- 2) uključenje i kotaciju hartija od vrednosti na segment Open Market, ili MTP Belex (u daljem tekstu: zahtev za uključenje)

Pravilima postupka koja su utvrđena ovim Pravilima bliže su uređena pitanja u vezi sa zahtevom i prilogima uz zahtev po pojedinačnim pitanjima u vezi sa uključenjem hartija od vrednosti na regulisano tržište, kao i pitanja u vezi sa odlukama Berze po podnetim zahtevima.

Član 69.

Izdavalac odgovara za verodostojnost i istinitost podataka iz zahteva, kao i dokumentacije priložene uz zahtev i obavezan je da iste, uredno i blagovremeno ažurira, uključujući i podatke objavljene na njegovoj internet stranici.

Berza ne vrši ocenu boniteta izdavaoca hartije od vrednosti za čije je uključenje podnet zahtev.

Član 70.

Kada Berzi zahtev podnosi lice koje nije izdavalac, pravila utvrđena ovim Pravilima za izdavaoca kao podnosioca zahteva, kao i odlučivanje Berze po podnetom zahtevu i dostavljanje odluke, shodno se primenjuju na lice koje u skladu sa ZTK i ovim Pravilima može zahtevati uključenje hartija od vrednosti na Berzu.

Izuzetno, lice iz stava 1. ovog člana zahtev za uključenje, sa priložima podnosi Berzi posredstvom člana Berze, a kada određeni dokument i/ili dokaz koji po prirodi stvari lice iz stava 1. ovog člana nije u mogućnosti da obezbedi, Berza ga može osloboditi obaveze dostavljanja tog dokumenta i/ili dokaza i može odrediti dostavljanje odgovarajuće dokumenta i/ili dokaza koji Berzi prilaže radi sagledavanja ispunjenosti uslova za listing, odnosno kotaciju hartija od vrednosti u skladu sa ovim Pravilima.

Odredbe ovih Pravila u vezi sa sačinjavanjem, dostavom i ažuriranjem Informatora o izdavocu, ne primenjuju se na lice iz stava 1. ovog člana.

Berza o donetoj odluci u vezi sa zahtevom iz stava 1. ovog člana, informiše izdavaoca.

1. Regulisano tržište – Listing

Član 71.

Uz zahtev za listing prilaže se sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) informator o izdavocu;
 - 2) prospekt izdavaoca – koji je u skladu sa ZTK odobrila Komisija za hartije od vrednosti u vezi izdatih hartija od vrednosti čije se uključenje i listiranje zahteva, ili
ako prilikom uključanja hartija od vrednosti na regulisano tržište nije potrebno objavljivanje prospekta u skladu sa ZTK, prilaže se (1) obaveštenje o korišćenju izuzetka od obaveze objavljivanja prospekta, koje je dostavljeno Komisiji za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK (sa dokazom o dostavi), i (2) dokument o informacijama u vezi sa ponudom i hartijama od vrednosti koje se nude, dostavljen Komisiji za hartije od vrednosti (sa dokazom o dostavi) u sadržini dokumenta koji je propisan ZTK i podzakonskim aktom;
- U slučaju korišćenja izuzetka iz ove tačke, Izdavalac je dužan da u Informatoru o izdavocu navede podatke sadržane u dokumentu iz ove tačke, te naročito podatke o bitnim elementima hartija od vrednosti čije se uključenje zahteva, opis prava koja su u njima sadržana, kao i količinu tih hartija od vrednosti;
- 3) prečišćen tekst osnivačkog akta i statuta izdavaoca na srpskom, odnosno engleskom jeziku ukoliko je izdavalac strano pravno lice, ili link ka internet stranici na kojoj su data dokumenta objavljena;
 - 4) najnoviji izvod nadležnog registra privrednih društava o registrovanim podacima o Izdavocu, na srpskom jeziku, ako je izdavalac strano pravno lice;
 - 5) godišnji finansijski izveštaj sa mišljenjem revizora u svrhu dokaza o ispunjenosti uslova propisanih Pravilnikom o listingu za uključenje na pripadajući listing regulisanog tržišta ukoliko dati podaci nisu sadržani u prospektu izdavaoca iz tačke (2) ovog stava;
 - 6) informaciju o isplaćenim dividendama u prethodne tri godine, a koja naročito sadrži podatke o danu dividende i vrednosti dividende po akciji ukoliko dati podaci nisu sadržani u prospektu izdavaoca iz tačke (2) ovog člana;
 - 7) odluku nadležnog organa izdavaoca o izdavanju hartije od vrednosti;
 - 8) odluku nadležnog organa izdavaoca o podnošenju zahteva za uključenje hartija od vrednosti na segment Listinga. Ako drugačije nije uređeno statutom izdavaoca, datu odluku donosi odbor direktora, odnosno nadzorni odbor ili upravni odbor izdavaoca ako je upravljanje dvodomno (zajednički naziv za pomenute organe upravljanja u daljem tekstu: odbor izdavaoca);
 - 9) kopije svih akata koje je Komisija za hartije od vrednosti izdala u vezi sa hartijama od vrednosti čije se uključenje zahteva;
 - 10) garanciju, ako je emisija hartija od vrednosti koja je predmet zahteva za listing garantovana;
 - 11) izveštaj o ishodu javne ponude hartija od vrednosti čije se uključenje na regulisano tržište zahteva, a u slučaju kada datom uključanju prethodi javna ponuda tih hartija od vrednosti;

- 12) izjava odbora izdavaoca da ima, ako ima, zaključene ugovore sa: investicionim društvom i kreditnom institucijom preko koje je vršen upis i uplata hartija od vrednosti, i/ili agentom ili pokroviteljem emisije, i/ili market mejerom;
- 13) pisane izjave nadležnog odbora izdavaoca:
 - (1) da prema izdavaocu nisu preduzimane mere od strane Komisije za hartije od vrednosti, odnosno pismeno obaveštenje o preduzetim merama u prethodne 3 godine;
 - (2) da je u okviru svoje organizacije obezbedio stručni kadar koji će biti zadužen za ispunjavanje obaveza izdavaoca tokom listiranja njegovih hartija od vrednosti na segmentu Listinga
- 14) kod uključenja akcija i depozitnih potvrda na akcije - usvojen kodeks korporativnog upravljanja ili izjavu o prihvatanju primene drugog kodeksa, sa kopijom teksta kodeksa, izuzev u slučaju kada Berza isti već poseduje ili je isti javno objavljen u kom slučaju se dostavlja link na internet stranicu na kojoj je dati kodeks korporativnog upravljanja objavljen na srpskom, odnosno engleskom jeziku ukoliko je izdavalac strano pravno lice;
- 15) ugovor o uključenju na segment Listinga potpisan od strane izdavaoca. Izdavaoci koji su domaća pravna lica uz dati Ugovor dostavljaju i instrument obezbeđenja za izvršavanje finansijskih obaveza prema Berzi (dve blanko menice sa overenim OP obrascem i dva menična ovlašćenja), te potvrdu Narodne banke Srbije o registraciji istrumenta obezbeđenja plaćanja (menice / ovlašćenja) u skladu sa zakonom i odlukama Narodne banke Srbije;
- 16) dokaz o uplaćenim naknadama za obradu zahteva i uključenje na listing u iznosima utvrđenim Tarifnikom Berze.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, uz zahtev za listing:

- 1) dužničkih hartija od vrednosti koje izdaju jedinice teritorijalne autonomije i lokalne samouprave, izdavalac ne podnosi dokumentaciju iz tački (3), (4), (6) i (13) stava 1. ovog člana;
- 2) hartije od vrednosti koju izdaje strani izdavalac, izdavalac ne podnosi dokumentaciju iz tačke (13) stava 1. ovog člana.

Član 72.

Kada zahtev za listing podnosi Republika Srbija, ili Narodna banka Srbija uz zahtev za listing se prilaže sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) odluka nadležnog organa izdavaoca o izdavanju hartija od vrednosti;
- 2) izveštaj o ishodu javne ponude hartija od vrednosti čije se uključenje na listing prvi put zahteva, a u slučaju kada datom uključenju prethodi javna ponuda tih hartija od vrednosti;
- 3) odluku nadležnog organa izdavaoca o podnošenju zahteva za listing;
- 4) ugovor o uključenju na segment Listinga, potpisan od strane ovlašćenog lica izdavaoca;
- 5) dokaz o uplaćenju naknade za obradu zahteva i naknade za uključenje na listing u iznosima utvrđenim u skladu sa Tarifnikom Berze.

Član 73.

Berza neće razmatrati podneti zahtev za listing:

- 1) ukoliko je Komisija za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK, u periodu ne dužem od 3 meseca koji prethodi danu podnošenja zahteva za listing, javno objavila rešenje o utvrđenim nezakonitostima u poslovanju izdavaoca hartijama od vrednosti koje su predmet zahteva za listing, osim ako je izdavalac po datom rešenju Komisije za hartije od vrednosti, u ostavljenom roku, preduzeo radnje na otklanjanju, te otklonio utvrđene nezakonitosti, što je Komisija za hartije od vrednosti svojim aktom konstatovala;
- 2) ukoliko je Komisija za hartije od vrednosti rešenjem naložila Berzi da privremeno obustavi trgovanje ili isključi hartiju od vrednosti koja je već uključena na drugi segment regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, a ista je predmet zahteva za listing;
- 3) ukoliko je Berza u skladu sa ovim Pravilima privremeno obustavila trgovanje hartijom od vrednosti koja je već uključena na drugi segment regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, a ista je predmet zahteva za listing;
- 4) ako je nad izdavaocem pokrenut postupak stečaja ili likvidacije.

U slučaju postojanja razloga iz stava 1. ovog člana, ako drugačije nije određeno ovim članom, Berza donosi odluku o odbacivanju zahteva za listing, obrazloženu razlozima zbog kojih nije razmatrala zahtev za listing i istu dostavlja izdavaocu i Nadzornom odboru Berze. Protiv odluke iz ovog stava dozvoljena

je žalba, a Berza podatke o konačnoj odluci o odbacivanju zahteva za listing dostavlja i Komisiji za hartije od vrednosti.

U slučaju donošenja odluke iz stava 2. ovog člana, novi zahtev za listing hartija od vrednosti koje su bile predmet odbačenog zahteva za listing, može se podneti Berzi po prestanku razloga zbog koga je donet konačni akt u smislu ovog člana.

Član 74.

U slučaju donošenja odluke Berze–kojom se postupak obustavlja Berza odmah, bez odlaganja, vrši povraćaj sedstava na ime uplaćene naknade za uključenje na Listing.

Član 75.

Berza donosi odluku o uključanju i listiranju hartija od vrednosti na segment Listinga u roku od 15 radnih dana od dana prijema urednog zahteva za listing, izuzev u slučaju kada je predmet tog zahteva dužnička hartija od vrednosti, u kom slučaju se odluka donosi u roku od 5 radnih dana. Ukoliko se zahtev za listing odnosi na hartije od vrednosti izdavaoca koji u ranijem periodu nije upućivao javnu ponudu hartija od vrednosti u skladu sa ZTK ili iste nisu bile uključene u trgovanje na regulisano tržište, rok iz ovog stava produžava se na mesec dana.

Izuzetno, odluka iz stava 1. ovog člana, donosi se u roku od pet radnih dana od dana prijema zahteva za listing, kada je predmet tog zahteva:

- 1) dužnička hartija od vrednosti koje izdaju pravna lica osnovana u skladu sa zakonima Republike Srbije koji regulišu pravni položaj privrednih društava i javnih preduzeća, u kom slučaju odluku donosi Direktor Berze, ili
- 2) nova emisija hartije od vrednosti istog ISIN kao i hartija od vrednosti koja je već uključena na listing, odnosno promena broja ovih hartija od vrednosti, ili nova emisija dužničkih hartija od vrednosti koje izdaje Republika Srbija ili Narodna banka Srbije istog CFI koda kao i dužnička hartija od vrednosti ovih izdavalaca koja je već uključena na listing, odnosno promena broja ovih hartija od vrednosti, u kom slučaju se uz zahtev prilažu samo izmene i dopune već dostavljene dokumentacije ili izjava nadležnog organa izdavaoca da takvih izmena nije bilo. Odluku iz ove tačke donosi predsednik Komisije za listing.

Odlukom iz ove tačke utvrđuje samo promena količine hartije od vrednosti prethodno uključenih na Listing, odnosno podaci o ISIN i broju hartija od vrednosti koji se uključuju na Listing.

O donetoj odluci po izuzetku iz stava 2. ovog člana, odmah bez odlaganja informiše se Komisija za listing.

Berza u roku iz stava 1. ovog člana donosi odluku o odbijanju zahteva za listing, ukoliko:

- 1) nisu ispunjeni uslovi za uključenje hartije od vrednosti na listing regulisanog tržišta opredeljen zahtevom za listing, ako drugačije nije određeno ovim Pravilima ili Pravilnikom o listingu, ili
- 2) su javno objavljeni podaci o okolnostima koje mogu ugroziti javni interes ili sigurnost investitora u hartiju od vrednosti koja je predmet zahteva za listing.

Član 76.

Berza odluku donetu po zahtevu za listing dostavlja izdavaocu, koji protiv protiv odluke o odbijanju zahteva za listing može izjaviti žalbu u skladu sa ovim Pravilima, a žalba odlaže izvršenje te odluke.

Berza odluku iz stava 1. ovog člana odmah, bez odlaganja dostavlja izdavaocu i o tome dostavlja podatke Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 77.

Po donošenju odluke o uključanju hartije od vrednosti na listing, Berza:

- 1) sa izdavaocem zaključuje ugovor priložen uz zahtev za listing, kojim se bliže regulišu prava i obaveze izdavaoca i Berze po osnovu uključanja i listiranja hartije od vrednosti na Listingu,
- 2) objavljuje na internet stranici Berze informator o izdavaocu, kao i prospekt izdavaoca, odnosno dokumenta utvrđena ovim Pravilima ako se izdavalac koristio izuzetkom u skladu sa ZTK

Izdavalac hartije od vrednosti kojom se trguje na listingu, dužan je da prethodno obavesti Berzu o podnošenju zahteva za uključenje njegovih hartija od vrednosti na drugo regulisano tržište, odnosno MTP, izuzev kada je podnosilac tog zahteva drugo lice.

2. Open Market

Član 78.

Za uključenje hartija od vrednosti na Open Market, izdavalac mora da ispuni sledeće uslove:

- 1) da nad izdavaocem nije otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- 2) za akcije i depozitne potvrde na akcije alternativno najmanje:
 - (1) 300.000 EUR- iznos trajnog kapitala, odnosno knjigovodstvena vrednost kapitala prema finansijskim izveštajima iz poslednjeg obračunskog perioda koji prethodi danu podnošenja Berzi zahteva za uključenje hartija od vrednosti, ili iznos tržišne kapitalizacije akcija kojima se trguje na drugom segmentu regulisanog tržišta, odnosno MTP, ili
 - (2) 15% akcija distribuirano u javnosti (free float);
- 3) za dužničke hartije od vrednosti, najmanje - 200.000 EUR vrednost emisije.

Izdavalac je dužan da kontinuirano tokom kotacije hartija od vrednosti na Open Market uredno i blagovremeno izvršava obaveze koje su za njega, kao javno društvo, propisane ZTK, podzakonskim aktima, kao i ovim Pravilima.

Član 79.

Uz zahtev za uključenje na Open Market, prilaže se sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) Informator o izdavaocu – dokument o osnovnim podacima o izdavaocu i hartijama od vrednosti čije se uključenje zahteva, u sadržini koju je propisala Berza;
- 2) Prospekt izdavaoca – koji je u skladu sa ZTK odobrila Komisija za hartije od vrednosti u vezi izdatih hartija od vrednosti čije se uključenje zahteva na Open Market, ili
ako prilikom uključanja hartija od vrednosti na regulisano tržište nije potrebno objavljivanje prospekta u skladu sa ZTK, prilaže se (1) obaveštenje o korišćenju izuzetka od obaveze objavljivanja prospekta, koje je dostavljeno Komisiji za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK (sa dokazom o dostavi), i (2) dokument o informacijama u vezi sa ponudom i hartijama od vrednosti koje se nude, dostavljen Komisiji za hartije od vrednosti (sa dokazom o dostavi) u sadržini dokumenta koji je propisan ZTK i podzakonskim aktom;

U slučaju korišćenja izuzetka iz ove tačke, Izdavalac je dužan da u Informatoru o izdavaocu navede podatke sadržane u dokumentu iz ove tačke, te naročito podatke o bitnim elementima hartija od vrednosti čije se uključenje zahteva, opis prava koja su u njima sadržana, kao i količinu tih hartija od vrednosti;

- 3) dve blanko menice - instrument obezbeđenja plaćanja za izvršavanje finansijskih obaveza izdavaoca prema Berzi koje ima u skladu sa ovim Pravilima i u visini naknada utvrđenih Tarifnikom Berze. Uz menice, prilaže se: (1) ovlašćenje za raspolaganje menicama i (2) potvrda Narodne banke Srbije o registraciji instrumenta obezbeđenja plaćanja (menice/ovlašćenja) u skladu sa zakonom i odlukama Narodne banke Srbije;
- 4) kopije svih akata koje je Komisija za hartije od vrednosti izdala u vezi sa hartijama od vrednosti čije se uključenje zahteva;
- 5) izveštaj o ishodu javne ponude hartija od vrednosti čije se uključenje na regulisano tržište prvi put zahteva, a u slučaju kada datom uključanju prethodi javna ponuda tih hartija od vrednosti;
- 6) garanciju, ako je emisija hartija od vrednosti garantovana;
- 7) ugovor o uključanju hartija od vrednosti na segment koji nije Listing
- 8) dokaz o uplaćenju naknade za obradu zahteva i naknade za uključenje na Open Market u iznosima utvrđenim Tarifnikom Berze.

U slučaju da izdavalac ima neizmirene finansijske obaveze prema Berzi iz ranijeg perioda, dužan je da iste izmiri do dana podnošenja zahteva iz stava 1. ovog člana, u svemu u skladu sa fakturama, odnosno izvršnim aktima nadležnih organa, uključujući i one finansijske obaveze koje su u međuvremenu zastarele.

3. MTP Belex**Član 80.**

Na MTP Belex mogu se uključiti hartije od vrednosti bez ispunjenosti posebnih uslova propisanih ovim Pravilima na zahtev izdavaoca uz koji se prilaže dokumentacija i dokazi iz člana 79. ovih Pravila

Izuzetno, Berza ne uključuje na MTP Belex hartije od vrednosti izdavaoca nad kojim je otvoren postupak stečaja ili likvidacije.

4. Zajednička pravila za regulisano tržište i MTP Belex**Član 81.**

U slučaju promene broja hartija od vrednosti istog ISIN kao hartija od vrednosti koja je već uključena na regulisano tržište ili MTP Belex, po prijemu obaveštenja Centralnog registra o datoj promeni, Berza poziva izdavaoca da u skladu sa ZTK i ovim Pravilima u primerenom roku podnese Berzi zahtev za promenu broja uključenih hartija od vrednosti, sa Informatorom o izdavaocu koji je ažuriran podacima u vezi sa povećanjem ili smanjenjem broja hartija u smislu ovog stava, kao i izmene i dopune dokumentacije koje su priložene uz raniji zahtev za uključanje njegovih hartija od vrednosti na segment regulisanog tržišta ili MTP Belex.

Ako izdavalac ne postupi po pozivu iz stava 1. ovog člana, Berza na svojoj internet stranici objavljuje informaciju o neusaglašenosti podataka o količini hartija od vrednosti izdavaoca upisanih u Centralnom registru i uključenih odlukom Berze na regulisano tržište ili MTP Belex i o istom dostavlja podatke Komisiji za hartije od vrednosti.

Član 82.

Ako drugačije nije utvrđeno ovim Pravilima, na sva pitanja u vezi sa uključanjem i kotacijom hartija od vrednosti na Open Market ili MTP Belex, primenjuju se odredbe ovih Pravila koje regulišu uključanje i listiranje hartija od vrednosti na Listingu.

Član 83.

Odredbe ovih Pravila o uključanju i kotaciji hartija od vrednosti na Open Market ili MTP Belex, shodno se primenjuju i na lice koje je podnelo zahtev za uključanje u slučajevima kada zahtev za uključanje hartija od vrednosti na Open Market ili MTP Belex, u skladu sa ZTK i ovim Pravilima, nije podneo izdavalac.

VI IZVEŠTAVANJE IZDAVAOCA**Član 84.**

Ovim Pravilima bliže se regulišu obaveze izveštavanja izdavaoca hartija od vrednosti kotiranih na Open Market, odnosno MTP Belex, koje isti ima u skladu sa ZTK i ovim Pravilima u pogledu početnog, stalnog i povremenog obelodanjivanja informacija od značaj za razumevanje pravnog, finansijskog i prinosnog položaja izdavaoca, kao i vrednosti njegovih hartija od vrednosti.

Izdavaoci su dužni da Berzi dostavljaju izveštaje, obaveštenja i informacije utvrđene ZTK, podzakonskim aktom i aktima Berze, te ugovorima zaključenim sa Berzom, na način utvrđen Uputstvom o komunikaciji.

Berza ne vrši proveru istinitosti podataka koje je Izdavalac, ili drugo lice u skladu sa ovim Pravilima dostavilo Berzi i nije odgovorna za istinitost i celovitost podataka navedenih u bilo kom delu izveštaja ili dokumenta dostavljenog Berzi.

1. Obaveze izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene na Open Market**Član 85.**

Izdavalac je dužan da kontinuirano, tokom kotacije hartija od vrednosti na Open Market, uredno i blagovremeno izvršava obaveze koje su za njega, kao javno društvo, utvrđene ZTK, podzakonskim aktom i ovim Pravilima, ako drugačije nije određeno datim propisima.

Izdavalac je dužan da u svemu u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima, Berzi dostavi:

- 1) godišnji izveštaj za prethodnu poslovnu godinu;
- 2) polugodišnji izveštaj za tekuću poslovnu godinu;
- 3) izveštaj o emisiji novih akcija, uključujući informacije o eventualnoj novoj dodeli, upisu, poništavanju ili zameni akcija, odnosno novoj emisiji dužničkih hartija od vrednosti, a naročito o osiguranju ili garanciji u vezi sa tim izdavanjem;
- 4) dodatne izveštaje i informacije po zahtevu Berze, koji su prema proceni Berze od značaja za zaštitu investitora i obezbeđenje pravilnog, efikasnog i transparentnog trgovanja datim hartijama od vrednosti na Berzi;
- 5) druge propisane podatke (izveštaje, informacije, odluke) u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima;
- 6) izveštaj o svakoj činjenici ili okolnosti (a nije reč o opštepoznatim činjenicama i okolnostima), koja bi mogla značajno uticati na poslovanje izdavaoca ili na cenu njegovih hartija od vrednosti uključenih na Open Market, izuzev ako je objavljivanje date činjenice ili okolnosti odloženo u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima, u kom slučaju ista ima tretman insajderske informacije.

Izdavalac akcija, pored izveštaja i obaveštenja iz stava 2. ovog člana, dužan je da Berzi dostavlja i:

- 1) izveštaje o nastalim promenama u pravima iz akcija, za svaku klasu akcija posebno, uključujući i promene u pravima iz izvedenih finansijskih instrumenata koje izdaje izdavalac, a koje daju pravo na sticanje njegovih akcija;
- 2) izveštaj o promenama značajnog učešća u kapitalu izdavaoca;
- 3) obaveštenje o promeni broja akcija sa pravom glasa;
- 4) obaveštenje o sticanju i otuđenju sopstvenih akcija;
- 5) obaveštenje o održavanju sednice skupštine, sa pozivom za sednicu skupštine u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i ZTK, uključujući i predlog izmena statuta ili osnivačkog akta izdavaoca ako se na datoj sednici skupštine o njima odlučuje;
- 6) obaveštenje o dodeli i isplati dividendi,
- 7) druga obaveštenja i informacije utvrđene zakonom i podzakonskim propisima.

Izdavalac hartija od vrednosti koje nisu akcije, pored izveštaja i obaveštenja iz stava 2. ovog člana, ako drugačije nije određeno ZTK, dužan je da Berzi dostavlja i:

- 1) izveštaje o promenama u pravima iz tih hartija od vrednosti, uključujući i promene u uslovima koje mogu posredno uticati na promenu u pravima tih hartija od vrednosti, a naročito promene u vezi sa uslovima zaduživanja i kamatnom stopom;
- 2) obaveštenje o mestu, vremenu i dnevnom redu skupštine imalaca dužničkih hartija od vrednosti, isplati kamate, ostvarivanju prava na konverziju, zamenu, upis ili poništenje, kao i o pravu da učestvuju u navedenim događajima i poslovima.

Izveštaje i obaveštenja Izdavalac dostavlja Berzi u svemu po postupku i načinu koji je uređen Uputstvom o komunikaciji, u rokovima koji su propisani ZTK, podzakonskim aktima ili ovim Pravilima, a u slučaju da rok nije propisan, isti se dostavljaju odmah, bez odlaganja.

Ako izveštaj ili obaveštenje izdavaoca sadrži podatke koji su utvrđeni kao sadržaj Informatora o izdavaocu, izdavalac je dužan da sa dostavljenim izveštajem ili obaveštenjem, istovremeno dostavi Berzi i Informator o izdavaocu ažuriran datim podacima u svemu u skladu sa odlukom Berze o informatoru.

Izdavalac je dužan da najkasnije do 30.aprila tekuće godine, Berzi dostavi Informator o izdavaocu ažuriran podacima iz redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja za prethodnu poslovnu godinu.

Ukoliko je Informator izdavaoca u smislu stava 7. ovog člana ažuriran podacima iz godišnjeg finansijskog izveštaja koji nije revidiran, dati informator sadrži obaveznu napomenu da su podaci informatora iz nerevidiranog godišnjeg finansijskog izveštaja, a do datuma dostavljanja izveštaja o reviziji istog.

Član 86.

U slučaju da su hartije od vrednosti uključene na Open Market u skladu sa ovim Pravilima po zahtevu lica koje nije izdavalac, obaveze izdavaoca koje ima u izveštavanju u skladu sa ZTK, podzakonskim aktom i ovim Pravilima, shodno se primenjuju na lice po čijem zahtevu su hartije od vrednosti uključene na Open Market, izuzev ako ZTK i podzakonskim aktima nije drugačije propisano.

2. Obaveze izdavaoca čije su hartije od vrednosti uključene na MTP Belex

Član 87.

Izdavalac je dužan da kontinuirano, tokom kotacije hartija od vrednosti na MTP Belex uredno i blagovremeno izvršava obaveze koje su za njega, kao javno društvo, propisane ZTK, podzakonskim aktom u vezi početnog, stalnog i povremenog izveštavanja, ako drugačije nije određeno datim propisima.

U slučaju da su hartije od vrednosti uključene na MTP Belex u skladu sa ovim Pravilima po zahtevu lica koje nije izdavalac, ili su te hartije od vrednosti uključene i na drugom regulisanom tržištu, odnosno MTP kojim ne upravlja Berza, izdavalac nema obaveze u pogledu korporativnog upravljanja, kao ni obaveze u vezi sa početnim, stalnim ili povremenim objavljivanjem finansijskih podataka.

U slučaju da su hartije od vrednosti uključene na MTP Belex u skladu sa ovim Pravilima po zahtevu lica koje nije izdavalac, obaveze izdavaoca koje ima u izveštavanju u skladu sa ZTK, podzakonskim aktom i ovim Pravilima, shodno se primenjuju na lice po čijem zahtevu su hartije od vrednosti uključene na MTP, izuzev ako ZTK i podzakonskim aktima nije drugačije propisano.

3. Evidencija i objava izveštaja izdavalaca na internet stranici Berze

Član 88.

Berza vodi evidenciju o izveštajima dostavljenim Berzi u izvršavanju obaveze izveštavanja u skladu sa ZTK, podzakonskim aktom i ovim Pravilima (u daljem tekstu: Evidencija izveštaja).

Evidencija izveštaja se vodi hronološki prema vremenu prijema i vrsti izveštaja dostavljenih Berzi na objavu, i sadrži naročito sledeće podatke o izdavaocu:

- 1) poslovno ime i sedište;
- 2) naziv izveštaja;
- 3) datum objavljivanja izveštaja na internet stranici Berze.

Pored izveštaja koji se Berzi dostavljaju u skladu sa ZTK, Berza vodi i evidenciju o dostavljenim Informatorima o izdavaocu u skladu sa ovim Pravilima.

Član 89.

Berza na svojoj internet stranici objavljuje izveštaje, informacije, odluke, obaveštenja i druge propisane podatke (u daljem tekstu zajednički naziv: izveštaji) koje joj dostavi:

- 1) izdavalac u skladu sa ZTK i odredbama ovih Pravila, kao i
- 2) druga lica, posredstvom člana Berze, u svrhu izvršavanja zakonskih obaveza.

Objavu izveštaja Berza vrši najkasnije narednog radnog dana od dana dostavljanja istih Berzi pod uslovom da je Berzi na objavu dostavljen izveštaj u svemu u skladu sa ovim Pravilima i Uputstvom o komunikaciji.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, Informator o izdavaocu ažuriran podacima u skladu sa odredbama ovih Pravila, Berza objavljuje na svojoj internet stranici u najkraćem roku po dostavi istog Berzi, a nakon izvršenog njegovog logičkog i računskog pregleda.

VII TRGOVINA NA BERZI**Član 90.**

Ova Pravila primenjuju se na sve transakcije hartijama od vrednosti zaključene putem BelexFIX između članova Berze u trgovanju hartijama od vrednosti uključenim na segmentima regulisanog tržišta ili MTP Belex.

Ukoliko je na Berzi uključeno više emisija hartija od vrednosti izdavaoca:

- 1) iste vrste i iste klase (sa istim ISIN), svim ovim hartijama od vrednosti se trguje na istom segmentu regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex,
- 2) različite vrste, ili iste vrste a različite klase (utvrđeno na osnovu podataka Centralnog registra), za svaku vrstu, odnosno klasu hartija od vrednosti, za svaki ISIN posebno se organizuje trgovanje uz jasno navođenje razlike u pravima između datih emisija navedenih u prospektu izdavaoca, odnosno dokumentu o izdatim hartijama od vrednosti, a datim hartijama od vrednosti može se trgovati na različitim segmentima regulisanog tržišta, ili MTP Belex.

Odredbe ovog dela Pravila utvrđene za izdavaoca, shodno se primenjuju na lica koja u skladu sa ZTK, podzakonskim aktom i ovim Pravilima može podneti zahtev za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP Belex.

Član 91.

Trgovanje se organizuje na berzanskim sastancima, jednom od metoda trgovanja utvrđenih ovim Pravilima i odvija se u BelexFIX.

Berzanski sastanci održavaju se u vremenu koje Berzanskim kalendarom utvrdi Nadzorni odbor Berze.

Berzanski kalendar se može izmeniti u slučaju nastupanja vanrednih okolnosti, odnosno okolnosti koje nisu mogle biti planirane u trenutku njegovog utvrđivanja, a usled kojih je neophodna promptna reakcija Berze. Odluka u vezi sa izmenom Berzanskog kalendara, koju donosi Direktor Berze, obavljuje se na internet stranici Berze.

Izmenjen Berzanski kalendar, iz opravdanih razloga koji nalažu hitnost u odlučivanju, stupa na snagu odmah, a najkasnije prvog narednog radnog dana od dana objave.

Dužinu trajanja faza trgovanja u okviru pojedinog metoda trgovanja, odnosno vreme početka, trajanja i kraja pojedinih faza u okviru određenog metoda trgovanja, utvrđuje Direktor Berze ili lice koje on ovlasti, svojom odlukom, za svaki segment regulisanog tržišta i MTP Belex, odnosno hartiju od vrednosti.

Član 92.

Trgovanje u skladu sa ovim Pravilima, na berzanskim sastancima organizuje se jednom od sledećih metoda trgovanja:

- 1) metod preovlađujuće cene,
- 2) metod kontinuiranog trgovanja.

1. Indikativna cena za trgovanje hartijama od vrednosti**Član 93.**

Indikativna cena za prvo trgovanje hartijama od vrednosti u skladu sa ovim Pravilima, utvrđuje se po pravilu u visini cene koju izdavalac zahtevom za uključenje hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP Belex odredi:

- 1) slobodno, savesno i vodeći računa o interesima zakonitih imalaca njegovih hartija od vrednosti i investitora u skladu sa ovim Pravilima, ili u visini

- 2) poslednje referentne cene hartija od vrednosti (cena na zatvaranju, preovlađujuća cena i dr) ostvarene na dugom regulisanom tržištu, odnosno MTP, pod uslovom da je ista ostvarena u periodu koji ne prethodi podnošenju zahteva duže od tri meseca.

Indikativna cena za prvo trgovanje akcijama i depozitnim potvrđama na akcije ne može biti niža od 10 dinara.

Po zaključenju transakcije u trgovanju hartijom od vrednosti, indikativna cena za naredno trgovanje utvrđuje se u skladu sa ovim Pravilima, a zavisno od primenjene metode trgovanja u trgovanju hartijama od vrednosti.

Indikativna cena za nastavak trgovanja hartijama od vrednosti na drugom segmentu regulisanog tržišta, u skladu sa odredbama ovih Pravila, utvrđuje se u visini cene na zatvaranju, odnosno u visini preovlađujuće cene utvrđene na poslednjem pojedinačnom berzanskom sastanku organizovanom za trgovanje datim hartijama od vrednosti.

Ukoliko se hartijom od vrednosti organizuje trgovanje na Regulisanom tržištu, odnosno MTP u periodu dužem od tri godine, i ako u navedenom periodu nikada nije došlo do utvrđivanja cene na zatvaranju, odnosno preovlađujuće cene, Direktor Berze može doneti odluku o promeni indikativne cene na osnovu obrazloženog predloga nadležnog ministarstva za izdavoce u kojima Akcionarski fond poseduje akcije.

Ukoliko je predlog cene definisan u visini knjigovodstvene vrednosti akcije, nadležno ministarstvo je dužno da u obrazloženju navede metodologiju za izračunavanje knjigovodstvene vrednosti i izvor podataka na osnovu kojih je ta vrednost izračunata.

2. Nalozi za trgovanje

Član 94.

Članovi Berze u trgovanju mogu ispostavljati sledeće vrste naloga za trgovanje:

- 1) po vrsti transakcije:
 - kupovni
 - prodajni
- 2) po vremenu trajanja:
 - dnevni,
 - do dana, u roku trajanja najduže 90 dana,
 - do opoziva - rok trajanja 90 dana;
- 3) po ceni:
 - limit nalog,
 - tržišni nalog, koji po vremenu trajanja može da bude samo - dnevni;
- 4) nalog za povlačenje;
- 5) prema posebnim uslovima izvršenja (u daljem tekstu: posebni nalozi):
 - sve ili ništa trenutno (fill or kill – FOK),
 - sve ili delimično trenutno (immediate or cancel - IOC)
 - nalog za promenu (modifikaciju) ispostavljenog naloga,
 - nalog sa skrivenom ukupnom količinom (Iceberg),
 - market mejker nalog
 - nalog za blok trgovanje.

Berza uputstvom o korišćenju naloga za trgovanje bliže reguliše primenu naloga za trgovanje iz stava 1. ovog člana, i to:

- 1) elemente naloga za trgovanje po vrstama iz stava 1. ovog člana,
- 2) minimalni iznos na koji nalog za trgovanje može da glasi,
- 3) maksimalni broj naloga za trgovanje ispostavljenih od strane istog člana Berze u jedinici vremena ili vremenskom periodu izraženom u sekundama,
- 4) način korišćenja i karakteristike naloga za trgovanje,

- 5) način ispostavljanja naloga za trgovanje koje član Berze može ispostaviti u BelexFIX u zavisnosti od tržišnog segmenta,
- 6) druga pitanja od značaja za korišćenje naloga za trgovanje, vodeći računa i uzimajući u obzir odluke Berze kojima su u upotrebu uvedeni nalozi za trgovanje iz grupe posebnih naloga za trgovanje.

Član Berze naloge za trgovanje ispostavlja u BelexFIX preko klijentske radne stanice i/ili elektronski korišćenjem BelexFIXAPI modula.

Član 95.

U nalogu za trgovanje:

- 1) cene akcija izražavaju se u dinarima u celom broju, osim ukoliko nije drugačije utvrđeno odlukom o uključenju hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP Belex;
- 2) cene ostalih finansijskih instrumenata izražavaju se u procentu njihove nominalne vrednosti, ili u apsolutnom, odnosno indeksiranom apsolutnom iznosu u skladu sa odlukom o uključivanju hartija od vrednosti na regulisano tržište, odnosno MTP Belex .

Vrednosti minimalnih cenovnih inkrementacija (*tick size*) za svaku vrstu hartije od vrednosti, utvrđuju se odlukom koju donosi Direktor Berze.

Član 96.

U skladu sa uslovima cene iz naloga za trgovanje, svim ispostavljenim nalogima za trgovanje u BelexFIX se dodeljuje status.

Limit nalozi mogu biti u jednom od sledećih statusa:

- a) aktivni – limit nalozi koji sadrže cenu u okviru utvrđene AZF, ili
- b) neaktivni – limit nalozi koji sadrže cenu van okvira utvrđene AZF.

Tržišni nalozi mogu biti isključivo u aktivnom statusu.

U zavisnosti od dodeljenog statusa, nalozi za trgovanje upisuju se u elektronsku knjigu naloga sa statusom aktivnih, odnosno neaktivnih naloga.

Samo aktivni nalozi učestvuju u trgovanju na berzanskom sastanku.

Za svaki novi zakazani berzanski sastanak, BelexFIX vrši automatsku proveru i izmenu statusa naloga ispostavljenih u BelexFIX, a u skladu sa novom indikativnom cenom, odnosno novim rasponom AZF za zakazani berzanski sastanak.

Član 97.

Sve ispostavljene naloge za trgovanje, BelexFIX obeležava jedinstvenom vremenskom oznakom prijema naloga za trgovanje i jedinstvenim identifikacionim brojem pod kojim je ispostavljen nalog za trgovanje evidentiran u Berzinoj elektronskoj knjizi naloga.

Član 98.

Podaci sadržani u nalogu za trgovanje člana Berze, smatraju se poverljivim i dostupni su isključivo ovlašćenim licima zaposlenim na Berzi, kao i licima kojima po ZTK ove informacije mogu biti dostupne.

Član 99.

Ispostavljeni nalozi za trgovanje u BelexFIX povlače se ispostavljanjem naloga za povlačenje.

Član Berze može u svakom trenutku u toku berzanskog sastanka povlačiti prethodno ispostavljene naloge za trgovanje, odnosno nerealizovane količine iz prethodno ispostavljenih naloga za trgovanje, osim kada je nalog u fazi realizacije, odnosno kada to pravilima metode trgovanja predmetnom hartijom od vrednosti nije dozvoljeno.

3. Kontrola pre trgovanja**Član 100.**

BelexFIX sprovodi sledeće kontrole pre trgovanja:

- 1) kontrola raspona cena - vrši se u skladu sa propisanim minimalnim i maksimalnim cenovnim opsegom van kojeg nije moguće ispostavljanje naloga u BelexFIX kao i automatskom proverom statusa naloga pri čemu samo aktivni nalozi učestvuju u trgovanju na berzanskom sastanku u skladu sa mehanizmima za upravljanje volatilnošću;
- 2) kontrola maksimalne vrednosti naloga - vrši se automatskim sprečavanjem unosa naloga za trgovanje čija vrednost premašuje propisani prag maksimalne vrednosti naloga;
- 3) kontrola maksimalnog obima naloga - vrši se automatskim sprečavanjem unosa naloga za trgovanje čiji obim premašuje propisani prag za maksimalni obim naloga

3. Model zone fluktuacije**Član 101.**

Trgovanje se organizuje u okvirima raspona modela zone fluktuacije utvrđenog za svaki pojedinačni tržišni segment i predstavlja mehanizam za sprečavanje neurednog trgovanja.

Model zone fluktuacije predstavlja skup primenjenih zona fluktuacije koje mogu biti:

- 1) apsolutna zona fluktuacije /AZF/ - najveće dozvoljeno odstupanje cene od indikativne cene hartije od vrednosti, odnosno raspon cena van kojeg nije dozvoljeno zaključivanje transakcija na istom berzanskom sastanku;
- 2) statička zona fluktuacije /SZF/ - odstupanje cene od indikativne cene, a čije prekoračenje aktivira vanredne faze trgovanja;
- 3) dinamička zona fluktuacije /DZF/ - odstupanje cene u odnosu na prethodnu cenu hartije od vrednosti, a čije prekoračenje aktivira skup faze unutar-dnevne aukcije.

Model zone fluktuacije u smislu stava 1. ovog člana obavezno sadrži AZF, a koja može biti primenjena samostalno ili u kombinaciji sa SZF i/ili DZF.

SZF može biti deo modela zone fluktuacije na tržišnim segmentima na kojima se trguje metodom preovlađujuće cene i metodom kontinuiranog trgovanja.

SZF se aktivira ukoliko je moguće zaključiti transakciju van raspona SZF, čime se aktivira jedna od sledećih vanrednih faza trgovanja:

- 1) produžetak predotvaranja – kod metoda preovlađujuće cene i metoda kontinuiranog trgovanja,
- 2) skup faza unutar-dnevne aukcije kod metoda kontinuiranog trgovanja.

Broj aktivacija SZF tokom istog berzanskog sastanka ograničen je na po jedno aktiviranje na svakoj granici SZF.

DZF može biti deo modela zone fluktuacije samo na tržišnim segmentima na kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja.

DZF se aktivira ukoliko je moguće zaključiti transakciju van raspona DZF, čime se aktivira vanredna faza - skup faza unutar-dnevne aukcije.

Maksimalni broj aktivacija DZF tokom istog berzanskog sastanka utvrđen je modelom zone fluktuacije.

Berza putem BelexFIX objavljuje bez odlaganja informacije o aktivaciji sistema za prekid trgovanja u skladu sa ZTK i podzakonskim aktom.

Član 102.

Na tržišnim segmentima regulisanog tržišta i MTP Belex primenjuje se model zone fluktuacije koji sadrži AZF i SZF.

Model zone fluktuacije u smislu stava 1. ovog člana, za tržišne segmenti na kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja, može se odlukom Nadzornog odbora suziti tako da isti sadrži samo AZF ili dopuniti tako da isti pored AZF i SZF sadrži i DZF, sa rasponom SZF, odnosno DZF u skladu sa ovim Pravilima.

Član 103.

Za prvo trgovanje, odnosno za svako naredno trgovanje predmetnom hartijom od vrednosti do zaključivanja prve transakcije (u daljem tekstu: prvo trgovanje):

- 1) AZF se utvrđuje u odnosu na indikativnu cenu u rasponu od:
 - a) -50% do + 300 %, u trgovanju akcijama, odnosno
 - b) +/-50% u trgovanju ostalim hartijama od vrednosti.
- 2) SZF se utvrđuje u odnosu na indikativnu cenu u rasponu od:
 - a) -10% do +50%, u trgovanju akcijama, odnosno
 - b) +/-10% u trgovanju ostalim hartijama od vrednosti.

Za naredna trgovanja indikativnu cenu predstavlja:

- preovlađujuća cena, utvrđena na prethodnom berzanskom sastanku – kod metoda preovlađujuće cene, odnosno
- cena na zatvaranju, utvrđena na prethodnom berzanskom sastanku – kod metoda kontinuiranog trgovanja.

Član 104.

Za naredna trgovanja:

- 1) AZF se utvrđuje jedinstveno u rasponu od:
 - a) +/- 20% u trgovanju hartijama od vrednosti na Listingu ,
 - b) +/- 30% u trgovanju hartijama od vrednosti na Open Market,
 - c) +/- 50% u trgovanju akcijama na MTP Belex,
 - d) +/- 40% u trgovanju ostalim hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na MTP Belex.
- 2) SZF se utvrđuje jedinstveno u rasponu od:
 - a) +/- 10% u trgovanju hartijama od vrednosti na Listingu ,
 - b) +/- 15% u trgovanju hartijama od vrednosti na Open Market,
 - c) +/- 25% u trgovanju akcijama na MTP Belex,
 - d) +/- 20% u trgovanju ostalim hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima na MTP Belex.
- 3) DZF se utvrđuje odlukom kojom se određuje model zone fluktuacije u skladu sa ovim Pravilima, a raspon DZF ne može biti veći od raspona SZF iz tačke 2) ovog stava.

Član 105.

Raspon AZF utvrđen u rasponu ovim Pravilima, može se promeniti odlukom Direktora Berze, u slučaju:

- 1) korporativnih radnji izdavaoca čijim je hartijama od vrednosti organizovano trgovanje na regulisanom tržištu, a koje za posledicu mogu imati značajno prilagođavanje cene hartije od vrednosti izdavaoca;
- 2) izvršavanja obaveza po osnovu dužničkih hartija od vrednosti uključenih na regulisano tržište, kao i aktivnosti koje za posledicu mogu imati značajno prilagođavanje cene dužničke hartije od vrednosti.
- 3) obrazloženog zahteva nadležnog ministarstva za izdavoce u kojima Akcionarski fond poseduje akcije. Dispozitiv date odluke objavljuje se na internet stranici Berze.

Odluka iz stava 1. tačke 1 i 2 ovog člana donosi se najkasnije po završetku berzanskog sastanka nakon koga sticanje ili otuđenje predmetnih hartija od vrednosti ne utiče na realizaciju prava po osnovu korporativne radnje iz prethodnog stava.

4. Mehanizmi za upravljanje volatilnošću

Član 106.

Vanredne faze trgovanja aktivirane prekoračenjem SZF, odnosno DZF predstavljaju mehanizam za upravljanje volatilnošću.

Vanredne faze trgovanja se primenjuju kod metoda preovlađujuće cene i kod metoda kontinuiranog trgovanja.

5. Metod preovlađujuće cene

Član 107.

Trgovanje metodom preovlađujuće cene sastoji se od redovnih faza i vanredne faze trgovanja, ukoliko model zone fluktuacije sadrži SZF koji je aktivira.

Redovne faze metoda preovlađujuće cene su:

- 1) predotvaranje – vremenski period namenjen za ispostavljanje i prijem naloga članova Berze,
- 2) aukcija – vremenski trenutak u kome se utvrđuje preovlađujuća cena,
- 3) trgovanje – vremenski trenutak u kome se zaključuju transakcije po preovlađujućoj ceni, i
- 4) trgovanje na zatvaranju – vremenski period namenjen prijemu naloga i zaključivanju transakcija po utvrđenoj preovlađujućoj ceni.

Vanredna faza metode preovlađujuće cene je faza produžetka predotvaranja, a koja predstavlja produžetak vremenskog perioda namenjenog za ispostavljanje i prijem naloga za trgovanje.

Član 108.

Faza predotvaranja predstavlja period u kome članovi Berze mogu da ispostavljaju naloge za trgovanje.

Faza predotvaranja sastoji se od sledećih podfaza:

- a) prijem naloga – period prijema naloga za trgovanje, nakon koga sledi,
- b) random period - period promenljive dužine trajanja.

Trajanje podfaze random period utvrđuje se u BelexFIX pomoću posebne procedure za generisanje slučajnih brojeva, koja trajanje perioda prijema naloga za trgovanje u ovoj fazi utvrđuje u vremenskom intervalu ne dužem od trajanja ove podfaze.

Član 109.

U podfazi random perioda, članovi Berze mogu ispostavljati naloge za trgovanje, isključujući naloge za povlačenje i naloge za promenu naloga.

Član 110.

U fazi predotvaranja ne vrši se utvrđivanje preovlađujuće cene, niti je dozvoljeno zaključivanje transakcija.

Član 111.

Na vanrednu fazu preovlađujuće cene, shodno se primenjuju odredbe članova 108.-110. ovih Pravila.

Član 112.

Faza aukcije predstavlja vremenski trenutak u kome se, na osnovu ispostavljenih naloga za trgovanje, utvrđuje preovlađujuća cena.

Prilikom utvrđivanja preovlađujuće cene primenjuju se sledeći kriterijumi:

- 1) maksimiziranje obima prometa,
- 2) minimiziranje razlike između cene koju je moguće utvrditi i indikativne cene.

Član 113.

Primenom kriterijuma iz člana 112. ovih Pravila, za preovlađujuću cenu proglašava se cena po kojoj se ostvaruje najveći obim prometa, meren količinom predmetne hartije od vrednosti.

Ukoliko se jednako najveći obim prometa može ostvariti po više cena, kao preovlađujuća cena utvrđuje se cena koja je bliža indikativnoj ceni, osim u slučaju prvog trgovanja kada će se kao preovlađujuća cena utvrditi viša cena.

Ukoliko je moguće utvrditi dve cene po kojima se može ostvariti jednako najveći obim prometa, a koje su jednako udaljene od indikativne cene, kao preovlađujuća cena utvrđuje se viša cena.

Ukoliko su i na strani ponude i na strani tražnje ispostavljeni samo tržišni nalozi, utvrđuje se preovlađujuća cena koja je jednaka indikativnoj ceni.

Preovlađujuća cena je indikativna cena za naredni berzanski sastanak.

Član 114.

Ukoliko nije moguće utvrditi preovlađujuću cenu u skladu sa kriterijumima za utvrđivanje preovlađujuće cene, indikativna cena za naredni berzanski sastanak ostaje nepromenjena.

Član 115.

U fazi trgovanja zaključuju se transakcije.

Transakcije mogu biti zaključene samo po preovlađujućoj ceni.

Ukoliko postoji debalans količina između strane kupovine i prodaje po utvrđenoj preovlađujućoj ceni, odnosno ukoliko se svi nalozi za trgovanje kojima to dozvoljavaju uslovi cene iz naloga ne mogu izvršiti po utvrđenoj preovlađujućoj ceni, uspostavlja se sledeći redosled prioriteta izvršenja naloga:

- 1) tržišni nalozi;
- 2) nalozi sa limit cenom »povoljnijom« od preovlađujuće cene, odnosno:
 - (1) kod naloga kupovine – nalozi sa cenom višom od preovlađujuće cene,
 - (2) kod naloga prodaje – nalozi sa cenom nižom od preovlađujuće cene;
- 3) nalozi sa limit cenom koja je jednaka preovlađujućoj ceni.

Između naloga jednakih po ceni, prednost pri realizaciji dodeljuje se ranije ispostavljenom nalogu za trgovanje.

Član 116.

U fazi trgovanja na zatvaranju moguće je zaključivati transakcije samo i isključivo po utvrđenoj preovlađujućoj ceni, odnosno po indikativnoj ceni, ukoliko preovlađujuća cena nije utvrđena.

U fazu trgovanja na zatvaranju BelexFIX prenosi sve nerealizovane i delimično realizovane naloge sa statusom aktivnih naloga, a koji se mogu realizovati po utvrđenoj preovlađujućoj ceni.

U fazi trgovanja na zatvaranju, članovi Berze mogu ispostavljati isključivo ATC naloge i naloge za povlačenje.

6. Kontinuirano trgovanje

Član 117.

Trgovanje metodom kontinuiranog trgovanja sastoji se od redovnih i vanrednih faza trgovanja, ukoliko model zone fluktuacije sadrži SZF i/ili DZF koji ih aktiviraju.

Redovne faze kontinuiranog trgovanja su:

- 1) predotvaranje - vremenski period namenjen za ispostavljanje i prijem naloga članova Berze,
- 2) otvaranje – vremenski trenutak u kome se utvrđuje cena otvaranja,
- 3) trgovanje na otvaranju – vremenski trenutak u kome se zaključuju transakcije po utvrđenoj ceni otvaranja,
- 4) kontinuirano trgovanje – period kontinuiranog ispostavljanja i uparivanja naloga za trgovanje,
- 5) zatvaranje – vremenski trenutak u kome se utvrđuje cena zatvaranja, i

6) trgovanje na zatvaranju – vremenski period namenjen prijemu naloga po utvrđenoj ceni zatvaranja i zaključivanje transakcija po ceni zatvaranja.

Vanredne faze metoda kontinuiranog trgovanja su:

- 1) faza produžetka predotvaranja;
- 2) skup faza unutar-dnevne (intraday) aukcije koji čine sledeće faze:
 - (1) unutar-dnevno predotvaranje - može da se sastoji od jedne ili kombinacije sledećih podfaza:
 1. prijem naloga
 2. random period
 - (2) unutar-dnevne aukcije,
 - (3) trgovanja po ceni unutar-dnevne aukcije.

Član 118.

Na fazu predotvaranja kod metoda kontinuiranog trgovanja, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na fazu predotvaranja kod metoda preovlađujuće cene.

Član 119.

Na fazu otvaranja kod metoda kontinuiranog trgovanja, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na fazu aukcije kod metoda preovlađujuće cene.

Član 120.

Na fazu trgovanja na otvaranju kod metoda kontinuiranog trgovanja, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na fazu trgovanja kod metoda preovlađujuće cene.

Član 121.

Faza kontinuiranog trgovanja predstavlja vremenski period u kome članovi Berze mogu kontinuirano da ispostavljaju naloge za trgovanje.

Član 122.

Nalozi za trgovanje koji se kontinuirano ispostavljaju u BelexFIX, upisuju se u elektronsku knjigu naloga sa statusom aktivnih, odnosno neaktivnih naloga, u skladu sa uslovima cene iz naloga.

U fazi kontinuiranog trgovanja, BelexFIX kontinuirano upoređuje uslove cene i količine iz prethodno ispostavljenih, a nerealizovanih naloga, kao i novoispostavljenih naloga za trgovanje, i kada to uslovi iz naloga za trgovanje dozvoljavaju zaključuje transakcije.

Nalozi za trgovanje koji čekaju realizaciju, realizuju se prema prioritetu cene iz naloga, a ukoliko su cene u dva ili više naloga jednake, prioritet se dodeljuje ranije ispostavljenom nalogu.

Član 123.

Realizacija naloga za trgovanje moguća je ukoliko su u BelexFIX ispostavljeni nalozi suprotni po vrsti transakcije koji imaju cenu jednaku ili bolju od naloga koji sa statusom aktivnog naloga čeka na realizaciju.

Član 124.

Ispostavljeni tržišni nalog odmah se uparuje sa suprotnim nalogom najvišeg prioriteta realizacije.

Ukoliko u trenutku ispostavljanja tržišnog naloga ne postoje nalozi za trgovanje suprotni po vrsti transakcije, ispostavljeni tržišni nalog se upisuje u elektronsku knjigu naloga sa statusom aktivnog naloga sa limit cenom jednako ceni poslednje transakcije, osim ukoliko do tog trenutka nije bilo zaključenih transakcija, kada se upis u elektronsku knjigu naloga sa statusom aktivnog naloga vrši po indikativnoj ceni.

Član 125.

Ukoliko dva suprotna naloga za trgovanje sadrže različite cene na osnovu kojih je moguće zaključiti transakciju tokom faze kontinuiranog trgovanja, transakcija će biti zaključena po ceni iz ranije ispostavljenog naloga.

Član 126.

Ukoliko su u fazi predotvaranja u BelexFIX ispostavljeni takvi nalozi za trgovanje da je najviša limit cena u nalogu kupovine niža od najniže limit cene u nalogu prodaje, ili su ispostavljeni samo nalozi prodaje ili samo nalozi kupovine, ili nema ispostavljenih naloga za trgovanje, cena prve zaključene transakcije u fazi kontinuiranog trgovanja predstavlja cenu na otvaranju.

Član 127.

Za trgovanje tokom skupa faza unutar-dnevne (intraday) aukcije, indikativnu cenu predstavlja referentna cena.

Na vanredne faze metode kontinuiranog trgovanja, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila kojima se reguliše trgovanje metodom preovlađujuće cene.

Član 128.

Faza zatvaranja predstavlja vremenski trenutak u kome se utvrđuje cena na zatvaranju.

Cena na zatvaranju utvrđuje se alternativno, kao:

- 1) cena poslednje transakcije u fazi kontinuiranog trgovanja, ili
- 2) prosečna ponderisana cena specificiranog broja poslednje-trgovanih jedinica svake od hartija od vrednosti, ili
- 3) prosečna ponderisana cena poslednje-trgovanog specificiranog procenta od ukupno trgovanih jedinica svake od hartija od vrednosti, ili
- 4) prosečna ponderisana cena trgovanih jedinica svake od hartija od vrednosti u specificiranom vremenskom periodu.

Odluku o načinu utvrđivanja cene na zatvaranju, za svaki pojedinačni tržišni segment ili hartiju od vrednosti, donosi Direktor Berze.

Član 129.

Na fazu trgovanja na zatvaranju kod metoda kontinuiranog trgovanja, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na fazu trgovanja na zatvaranju kod metoda preovlađujuće cene.

Član 130.

Ukoliko u toku trgovanja hartijama od vrednosti na tržišnim segmentima na kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja nije bilo zaključenih transakcija, objavljuje se cena na zatvaranju koja je jednaka indikativnoj ceni.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, za naredni berzanski sastanak indikativna cena ostaje nepromenjena.

7. Blok trgovanje**Član 131.**

Blok trgovanje predstavlja blok transakciju čiji je predmet hartija od vrednosti kojom se trguje na regulisanom tržištu, odnosno MTP Belex.

Blok transakcija je transakcija dogovorena van berzanskog sastanka u bilateralnom odnosu jednog kupca i jednog prodavca. O ispunjenosti uslova iz ovog stava o broju klijenata u transakciji stara se član Berze.

Blok-transakcija se zaključuje na osnovu naloga kupovine i nalog prodaje za istovetnu hartiju od vrednosti, u istovetnoj količini, po istovetnoj ceni, ispostavljenih od strane jednog ili dva člana Berze.

Član 132.

Blok transakcija može biti zaključena samo u toku trajanja berzanskog sastanka ukoliko trgovanje hartijom od vrednosti koja je predmet blok transakcije:

- 1) nije privremeno obustavljeno,

- 2) ukoliko nije predmet specijalnog izveštaja u smislu ovih Pravila u kom slučaju se smatra da ne postoje uslovi za blok trgovanje datom hartijom od vrednosti u periodu od 30 dana od dana dostavljanja specijalnog izveštaja Komisiji za hartije od vrednosti, ako Komisija za hartije od vrednosti po prijemu datog izveštaja nije drugačije odredila o čemu je u pisanoj formi obavestila Berzu.

Odredbe ovih Pravila o kontroli pre trgovanja koja se odnosi na raspon cena ne primenjuju se na blok transakcije.

Član 133.

Blok transakcija može biti zaključena ukoliko hartija od vrednosti istog ISIN koja je predmet blok transakcije ispunjava sledeće uslove (alternativno):

- 1) količina u blok transakciji iznosi najmanje 2% od ukupno izdatog broja datih hartija od vrednosti;
- 2) vrednost blok transakcije, zavisno od vrste hartija od vrednosti koja je predmet blok transakcije, iznosi najmanje:
 - (1) akcija - 30 miliona RSD,
 - (2) dužnička hartija od vrednosti - 10 miliona RSD.

Bez ispunjenosti uslova iz stava 1. ovog člana, blok transakciju hartijama od vrednosti koje su uključene na regulisano tržište, odnosno MTP Belex, mogu zaključiti Republika Srbija ili Narodna banka Srbije, autonomna pokrajina ili jedinica lokalne samouprave, organ javne vlasti, kao i privredno društvo i drugo pravno lice čiji je osnivač i za čije obaveze jamči Republika Srbija, kada saglasno zakonu ili podzakonskim propisima, na regulisanom tržištu, ili MTP vrše prodaju hartija od vrednosti koje su u njihovom vlasništvu.

Član 134.

Broker prodavca inicira blok transakciju u BelexFIX unoseći u nalog za blok trgovanje sve elemente transakcije, osim podataka o kupcu i isti upućuje brokeru kupca na potvrdu.

Konfirmacijom blok transakcije od strane brokera kupca smatra se unos zahtevanih podataka o kupcu i dostavljanje tako konfirmirane blok transakcije Berzi u roku od 15 minuta od trenutka kada je broker prodavca uputio brokeru kupca blok transakciju na potvrdu.

Konfirmacija blok transakcije od strane brokera kupca mora biti izvršena na istom berzanskom sastanku na kojem je broker prodavca inicirao blok transakciju, a najkasnije do vremena utvrđenog kalendarom berzanskih sastanaka.

Po prijemu konfirmirane blok transakcije u smislu stava 3. ovog člana, berzanski kontrolor vrši proveru postojanja razloga iz člana 132. ovih Pravila, te logičku i računsku usaglašenost elemenata naloga za blok trgovanje:

- proverom logičke ispravnosti - proverava se da li su elementi naloga za blok trgovanje usaglašeni u pogledu istovetnosti hartije od vrednosti i cene, te metode trgovanja kojom je organizovano trgovanje datom hartijom od vrednosti, a
- proverom računске ispravnosti - proverava se da li elementi naloga za blok trgovanje, cena i količina, odgovaraju uslovima za blok trgovanje iz člana 133. ovih Pravila.

Ako se u postupku provere iz stava 4. ovog člana:

- 1) utvrdi postojanje razloga iz člana 132. ovih Pravila i/ili logička, odnosno računska neusaglašenost elemenata naloga za blok trgovanje sa uslovima iz člana 133. ovih Pravila, smatra se da ne postoje uslovi za zaključenje blok transakcije u skladu sa ovim Pravilima, te blok transakcija neće biti zaključena o čemu se brokeri iz stava 1. i 2. ovog člana obaveštavaju putem BelexFIX;
- 2) utvrdi odsustvo razloga iz člana 132. ovih Pravila, te logička i računska usaglašenost elemenata naloga za blok trgovanje sa uslovima iz člana 133. ovih Pravila, smatra se da su ispunjeni uslovi za blok trgovanje u skladu sa ovim Pravilima, te se najkasnije do završetka berzanskog sastanka iz stava 3. ovog člana, u BelexFIX zaključuje blok transakcija i izrađuje zaključnica u formi i na način utvrđen ovim Pravilima.

Zaključene blok transakcije posebno se objavljuju i obeležavaju posebnom oznakom.

Član 135.

Cene i obim prometa iz zaključenih blok transakcija ne utiču na cene i obim prometa ostvarene u trgovanju hartijama od vrednosti na berzanskom sastanku, kao i na vrednost indeksa u koji su date hartije od vrednosti uključene.

Podaci koji se odnose na blok trgovanje predstavljaju poseban deo izveštaja Berze.

8. Transakcije**Član 136.**

Transakcija se zaključuje na osnovu ispostavljenog naloga za trgovanje u BelexFIX, koji se u skladu sa pravilima određene metode trgovanja realizuje u celosti ili delimično, uparivanjem sa odgovarajućim nalogom suprotnim po vrsti transakcije, istog ili drugog člana Berze.

Član 137.

Predmet transakcije je hartija od vrednosti navedena u nalogu za trgovanje, u količini koja je realizovana.

Član 138.

Transakcija je zaključena u trenutku kada je u skladu sa ovim Pravilima realizovana celokupna količina ili deo količine iz pojedinačnog naloga za trgovanje ispostavljenog u BelexFIX i ista se, kao zaključnica, koja sadrži elemente utvrđene sporazumom koji Berza i Centralni registar imaju zaključen, dostavlja Centralnom registru i članu Berze koji je transakciju zaključio.

Član 139.

Sve transakcije zaključene u BelexFIX smatraju se konačnim, bez dodatnih potvrda članova Berze koji su ih zaključili.

Član 140.

Zahtev za storniranje transakcije u trgovanju hartijama od vrednosti, član Berze može podneti samo ukoliko je predmetna transakcija zaključena u fazi kontinuiranog trgovanja, a iz razloga očigledne tehničke greške koja se sa sigurnošću može utvrditi pregledom knjige naloga i druge relevantne dokumentacije člana Berze koji je podneo zahtev za storniranje transakcije, te ukoliko cena i količina iz predmetne transakcije ne utiču na tok trgovanja (predstavljajući najmanje jednu od sledećih cena do trenutka podnošenja zahteva iz ovog stava: cenu na otvaranju, najvišu cenu, najnižu cenu ili cenu na zatvaranju), utvrđenu cenu na zatvaranju ili vrednost indeksa.

Tehničkom greškom smatra se greška nastala:

- propustom da se unese cifra iz autentičnog numeričkog podatka,
- ponovljenim unosom neke od cifara iz autentičnog numeričkog podatka,
- permutovanim redosledom cifara iz autentičnog numeričkog podatka.

Zahtev za storniranje transakcije, član Berze može uz obrazloženje, dostaviti berzanskom kontroloru u pisanom obliku u roku od 30 minuta od trenutka zaključenja transakcije, ali najkasnije do isteka trajanja faze kontinuiranog trgovanja. Podnosilac zahteva za storniranje transakcije plaća naknade u iznosima utvrđenim Tarifnikom Berze.

Transakcija se može stornirati samo uz pisanu saglasnost drugog člana Berze sa kojim je član Berze - podnosilac predloga zaključio predmetnu transakciju.

Odluku o storniranju transakcija donosi Direktor Berze ili lice koje on ovlasti, na osnovu obrazloženog predloga berzanskog kontrolora.

Blok transakcija se ne može se stornirati.

Član 141.

Pod okolnostima koje proceni nužnim kako bi se održalo pravedno i uredno odvijanje tržišnih aktivnosti, kao i zaštita investitora i javnog interesa, berzanski kontrolor može stornirati bilo koju transakciju zaključenu u trgovanju, ako su jedan ili više elemenata transakcije, kao što su cena ili količina hartija od vrednosti u transakciji očigledno pogrešni ili ukazuju na manipulisanje tržištem, odnosno zloupotrebu tržišta u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Berzanski kontrolor može povući naloge za trgovanje članova Berze u slučaju greške u funkcionisanju BelexFIX ili neke druge tehničke greške u BelexFIX.

Berzanski kontrolor povlači i one naloge za trgovanje članova Berze koji su u suprotnosti sa ovim Pravilima i drugim aktima Berze, kao i u slučaju kada je Narodna banka Srbije oduzela dozvolu za rad kreditnoj instituciji koja ima dozvolu Komisije za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK i koja je član Berze saglasno rešenju Berze.

Berzanski kontrolor će o storniranim transakcijama i povučenim nalogima za trgovanje bez odlaganja obavestiti strane u transakciji, odnosno članove Berze čiji su nalozi za trgovanje povučeni.

Berzanski kontrolor sačinjava obrazloženi pisani izveštaj o storniranim transakcijama i povučenim nalogima za trgovanje.

Član 142.

Zaključene transakcije mogu se stornirati u skladu sa ovim Pravilima, isključivo do njihovog dostavljanja Centralnom registru.

Član 143.

Za svakog člana Berze koji je zaključio transakciju u BelexFIX, Berza će obezbediti pregled svih transakcija koje je taj član zaključio.

Ukoliko se pregled zaključenih transakcija iz stava 1. ovog člana ne podudara sa evidencijom člana Berze o zaključenim transakcijama, član Berze mora bez odlaganja, a najkasnije do početka narednog berzanskog sastanka, o tome u pisanom obliku da obavesti berzanskog kontrolora.

U slučaju da se sa sigurnošću ne može utvrditi razlog neslaganja podataka iz evidencije člana Berze i same Berze, što uključuje i upoređivanje podataka kod kojih postoji neslaganje sa podacima iz evidencije članova Berze koji su na suprotnoj strani zaključili te transakcije, merodavna je evidencija zaključenih transakcija koju vodi Berza.

Član 144.

Prilikom instalacije korisničkog dela BelexFIX, generiše se i jedinstveni identifikacioni kod (sertifikat) kojim se član Berze identifikuje u komunikaciji sa Berzom.

Transakcije u kojima je identifikovan određeni član Berze smatraju se transakcijama tog člana koji ih je dužan izvršiti.

Član 145.

U postupku kliringa i saldiranja transakcija zaključenih na Berzi članovi Berze dužni su da u svemu postupaju u skladu sa ZTK i pravilima Centralnog registra.

9. Usluge dostave podataka

Član 146.

Berza može na način i pod uslovima predviđenim ZTK i podzakonskim aktom da organizuje i upravlja sistemom odobrenih objava APA (u daljem tekstu: BelexAPA), a koji investiciona društva mogu koristiti za potrebe objavljivanja podataka o izvršenim transakcijama, pod uslovima predviđenim ZTK i podzakonskim aktom

Članovi Berze koji za sopstveni račun ili za račun klijenata nisu zaključili transakciju na regulisanom tržištu ili MTP kojim upravlja i vodi poslovanje Berza, u skladu sa ZTK i podzakonskim aktom, objavljuju obim i cenu tih transakcija, kao i vreme njihovog zaključenja, a prijavljivanje zaključenih transakcija vrše posredstvom BelexAPA.

Putem BelexAPA objavljuju se najmanje podaci propisani ZTK i podzakonskim aktom, a forma i način prijavljivanja transakcija bliže se uređuju odlukom Direktora Berze.

Podaci objavljeni putem BelexAPA, objavljuju se u elektronskom obliku na internet stranici Berze i odvojeno od ostalih Belex servisa koje Berza koristi za distribuciju podataka iz trgovanja na Berzi.

Podaci koji se objavljuju putem BelexAPA raspoloživi su javnosti:

- u realnom vremenu, u mjeri u kojoj je to tehnički izvodljivo, na razumnoj poslovnoj osnovi;
- protekom vremena od 15 minuta nakon što su objavljeni putem BELEX APA, bez naknade.

Berza objavljuje uputstvo o uslovima korišćenja BlexAPA na internet stranici.

VIII NADZOR I KONTROLA

Član 147.

U cilju obezbeđenja organizovanog, nesmetanog, poštenog i efikasnog funkcionisanja regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, a u okviru ZTK propisanih nadležnosti, Berza vrši poslove nadzora i kontrole nad:

- 1) članovima Berze u poslovima trgovanja hartijama od vrednosti koje su uključene na segmente regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex u cilju spečavanja i otkrivanja nepostupanja članova Berze u skladu sa ovim Pravilima,
- 2) izdavaocima u izvršavanju obaveza izveštavanja u skladu sa ovim Pravilima.

1. Nadzor nad članovima Berze i trgovanjem

Član 148.

Berza vrši poslove nadzora i kontrole članova Berze u vezi sa poslovima koje obavljaju na Berzi i preduzima mere iz svoje nadležnosti radi obezbeđenja organizovanog, nesmetanog, poštenog i efikasnog funkcionisanja regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex.

Nadzor članova Berze obuhvata praćenje da li članovi Berze ispunjavaju obaveze utvrđene ovim Pravilima, kao i otkrivanje kršenja odredbi ovih Pravila koje se odnose na:

- 1) pravila trgovanja utvrđena ovim Pravilima,
- 2) sprečavanje i otkrivanje zloupotreba tržišta,
- 3) ispunjavanje uslova za članstvo na Berzi,
- 4) obavljanje poslova market mejkera.

Član 149.

Poslove nadzora i kontrole u skladu sa odredbama ove glave Pravila vrši berzanska kontrola koju čini:

- 1) zaposleni Berze raspoređen na radnom mestu za obavljanje poslova nadzora i kontrole u smislu odredbi ovih Pravila (u daljem tekstu: Berzanski kontrolor),
- 2) drugo lice koje po ovlašćenju odredi Direktor Berze radi prikupljanja i obrade podataka i dokumentacije koja se odnosi na poslovanje, zaposlene ili imovinu člana Berze.

Član 150.

Član Berze i njegovi zaposleni dužni su da berzanskoj kontroli daju informacije, dokumentaciju ili da se izjasne povodom stvari koja je predmet kontrole, te ne ometaju ta lica u postupku vršenja nadzora i kontrole poslovanja člana Berze.

Član Berze i njegovi zaposleni dužni su da omogućće pristup u svoje poslovne prostorije, pristup poslovnim knjigama, evidencijama i drugim ispravama i dokumentima koji su potrebni za obavljanje berzanske kontrole, a berzanska kontrola sa podacima prikupljenim u vršenju poslova nadzora i kontrole postupa kao sa poverljivim podacima.

Član 151.

Berza vrši poslove nadzora i kontrole trgovanja u cilju otkrivanja i sprečavanja radnje ili pokušaja izvršenja radnje kojom se vrši zloupotreba na tržištu i u tim poslovima:

- 1) primenjuje postupke i mere u skladu sa ovim Pravilima;
- 2) obaveštava i izveštava Komisiju za hartije od vrednosti o prikupljenim činjenicama koje ukazuju da je učinjena radnja zloupotrebe tržišta ili da je određeno lice izvršilac te radnje;
- 3) u okviru ZTK utvrđenih nadležnosti i ovlašćenja Berze, pruža punu podršku Komisiji za hartije od vrednosti i republičkom javnom tužilaštvu tokom istražnih radnji i procesuiranju zloupotrebe na tržištu, koja se dogodila na Berzi .

Član 152.

Zabranjeno je na Berzi vršiti, ili pokušati izvršenje, radnje kojom se vrši zloupotreba na tržištu utvrđena ZTK i podzakonskim aktima, koja obuhvata:

- 1) zloupotrebu insajderske informacije;
- 2) manipulaciju na tržištu, kao i podsticanje i pomaganje drugom licu da vrši manipulaciju.

Lice kome su dostupne insajderske informacije ne sme ih koristiti neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica hartija od vrednosti na koje se ta informacija odnosi, odnosno ne sme ih otkrivati posredno ili neposredno trećim licima, niti na osnovu njih preporučivati drugim licima da stiču, kupuju i prodaju hartije od vrednosti ili na drugi način raspolazu tim hartijama od vrednosti.

Sva lica dužna su da sa insajderskim informacijama postupaju u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Član 153.

Član Berze postupa suprotno ovim Pravilima ako vrši ili pokušava da izvrši, odnosno učestvuje u vršenju radnji koje imaju obeležja zloupotrebe tržišta utvrđene ZTK i podzakonskim aktima, uključujući ali ne ograničavajući se na jednu ili više sledećih aktivnosti:

- 1) sukcesivnu kupovinu i/ili prodaju iste hartije od vrednosti sa ciljem stvaranja lažne slike u javnosti o aktivnosti hartije od vrednosti;
- 2) udruživanje više lica koja uzajamnim transakcijama podiže, odnosno pokušava da podigne cenu na veštački visok nivo, nakon čega se vrši prodaja hartija od vrednosti;
- 3) udruživanje više lica koja uzajamnim transakcijama snižava, odnosno pokušava da snizi cenu na veštački nizak nivo, nakon čega se vrši kupovina hartija od vrednosti;
- 4) ispostavljanje naloga za trgovanje neposredno pre zatvaranja tržišta u cilju manipulacije cenom na zatvaranju, odnosno preovlađujućom cenom, a naročito ukoliko u tom trenutku ispostavljeni dati nalog za trgovanje može biti realizovan po povoljnijim uslovima;
- 5) ispostavljanje naloga za kupovinu ili prodaju na osnovu saznanja da je neko drugi dao ili će dati nalog za kupovinu ili prodaju iste hartije od vrednosti po istoj ili približnoj ceni.
- 6) korišćenje informacija i vršenje sledećih radnji:
 - 1) kada je član Berze u saznanju da klijent ima količinski veliki nalog ili nalog koji može uticati na stanje na tržištu, pa sam ispostavlja nalog kojim stiče korist od te informacije;
 - 2) kada koristi strategiju svog klijenta, odnosno kada ponavlja poteze tog klijenta za svoj račun ili za račun drugog klijenta;
- 7) prevara ili vršenje radnji u cilju prevare vezano za trgovinu na Berzi.

Član Berze postupa suprotno pravilima Berze ako ne ispunjava svoje propisane obaveze prema Berzi i ne poštuje zabrane utvrđene ovim Pravilima, kao i u slučaju:

- 1) odbijanja da se pisano i/ili usmeno izjasni u postupku nadzora člana Berze,
- 2) ne dostavi potpunu i urednu dokumentaciju po zahtevu Berzanskog kontrolora, ili je dostavi neblagovremeno,
- 3) vrši radnje koje nisu u interesu poslovanja Berze i koje narušavaju ugled Berze,

Berza razmatra signale propisane podzakonskom aktom koji ukazuju na zloupotrebu tržišta i bez odlaganja obaveštava Komisiju za hartije od vrednosti o značajnim kršenjima pravila trgovanja, neurednim uslovima trgovanja i poremećajima u sistemu za trgovanje kojima bi se mogla ugroziti regularnost trgovanja.

2. Sprečavanje neurednih uslova trgovanja**Član 154.**

Berza u vršenju nadzora nad članovima Berze i trgovanjem, primenjuje sledeće mehanizme za sprečavanje neurednih uslova trgovanja:

1. ograničenje broja naloga koje član ispostavlja u sekundi,
2. mehanizme kontrole volatilnosti tržišta,
3. kontrole pre trgovanja.

3. Mere i postupci za otkrivanje i sprečavanje zloupotreba na tržištu**Član 155.**

U cilju otkrivanja i sprečavanja zloupotreba na tržištu, Berza primenjuje sledeće postupke:

- 1) sistematsko prikupljanje i analiza podataka o trgovanju i ostalih raspoloživih podataka,
- 2) praćenje trendova i otkrivanje bitnih odstupanja u kretanju cene ili prometa pojedinih hartija od vrednosti,
- 3) praćenje trendova i otkrivanje bitnih odstupanja u učestalosti ispostavljanja naloga za trgovanje, njihove prisutnosti na tržištu i njihove realizacije u zaključenim transakcijama,
- 4) praćenje i analiza formiranja cene u okviru pojedinih faza trgovanja u trgovanju pojedinim hartijama od vrednosti,
- 5) praćenje povezanosti između objava izdavalaca hartija od vrednosti sa kretanjem prometa i cena pre ili nakon javne objave,
- 6) praćenje povezanosti između objava tržišnih analiza članova Berze ili sa njima povezanih lica sa njihovim trgovanjem pojedinim hartijama od vrednosti i kretanjem cena i prometa pre ili nakon objave tih analiza,
- 7) sprovođenje nadzora nad poslovanjem članova Berze,
- 8) mehanizme kontrole volatilnosti tržišta,
- 9) pribavljanje dodatnih informacija i izveštaja od izdavaoca, po zahtevu Berze i slično.

Pored postupaka iz stava 1. ovog člana, Berza primenjuje i sledeće preventivne i nadzorne mere u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima:

- 1) edukaciju investitora i učesnika na tržištu kapitala,
- 2) obezbeđenje adekvatnog informacionog sistema i metodologija trgovanja,
- 3) izricanje mera u postupku nadzora koji Berza u skladu sa ovim Pravilima može voditi.

4. Indikatori procene pri utvrđivanju sumnje na manipulacije na tržištu**Član 156.**

Prilikom procene koje aktivnosti člana Berze ili drugog lica su takvog karaktera da mogu ukazivati na eventualnu manipulaciju na tržištu, Berza uzima u obzir specifične okolnosti svakog pojedinačnog slučaja. Osim pokazatelja i signala mogućih manipulacija na tržištu koji su regulisani podzakonskim aktima, Berza uzima u obzir i sledeće:

- 1) da li aktivnost ima uticaj na likvidnost i efikasnost tržišta,
- 2) da li aktivnost omogućava svim učesnicima na tržištu pravovremenu i odgovarajuću reakciju na nove tržišne uslove, nastale s takvom aktivnošću,
- 3) da li aktivnost narušava integritet tržišta,
- 4) da li su nastupile značajne promene uslova na tržištu,
- 5) nalaze eventualnih ranijih slučajeva,
- 6) istorijat uključenja u trgovanje hartije od vrednosti nad kojom se sprovodi odgovarajuća aktivnost,
- 7) vrstu hartije od vrednosti,
- 8) disperziju vlasništva nad hartijom od vrednosti, odnosno u kojoj meri su zastupljeni individualni investitori,
- 9) detaljna uputstva, mišljenja i preporuke nadležnih institucija, ukoliko postoje.

5. Postupak nadzora i kontrole**Član 157.**

Berza u vršenju nadzora i kontrole članova Berze sprovodi postupak i preduzima mere prema članu Berze u skladu sa odredbama ovih Pravila.

Berzanski kontrolor je samostalan u vršenju nadzora u granicama ovlašćenja utvrđenih ovim Pravilima i drugih akata donetih na osnovu ovih Pravila.

Član 158.

Redovni nadzor nad trgovanjem i kontrolu poslovanja članova Berze u vezi sa poslovima koje zaključuju na Berzi, Berza vrši:

- 1) preko posebnih nadzornih radnih stanica, i to:
 - (1) u realnom vremenu tokom berzanskog sastanka,
 - (2) po završetku berzanskog sastanka, analizom informacija o trgovanju
- 2) pregledom dokumentacije, evidencija i poslovnih knjiga člana Berze koja je u vezi sa poslovima hartijama od vrednosti.

Kontrolu u smislu stava 1. tačke 2) ovog člana, Berza može izvršiti u poslovnim prostorijama člana Berze ili zahtevati da joj se data dokumentacija i knjige dostave u sedište Berze.

Nadzor i kontrolu poslovanja članova Berze u smislu stava 1. i 2. ovog člana, nije potrebno prethodno najaviti.

Ako se u postupku nadzora i kontrole koji se vrši u poslovnim prostorijama člana Berze u skladu sa ovim Pravilima, ne zatekne odgovorno lice člana Berze, berzanska kontrola izvršiće se bez njegovog prisustva, izuzev kada po oceni Berzanskog kontrolora postupak nadzora i kontrole nije moguće izvršiti u odsustvu odgovornog lica člana Berze, u kom slučaju će Berzanski kontrolor uputiti poziv odgovornom licu da u određeno vreme bude prisutno radi vršenja nadzora, a dato lice je dužno da postupi po pozivu Berzanskog kontrolora ili da omogući izvršenje nadzora imenovanjem lica koje će ga u datom slučaju zameniti.

Postupanje odgovornog lica suprotno stavu 4. smatraće se da je član Berze odbio da pruži informacije, dokaze i dokumentaciju u postupku nadzora i kontrole, te da je izvršio radnju koja je članu Berze zabranjena ovim Pravilima.

U postupku nadzora i kontrole koji vrši Berza, koriste se sve raspoložive informacije o izdavaocu, elektronski, finansijski i drugi informacioni servisi.

Član 159.

O sprovedenom nadzoru i kontroli nad članom Berze i trgovanjem u smislu odredbi ovih Pravila, Berzanski kontrolor sačinjava Izveštaj o kontroli i dostavlja ga kontrolisanom članu Berze na izjašnjenje u roku koji odredi Berzanski kontrolor, a koji rok ne može biti kraći od 3 radna dana.

U slučaju utvđene nepravilnosti, a ceneći njenu težinu u svemu u skladu sa ovim Pravilima, preduzimaju se mere u nadzoru utvđene ovim Pravilima.

Izveštaj o kontroli iz stava 1. ovog člana sa konačnim aktom donetim u disciplinskom postupku kojim je član Berze oglašen odgovornim za delo koje je zabranjeno ZTK, podzakonskim aktom i/ili ovim Pravilima i izrečena mera utvrđena ovim Pravilima, dostavlja se nadležnim organima u skladu sa ZTK i podzakonskim aktom.

Član 160.

Vanredni nadzor i kontrolu poslovanja člana Berze, Berza može da vrši po pisanoj inicijativi drugog člana Berze, odnosno drugog zainteresovanog lica, a inicijativa mora biti obrazložena tako da se iz nje jasno vidi u čemu se sastoji nedozvoljeno postupanje člana Berze u vezi sa poslovima koje obavljaju na Berzi i posledice koje ono izaziva ili može izazvati.

Član 161.

Ukoliko trgovanje bilo kojom hartijom od vrednosti pokaže neuobičajeno kretanje njene cene i/ili količine, odnosno aktivnost člana Berze i/ili njegovih klijenata, ovlašćeno lice Berze dužno je da ga identifikuje kao predmet posebne analize i praćenja.

Ukoliko neuobičajena kretanja i aktivnosti u smislu stava 1. ovog člana nije moguće objasniti na osnovu raspoložive dokumentacije, podataka i informacija, berzanski kontrolor će izvršiti analizu slučaja i sačiniti specijalni izveštaj i isti, sa svim do tada prikupljenim informacijama i podacima, dostaviti Komisiji za hartije od vrednosti.

Analiza i svi podaci prikupljeni za potrebe specijalnog izveštaja u smislu odredbi ovog člana, predstavljaju poslovnu tajnu za sve učesnike koji su učestvovali u toj analizi i prikupljanju podataka i mogu se dostavljati samo nadležnim nadzornim organima Berze.

Član 162.

Tok i red na berzanskom sastanku nadzire Berzanski kontrolor.

Član 163.

Ukoliko se u postupku vršenja nadzora i kontrole u smislu ovih Pravila, utvrdi nepravilnost, ili ako član Berze ne izvršava ili neuredno izvršava svoje obaveze po osnovu članstva na Berzi utvrđene ovim Pravilima, Berzanski kontrolor može članu Berze uputiti pismenu, nejavnu opomenu bez pokretanja postupka pred nadležnom komisijom Berze.

Opomenu iz stava 1. ovog člana Berzanski kontrolor izriče ukoliko oceni da utvrđena nepravilnost nije izazvala narušavanje interesa nalogodavaca (klijenata) i/ili integriteta tržišta hartija od vrednosti, drugih članova Berze i same Berze, te da će se svrha otklanjanja nepravilnosti u radu člana Berze postići i izricanjem opomene iz ovog člana.

Na žalbu člana Berze koja se može izjaviti na opomenu Berzanskog kontrolora u smislu odredbi ovog člana, te odlučivanje o istoj, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje regulišu žalbu i odlučivanje u disciplinskom postupku.

Član Berze za vođenje postupka nadzora u kom postupku je njemu ili njegovom ovlašćenom brokeru izrečena konačna pismena, nejavna opomena u smislu ovog člana, plaća Berzi naknadu koja je utvrđena Tarifnikom Berze.

Član 164.

Berzanski kontrolor može, ako drugačije nije određeno ovim Pravilima za privremenu suspenziju, po skraćenom postupku da članu Berze, odnosno njegovom brokeru ograniči ili zabrani pristup BelexFIX, kada:

- 1) njegov pristup ugrožava sigurnost investitora, članova Berze ili same Berze,
- 2) član Berze ne postupa u skladu sa ovim Pravilima i ugovorom zaključenim sa Berzom,
- 3) je član Berze postao je nelikvidan, ili mu je finansijsko i operativno stanje takvo, da njegovo dalje poslovanje dovodi u pitanje poslovnu sigurnost investitora, drugih učesnika u radu Berze i same Berze,
- 4) je Komisija za hartije od vrednosti rešenjem o izricanju nadzorne mere članu Berze, naložila Berzi da članu Berze i/ili njegovom ovlašćenom brokeru privremeno suspenduje pristup BelexFIX.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, lice protiv koga je preduzeta mera obaveštava se o tome u pisanoj formi i pokreće se postupak i preduzimaju mere u skladu sa odredbama ovih Pravila.

Odredba stava 1. ovog člana shodno se primenjuje u slučaju kada je Narodna banka Srbije oduzela dozvolu za rad kreditnoj instituciji koja je istovremeno član Berze.

6. Disciplinski postupak

Član 165.

Zbog osnovane sumnje da je član Berze izvršio, odnosno pokušao izvršenje radnje kojom se vrši zloupotreba na tržištu ili na drugi način postupio suprotno odredbama ovih Pravila i drugih opštih akata Berze, u granicama zakonskih ovlašćenja Berze u vršenju nadzora i kontrole nad svojim članovima, pokreće se postupak pred Disciplinskom komisijom, koja je u skladu sa ZTK i ovim Pravilima

nadležna za pokretanje i vođenje disciplinskih postupaka protiv članova Berze, odnosno ovlašćenih brokera.

Član Berze odgovara za svaku povredu u smislu stava 1. ovog člana koju učini njegov ovlašćeni broker, kontrolor člana Berze, član njegove uprave ili zaposleni člana Berze.

Član 166.

Disciplinska komisija je prvostepeni organ nadležan za sprovođenje disciplinskog postupka i izricanje mera članovima Berze ili ovlašćenim brokerima koja su rešenjem Disciplinske komisije oglašena odgovornim za izvršenje dela iz člana 165. stav 1. ovih Pravila.

Odredbe o sastavu i trajanju mandata članova Disciplinske komisije, kao i postupku, pravnim lekovima i odlučivanju po pravnim lekovima, kriterijumi za utvrđivanje visine paušalnih troškova postupka i druga pitanja od značaja za dati postupak, utvrđuju se pravilnikom koji donosi Nadzorni odbor Berze.

Član 167.

Po pravilu Disciplinska komisija pokreće postupak na zahtev Berzanskog kontrolora, a zahtev mogu podneti i druga lica utvrđena pravilnikom kojim se uređuje rad i postupak pred Disciplinskom komisijom.

Disciplinska komisija može pokrenuti postupak i po službenoj dužnosti kada je tokom disciplinskog postupka došla u saznanje, a postoji opravdana sumnja da je član Berze prema kome se ne vodi dati postupak, odnosno njegov ovlašćeni broker učinio delo koje ima obeležje radnje u smislu člana 165. stav 1. ovih Pravila, polazeći od postojećeg činjeničnog stanja ili okolnosti slučaja u postupku koji se već pred njom vodi.

Član 168.

Disciplinska komisija može izvršiocu zabranjene radnje u smislu člana 165. stav 1. ovih Pravila, koga je oglasila odgovornim za izvršenje, odnosno pokušaj izvršenja tog dela, izreći sledeću meru:

- 1) opomenu, koja može biti:
 - (1) nejavna opomena,
 - (2) opomena sa objavljivanjem članovima Berze,
 - (3) javna opomena sa objavom na internet stranici Berze i/ili servisu javnog informisanja;
- 2) suspenziju u obavljanju trgovine na Berzi, svim ili pojedinim vrstama hartijama od vrednosti,
 - (1) u unapred određenom trajanju, a najduže do šest meseci, ili
 - (2) do nastupanja okolnosti predviđenih, rešenjem Disciplinske komisije, za njen prestanak;
- 3) trajnu zabranu trgovine na Berzi, sa upućivanjem predloga Nadzornom odboru za donošenje odluke o prestanku statusa člana Berze, odnosno statusa ovlašćenog brokera. Ukoliko Nadzorni odbor Berze po predlogu iz ove tačke, ukine rešenje Disciplinske komisije, vratiće predmet Disciplinskoj komisiji na ponovni postupak.

Izuzev nejavne opomene i mere iz stava 1. tačke 3. ostale mere se mogu izreći uslovno sa rokom proveravanja od najkraće tri meseca, a najduže godinu dana.

Član Berze za vođenje prethodnog postupka nadzora i disciplinskog postupka u kom postupku je njemu ili njegovom ovlašćenom brokeru konačnim rešenjem izrečena mera iz stava 1. i 2. ovog člana, plaća Berzi naknadu koja je utvrđena Tarifnikom Berze.

Član 169.

Prilikom odlučivanja o težini povrede ovih Pravila i odmeravanja mera u granicama koje su propisane ovim Pravilima, vodiće se računa o svrsi određivanja mere uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da mera bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito okolnosti pod kojima je delo učinjeno, ranije poslovanje i postupke izvršioca u odnosu na poštovanje akata Berze, držanje izvršioca posle učinjenog dela, intenzitet narušavanja interesa nalogodavaca (klijenata) i/ili integriteta tržišta hartija od vrednosti, drugih članova Berze i same Berze.

Pri odlučivanju u smislu stava 1. ovog člana, može se kao otežavajuća okolnost uzeti u obzir okolnost da je izvršilac i u ranijim postupcima pred Disciplinskom komisijom proglašavan odgovornim za učinjeno delo iz člana 165. ovih Pravila, ceneći pri tom posebno težinu ranije učinjenog dela, okolnosti pod kojima je to delo izvršeno i vreme koje je proteklo od izvršenja ranijeg dela.

Pri odlučivanju da li će izreći uslovnu meru, Disciplinska komisija će vodeći računa o svrsi uslovne mere, odnosno kazne, posebno uzeti u obzir proteklo poslovanje člana Berze, odnosno ovlašćenog brokera, njegovo ponašanje posle učinjenog dela, stepen odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je delo učinjeno.

Član 170.

Protiv rešenja Disciplinske Komisije može se izjaviti žalba Nadzornom odboru Berze, kao drugostepenom organu, u roku od osam dana od dana dostavljanja prvostepenog rešenja, a u svemu u skladu sa pravilnikom o radu Disciplinske komisije. Uz žalbu podnosi se dokaz o uplaćenju naknadi za žalbu na prvostepeni akt, koja je utvrđena Tarifnikom Berze.

7. Nadzor nad izdavaocem i mere u nadzoru

Član 171.

Berza vrši nadzor nad izvršavanjem obaveza izdavaoca hartija od vrednosti uključenih na segmente regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, a koje obaveze imaju u izveštavanju u skladu ZTK, podzakonskim aktom, ovim Pravilima i ugovorom koji izdavalac ima zaključen sa Berzom, a naročito izvršavanje obaveza dostavljanja:

- 1) godišnjeg izveštaja – najkasnije do 30. aprila tekuće godine;
- 2) polugodišnjeg izveštaja - najkasnije do 30. septembra tekuće godine;
- 3) kvartalnog izveštaja – najkasnije mesec dana nakon završetka kvartala;
- 4) Informatora o izdavaocu, ažuriranog podacima iz sastavljenog redovnog godišnjeg finansijskog izveštaja za prethodnu poslovnu godinu u skladu sa članom 85. ovih Pravila – najkasnije do 30. aprila tekuće godine.

Ukoliko je hartija od vrednosti uključena u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP Belex, po zahtevu lica koje nije izdavalac, za izdavaoca tih hartija od vrednosti ne važi obaveza pružanja informacija iz stava 1 ovog člana.

Proveru dostave izveštaja i Informatora o izdavaocu, Berza vrši 20. u kalendarskom mesecu koji sledi po isteku roka za njegovu dostavu iz stava 1. ovog člana.

Hartije od vrednosti izdavalaca koji Informator o izdavaocu nisu dostavili Berzi u svemu na način i u roku propisanim ovim Pravilima, označavaju se posebnom oznakom «BI» (bez Informatora o izdavaocu) počev od 1. maja tekuće godine.

Član 172.

U slučaju da je u nadzoru nad izveštavanjem izdavaoca utvrđeno da izdavalac nije izvršio obavezu dostavljanja utvrđenih izveštaja i Informatora o izdavaocu, Berza može privremeno obustaviti trgovanje na rok koji ne može biti duži od 10 radnih dana i pozvati izdavaoca da izvrši svoje obaveze izveštavanja u ostavljenom roku.

U slučaju da izdavalac po pozivu Berze u ostavljenom roku ne izvrši ili neuredno izvrši svoju obavezu izveštavanja, Berza istog na svojoj internet stranici i na odgovarajući način označava kao izdavaoca koji ne izvršava ili neuredno izvršava svoje obaveze u izveštavanju investicione javnosti.

U slučaju da je hartija od vrednosti uključena na Listing, pored oznake iz stava 2. ovog člana, Berza pokreće postupak za isključenje iste sa Listinga.

Upozorenje o posledicama iz stava 2. i 3. ovog člana, sastavni je deo poziva Berze iz ovog člana.

Član 173.

Kada uvidom u registre u okviru službenog registra informacija Komisije za hartije od vrednosti, ili na drugi način Berza dođe u saznanje da izdavalac hartija od vrednosti ne izvršava obaveze izveštavanja u skladu ZTK, podzakonskim aktom, ovim Pravilima i/ili ugovorom koji ima zaključen sa Berzom, Berza može odlukom izdavaocu izreći nejavnu ili javnu opomenu.

Kod donošenja odluke iz stava 1. ovog člana:

- 1) kada se potpuno činjenično stanje ne može utvrditi na osnovu javno dostupnih podataka nadležnih registara ili podataka kojima Berza raspolaže, Berza će uputiti zahtev izdavaocu da se u roku koji odredi Berza, pisano izjasni o okolnostima zbog kojih nije izvršio, ili je neuredno izvršio svoju obavezu izveštavanja,
- 2) uzeće se u obzir sve okolnosti:
 - (1) pod kojima je došlo do neizvršavanja obaveze izveštavanja,
 - (2) vezane za intenzitet narušavanja integriteta tržišta hartija od vrednosti, interesa investitora i ugleda same Berze,
 - (3) vezane za ranije postupanje izdavaoca po propisanim obavezama izveštavanja.

Na postupanje Berze u skladu sa ovim članom, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila o postupanju Berze u slučaju neizvršavanja, ili neurednog izvršavanja obaveze izveštavanja utvrđeno u postupku nadzora na izdavaocem.

IX PRIVREMENA OBUSTAVA TRGOVANJA**Član 174.**

Berza privremeno obustavlja trgovanje svim ili pojedinim hartijama od vrednosti uključenim na regulisano tržište (u daljem tekstu: privremena obustava trgovanja) po nalogu Komisije za hartije od vrednosti

Berza privremeno obustavlja trgovanje i iz razloga utvrđenih ovim Pravilima.

O privremenoj obustavi trgovanja i njenom prestanku u skladu sa ovim Pravilima, kada su hartije od vrednosti listirane na segmentu Listinga, odlučuje Komisija za listing, a kada su kotirane na Open Marketu, odlučuje Direktor Berze.

Izuzetno, Direktor Berze na određeni rok, koji ne može biti duži od deset radnih dana u kojima se organizuju berzanski sastanci, odlukom privremeno obustavlja trgovanje svim ili određenim listiranim hartijama od vrednosti, po nalogu Komisije za hartije od vrednosti, ili zbog nastupanja razloga za privremenu obustavu trgovanja utvrđenog ovim Pravilima, i o odluci iz ovog stava odmah obavešava Komisiju za listing. Ukoliko se u datom roku steknu uslovi za prestanak privremene obustave trgovanja, Direktor Berze donosi odluku o prestanku privremene obustave trgovanja.

Ukoliko se u roku iz stava 4. ovog člana ne steknu uslovi za prestanak privremene obustave trgovanja, Komisija za listing po sopstvenoj inicijativi ili na predlog Direktora Berze, odlukom produžava rok privremene obustave trgovanja i ista traje do sticanja uslova za nastavak trgovine, a najduže do isteka roka utvrđenog odlukom iz ovog stava. Po ispunjenju uslova za nastavak trgovanja, odluku o prestanku privremene obustave trgovanja donosi Komisija za listing.

Predlog za produženje roka privremene obustave trgovanja, u smislu odredbi ovog člana, dostavlja se najkasnije onog radnog dana koji prethodi poslednjem danu privremene obustave utvrđene odlukom Direktora Berze.

Odredbe Pravila Berze koje regulišu privremenu obustavu trgovanja na regulisanom tržištu, shodno se primenjuju na privremenu obustavu trgovanja hartijama od vrednosti koje su kotirane na MTP Belex.

Berza odluke donete u skladu sa ovim članom, odmah objavljuje na internet stranici Berze i dostavlja izdavaocu. Protiv odluka Berze dozvoljena je žalba u skladu sa ovim Pravilima, a žalba ne odlaže izvršenje odluke. O odlukama se dostavljaju podaci Komisiji za hartije od vrednosti u skladu sa podzakonskim aktom.

Pravilima postupka koja su utvrđena ovim Pravilima bliže su uređena pitanja u vezi sa zahtevom i prilogima uz zahtev po pojedinačnim pitanjima u vezi sa privremenom obustavom trgovanja u skladu sa ovim Pravilima, kao i pitanja u vezi sa odlukama Berze po podnetim zahtevima.

Član 175.

Berza može privremeno obustaviti trgovanje u sledećim slučajevima:

- 1) ukoliko proceni da je to potrebno radi zaštite investitora ili u cilju pravičnog i urednog organizovanja trgovanja hartijama od vrednosti, kao i ukoliko trgovanje tom hartijom od vrednosti nije u saglasnosti sa Pravilima;
- 2) po predlogu Izdavaoca, odnosno ovlašćenog podnosioca u skladu sa članom 178. ovih Pravila;
- 3) ukoliko hartija od vrednosti više ne ispunjava pravila regulisanog tržišta;
- 4) u slučaju nastupanja okolnosti koje utiču na pravilno funkcionisanje BelexFIX i mogućnost članova Berze da pristupaju i koriste BelexFIX;
- 5) u drugim slučajevim utvrđenim ovim Pravilima i Pravilnikom o listingu.

Berza saglasno ZTK i podzakonskom aktu neće privremeno obustaviti trgovanje ako bi ta privremena obustava nanela značajnu štetu interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta

Član 176.

Kod odlučivanja o privremenoj obustavi trgovanja Berza će naročito ceniti (ali ne ograničavajući se samo na te razloge) da li:

- 1) postoje okolnosti koje mogu dovesti do ugrožavanja uslova za trgovanje svim ili pojedinim hartijama od vrednosti;
- 2) je privremena obustava trgovanja neophodna da bi se zaštitili interesi i sigurnost učesnika u trgovanju;
- 3) je narušeno poverenje u trgovinu hartijama od vrednosti;
- 4) trgovanje hartijom od vrednosti koja je predmet privremene obustave izaziva ili može izazvati poremećaj na tržištu;
- 5) postoje okolnosti koje onemogućavaju prenos vlasništva nad hartijom od vrednosti;
- 6) su u postupku nadzora konstatovane okolnosti koje mogu dovesti, ili su dovele do ugrožavanja razumnog donošenja investicionih odluka tokom perioda listiranja, odnosno kotacije hartija od vrednosti izdavaoca na regulisanom tržištu.

Članovi Berze su dužni da po saznanju o nastanku činjenica ili okolnosti iz stava 1. ovog člana, o istima odmah obaveste Berzu.

Član 177.

Odlukom o privremenoj obustavi trgovanja, ako drugačije nije regulisano ovim Pravilima, Berza naročito određuje vreme trajanja privremene obustave trgovanja i postupanje sa nalogima za trgovanje koji su ispostavljeni u BelexFIX, u smislu da:

- 1) utvrđuje mirovanje naloga za trgovanje do dana prestanka privremene obustave trgovanja;
- 2) povlači sve naloge za trgovanje hartijom od vrednosti za koju je trgovanje privremeno obustavljeno, a koji su do dana nastupanja privremene obustave trgovanja ispostavljeni u BelexFIX, ili
- 3) utvrđuje rok do kog datuma su članovi Berze dužni da sami povuku svoje naloge za trgovanje.

Privremena obustava trgovanja traje do sticanja uslova za nastavak trgovine, a najduže do isteka roka utvrđenog odlukom iz stava 1. ovog člana, ako nije drugačije regulisano ovim Pravilima.

Na odluke Berze donete u vezi sa privremenom obustavom trgovanja dozvoljena je žalba, a žalba ne odlaže izvršenje te odluke.

1. Privremena obustava trgovanja po predlogu**Član 178.**

Predlog za privremenu obustavu trgovanja pod uslovima utvrđenim ovim članom Berzi može uputiti :

- 1) izdavalac - pod uslovom da se predlogom detaljno i na adekvatan način objasni i obrazloži opravdanost razloga zbog kojih zahteva privremenu obustavu (sa odgovarajućim dokazima), te navede i rok u kome se realno može očekivati ispunjavanje uslova za nastavak trgovanja, a u skladu sa odlukom skupštine izdavaoca koja je sastavni deo datog predloga;
- 2) izdavalac - u slučaju zamene postojećih akcija izdavaoca akcijama nove emisije zbog promene ISIN akcija uključenih na regulisano tržište, a u skladu sa odlukom skupštine izdavaoca ili pravnosnažno potvrđenog plana reorganizacije, koji su sastavni deo datog predloga;
- 3) drugo lice pod uslovima iz ovog člana, a koje može biti:
 - (1) zakoniti imalac, koji poseduje najmanje 5% hartija od vrednosti čije obustavljanje trgovanja predlaže, ili
 - (2) lice po čijem zahtevu su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište u skladu sa ZTK i ovim Pravilima,

(u daljem tekstu, zajednički naziv za lica iz ovog stava: predlagač).

Izuzetno od stava 1. tačke 1. ovog člana, odgovorno lice izdavaoca može da u obrazloženim vanrednim okolnostima koje su takve prirode da na vanredan način sprečavaju obavljanje redovne poslovne aktivnosti izdavaoca podnese zahtev za privremenu obustavu trgovanja bez dostavljanja skupštinske odluke.

Berza po predlogu lica iz stava 1. tačke 3. ovog člana može privremeno obustaviti trgovanje, pod uslovom da predlogom obrazloženo navede razloge na kojima zasniva svoj predlog da kotirane hartije od vrednosti više ne ispunjavaju pravila regulisanog tržišta, odnosno da se organizovanje trgovanja istim nanosi ili bi se nanela značajna šteta interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta, te uz predlog priloži dokaze i dokumentaciju kojom potvrđuje navode datog predloga, kao i predlog roka u kome se razumno može očekivati ispunjavanje uslova za nastavak trgovanja.

2. Privremena obustava trgovanja zbog razloga koji su u vezi sa pristupom i korišćenjem BelexFIX**Član 179.**

Berza privremeno obustavlja trgovanje i u slučaju nastupanja razloga koji utiče na pravilno funkcionisanje BelexFIX i urednu i redovnu organizaciju trgovanja u skladu sa ovim Pravilima, kao i u slučaju nemogućnosti većeg broja članova Berze da istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima pristupe ili koriste BelexFIX, pod uslovima i na način koji su utvrđeni ovim Pravilima.

Član 180.

U slučaju više sile ili nastupanja okolnosti na koje Berza ne može uticati (kao što su iznenadni kvarovi, prekidi u telekomunikacionim linijama, ili druga oštećenja na eksternim uređajima i instalacijama ili oštećenja opreme nastale od strane trećeg lica, krađa i sl), a koje onemogućavaju pravilno funkcionisanje BelexFIX i nakon primene utvrđenih mera za obezbeđenje njegove funkcionalnosti u vanrednim okolnostima, Berza:

- 1) privremeno obustavlja trgovanje do nastanka uslova za nesmetano funkcionisanje BelexFIX i/ili
- 2) preduzima mere kojima se omogućava završetak svih započetih poslova na berzanskom sastanku (kao što je skraćeno faza trgovanja), o čemu se članovi Berze, bez odlaganja, informišu putem BelexFIX, odnosno drugim primerenim načinom ceneći prirodu nastalih vanrednih okolnosti.

Berza privremeno obustavlja trgovanje i kada slučaj iz stava 1. ovog člana nastupi kod članova Berze, a na koji nisu mogli uticati i zbog koga, prema proceni Berze, veći broj članova Berze ne može istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima pristupiti ili koristiti BelexFIX koji je u funkciji.

Pod većim brojem članova Berze u smislu stava 2. ovog člana, podrazumeva se (alternativno):

- 1) više od 40% od ukupnog broja članova Berze, ili

- 2) manje od 40% od ukupnog broja članova Berze ukoliko isti mereno učešćem u ukupnoj vrednosti prometa članova Berze, prema poslednjem mesečnom izveštaju Berze koji je dostavljen Komisiji za hartije od vrednosti, ostvaruju više od 50% prometa.

3. Prestanak privremene obustave trgovanja i nastavak trgovanja hartijama od vrednosti na regulisanom tržištu

Član 181.

Po nastupanju ispunjenosti uslova za nastavak trgovanja, Berza donosi odluku o prestanku privremene obustave trgovanja i nastavku organizovanja trgovanja hartijama od vrednosti na segmentu regulisanog tržišta.

Berza donosi odluku o prestanku privremene obustave trgovanja i organizovanju nastavka trgovanja akcijama novog ISIN broja i u slučaju kada je promena ISIN broja akcija posledica podele ili spajanja akcija izdavaoca uz promenu nominalne vrednosti akcija tako da je osnovni kapital izdavaoca ostao nepromenjen.

Odlukom iz stava 1. ovog člana određuje se:

- 1) datum berzanskog sastanka sa kojim se nastavlja organizovanje trgovanja;
- 2) indikativna cena hartije od vrednosti za nastavak trgovanja i to u visini cene na zatvaranju, odnosno u visini preovlađujuće cene utvrđene na poslednjem pojedinačnom berzanskom sastanku koji je organizovan za trgovanje datim hartijama od vrednosti pre nastupanja privremene obustave trgovanja.

Izuzetno u slučaju iz stava 2. ovog člana indikativna cena za nastavak trgovanja utvrđuje se u visini cene iz stava 3. tačke 2) ovog člana, korigovane parametrima izvršene podele, odnosno spajanja akcija.

Član 182.

U slučaju da nisu otklonjeni razlozi zbog kojih je privremeno obustavljeno trgovanje u svemu u skladu sa odlukom Berze o privremenoj obustavi trgovanja, Berza može doneti odluku o:

- 1) nastavku trgovanja hartijama od vrednosti izdavaoca na istom segmentu Listinga ili Open Market, pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima, odnosno Pravilnikom o listingu;
- 2) nastavku trgovanja hartijama od vrednosti na istom segmentu Listinga ili Open Market, uz preduzimanje mera obaveštavanja investicione javnosti utvrđenih ovim Pravilima, u slučaju kada je odlukom o privremenoj obustavi trgovanja kao uslov za prestanak privremene obustave trgovanje naloženo izdavaocu dostavljanje dokaza i dokumentacije u vezi sa njegovom obavezom izrade i ažuriranja Informatora o izdavaocu, te obavezama izveštavanja koje ima kao javno društvo u skladu sa ZTK, podzakonskim aktima i aktima Berze;
- 3) produženju trajanja privremene obustave trgovanja hartijama od vrednosti izdavaoca,

U slučaju iz stava 1. tačke 2) ovog člana, Berza date hartije od vrednosti na odgovarajući način označava u skladu sa ovim Pravilima.

Izuzetno od stava 1. i 2. ovog člana, Berza će drugačije rešiti ako Komisija za hartije od vrednosti to naloži.

X ISKLJUČENJE HARTIJA OD VREDNOSTI**Član 183.**

Berza odlukom isključuje hartije od vrednosti sa regulisanog tržišta po nalogu Komisije za hartije od vrednosti u skladu sa ZTK.

Berza u skladu sa ZTK i podzakonskim aktom može doneti odluku o isključenju hartije od vrednosti iz trgovanja ukoliko hartija od vrednosti više ne ispunjava pravila regulisanog tržišta, izuzev ako bi to isključenje nanelo značajnu štetu interesima investitora ili pravilnom funkcionisanju tržišta, ili postoje druge zakonske smetnje za isključenje hartija od vrednosti sa Berze.

Odredbe ovih Pravila koje regulišu isključenje hartija od vrednosti sa regulisanog tržišta, shodno se primenjuju na isključenje hartija od vrednosti koje su kotirane na MTP Belex.

Pravilima postupka koja su utvrđena ovim Pravilima bliže su uređena pitanja u vezi sa zahtevom i prilogima uz zahtev po pojedinačnim pitanjima u vezi sa isključenjem hartija od vrednosti sa segmenta regulisanog tržišta ili MTP Belex, kao i pitanja u vezi sa odlukama Berze po podnetim zahtevima.

1. Isključenje hartije od vrednosti sa regulisanog tržišta kada je trgovanje tom hartijom bilo privremeno obustavljeno**Član 184.**

Berza donosi odluku o isključenju hartija od vrednosti sa regulisanog tržišta Berze kada je trgovanje istim bilo privremeno obustavljeno, a tokom trajanja privremene obustave trgovanja nastupi neki od osnova za isključenje hartija od vrednosti utvrđenih ovim Pravilima, o kojima Berza odlučuje bez zahteva izdavaoca.

U slučaju iz stava 1. ovog člana, kada je osnov za isključenje nastupio iz razloga ispisa akcija iz Centralnog registra hartija od vrednosti, a izdavalac istovremeno sa danom isključenja zamenjenih akcija ne podnese zahtev za uključenje novoizdatih akcija na regulisano tržište, Berza će izdavaoca pozvati da izvrši datu obavezu u roku koji mu Berza odredi, te ukoliko isti ne postupi po pozivu Berze u roku iz ovog stava, Berza o tome obaveštava Komisiju za hartije od vrednosti.

2. Isključenje sa regulisanog tržišta po zahtevu**Član 185.**

Berza može po zahtevu izdavaoca isključiti hartiju od vrednosti sa regulisanog tržišta (u daljem tekstu: zahtev za isključenje), u slučaju kada je:

- 1) doneta skupštinska odluka izdavaoca o:
 - (1) povlačenju akcija sa regulisanog tržišta, kada je izdavalac uz prethodnu ispunjenost propisanih kumulativnih uslova, uspešno okončao postupak isplate nesaglasnih akcionara u skladu sa ZTK;
 - (2) isključenju akcija, kada su sve akcije izdavaoca otkupljene u postupku:
 1. preuzimanja u skladu sa zakonom koji uređuje preuzimanje akcionarskih društava;
 2. prinudnog otkupa ili prinudne prodaje akcija u skladu sa zakonom koji uređuje pravni položaj privrednih društava;
 - (3) pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije izdavaoca;
- 2) predmet zahteva isključenje dužničke hartije od vrednosti, pod uslovima koji su utvrđeni odobrenim prospektom za uključenje datih hartija od vrednosti na regulisano tržište ili odlukom o izdavanju datih hartija od vrednosti ako su uključene bez odobrenog prospekta.

Berza može isključiti hartiju od vrednosti sa regulisanog tržišta i po zahtevu lica po čijem zahtevu su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište u skladu sa ZTK i ovim Pravilima. Na zahtev iz ovog stava shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila o predlogu za privremenu obustavu trgovanja.

Uz zahtev za isključenje, prilaže se sledeća dokumentacija i dokazi:

- 1) skupštinska odluka izdavaoca o povlačenju akcija sa regulisanog tržišta i dokazi o ispunjenosti propisanih uslova ZTK i podzakonskim aktom:
 - (1) dokaz o registraciji predmetne odluke u nadležnom registru privrednih društava,
 - (2) zapisnik sa sednice skupštine na kojoj je doneta predmetna odluka, a koji sadrži podatak sa kojim je većinom doneta ova odluka, i
 - (3) neopoziva izjava nadležnog odbora Izdavaoca, datu uz prihvatanje pune odgovornosti utvrđene propisima Republike Srbije kojom se potvrđuje da su ispoštovane propisane procedure za isplatu nesaglasnih akcionara i da su svi nesaglasni akcionari izdavaoca u celosti isplaćeni za vrednost svojih akcija u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva, odnosno da nije bilo nesaglasnih akcionara sa donošenjem date odluke, kao i da ne postoje zakonske, niti druge smetnje za isključenje akcija izdavaoca sa Berze; ili
- 2) skupštinska odluka izdavaoca o isključenju akcija sa regulisanog tržišta doneta glasovima akcionara koji su preuzeli, odnosno otkupili date akcije u postupku prinudnog otkupa ili prinudne prodaje u skladu sa zakonom, sa dokazom o ispunjenosti datih uslova:
 - (1) zapisnikom sa sednice skupštine na kojoj je doneta predmetna odluka, a koji sadrži podatak o licu/licima i glasovima sa kojima je doneta ova odluka, i
 - (2) neopozivom izjavom nadležnog odbora Izdavaoca, datu uz prihvatanje pune odgovornosti utvrđene propisima Republike Srbije kojom se potvrđuje da ne postoje zakonske niti druge smetnje za isključenje akcija izdavaoca sa Berze; ili
- 3) skupštinska odluka izdavaoca o pokretanju postupka dobrovoljne likvidacije i isključenju hartija od vrednosti sa Berze; ili
- 4) odluka nadležnog odbora izdavaoca o podnošenju zahteva za isključenje dužničkih hartija od vrednosti, a kojom odlukom se taksativno navodi ispunjenost uslova za isključenje date hartije iz odobrenog prospekta za uključenje istih na regulisano tržište, ili odluke o izdavanju datih hartija od vrednosti ako su uključene bez odobrenog prospekta.

Uz zahtev za isključenje prilaže se i dokaz o uplati naknade za isključenje hartija od vrednosti sa segmenta regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex u iznosu koji je utvrđen Tarifnikom Berze, kao i odgovarajući dokaz iz koga se može sagledati da je izdavalac, odnosno lice u čije ime je podnet zahtev, izmirio sva svoja dugovanja koja ima prema Berzi po osnovima utvrđenim Tarifnikom Berze i ugovorom koji ima zaključen sa Berzom.

Zahtev iz ovog člana podnosi lice koje je u nadležnom registru privrednih društava registrovano za zakonskog zastupnika izdavaoca ili lice koje u skladu sa ovim članom može podneti zahtev. Zakonski zastupnik pisanim punomoćjem, overenim u skladu sa propisima koji uređuju overu potpisa i koje u originalu prilaže uz zahtev, može da ovlastiti treće pravno ili fizičko lice da u njegovo ime podnese zahtev, izuzev u slučaju kada je punomoćje sastavni deo ugovora koji je zaključen sa članom Berze o pružanju korporativnih usluga.

Smatra se da je izjavu iz ovog člana dao nadležni odbor izdavaoca, ako je istu potpisao predsednik odbora direktora, odnosno predsednika nadzornog odbora ako je upravljanje društvom dvodomno, a ako je organizacija i upravljanje izdavaoca regulisana posebnim zakonom, predsednika upravnog odbora izdavaoca.

Berza odlukom isključuje hartije od vrednosti sa regulisanog tržišta u slučaju kada je isti osnovan i zasnovan na razlogu koji je utvrđen ZTK, podzakonskim aktima i ovim Pravilima, izuzev ako drugačije nije utvrđeno ZTK ili postoje druge zakonske smetnje za isključenje sa regulisanog tržišta. U suprotnom, Berza donosi odluku o odbijanju zahteva.

Odredbe ovog člana koje se odnose na isključenje hartija od vrednosti sa regulisanog tržišta po osnovu donete skupštinske odluke shodno se primenjuju na isključenje hartija od vrednosti usled statusne promene u kojima izdavalac gubi svojstvo javnog društva.

Član 186.

Odluka Berze doneta po zahtevu za isključenje hartija od vrednosti sa regulisanog tržišta, dostavlja se izdavaocu, odnosno licu koje je u skladu sa ovim Pravilima podnelo zahtev za isključenje, i o donošenju iste dostavljaju se podaci Komisiji za hartije od vrednosti u skladu sa podzakonskim aktom.

Protiv odluke iz stava 1. ovog člana dozvoljena je žalba, a žalba ne odlaže izvršenje te odluke.

Odluku iz stava 1. ovog člana Berza objavljuje na svojoj internet stranici i objavom iste samatra se da je Berza izvršila obavezu informisanja i izdavaoca čije hartije od vrednosti nisu uključene na regulisano tržište po njegovom zahtevu u skladu sa ZTK i ovim Pravilima, a predmet su predloga za isključenje njegovih hartija od vrednosti sa regulisanog tržišta.

3. Isključenje sa regulisanog tržišta u drugim slučajevima.**Član 187.**

Berza isključuje hartije od vrednosti sa regulisanog tržišta pored slučajeva utvrđenih ovim Pravilima i u slučaju kada je izdavalac informiše i podnese zahtev za isključenje, ili Berza dođe u saznanje na drugi način, da je:

- 1) nad izdavaocem pokrenut postupak stečaja i da je nastupila pravnosnažnost rešenja o otvaranju ovog postupka;
- 2) izvršen ispis hartija od vrednosti izdavaoca iz Centralnog registra ;
- 3) izvršeno brisanje izdavaoca iz nadležnog registra privrednih društava;
- 4) u drugim slučajevima utvrđenim ovim Pravilima i/ili Pravilnikom o listingu.

Izuzetno, do pravnosnažnosti pokretanja postupka stečaja nad izdavaocem, Berza može privremeno obustaviti trgovanje njegovim hartijama od vrednosti na regulisanom tržištu.

Berza, bez donošenja posebne odluke, briše dužničku hartiju od vrednosti sa regulisanog tržišta o roku njenog dospeća i nakon završetka poslednjeg berzanskog sastanka organizovanog za trgovanje datom hartijom od vrednosti koji je određen aktom Berze kojim su iste uključene na regulisano tržište.

XI NAČIN ORGANIZOVANJA I FUNKCIONISANJA BelexFIX**Član 188.**

Trgovanje na Berzi odvija se putem BelexFIX.

Berza organizuje i upravlja BelexFIX na način kojim se obezbeđuje tačnost i pouzdanost pri prikupljanju, unosu, obradi, prenosu i upotrebi podataka kojima raspolaže Berza i kojima se obezbeđuju i ispunjavaju drugi uslovi utvrđeni ZTK i podzakonskim aktima, a vodeći računa o prirodi, obimu i složenosti poslova koje obavlja.

Za pravilno funkcionisanje BelexFIX, Berza obezbeđuje ispunjenost sledećih uslova:

- 1) organizaciono-prostorni uslovi - obezbeđenost posebne prostorije (tehničke sobe), sa adekvatnim: napajanjem i uređajima za neprekidno napajanje (agregat i UPS); uzemljenjem; anti-statičkim podom; klimatizacionim uređajima kojima se postiže temperaturna stabilnost; protivpožarnom zaštitom, uređajima za kontrolu ulaska u dati prostor i drugo,
- 2) tehnički uslovi - adekvatna hardverska i softverska osposobljenost Berze i komunikaciona struktura poslovanja Berze, a koja minimalno ispunjava sledeće kriterijume:
 - (1) dovoljan broj i kapacitet servera, kao i dovoljan broj radnih stanica za obavljanje berzanskih poslova,
 - (2) adekvatna softverska oprema koja obezbeđuje neometano elektronsko trgovanje svim hartijama od vrednosti i svim metodama trgovanja, u skladu sa ovim Pravilima.

- 3) telekomunikacioni uslovi naročito obuhvataju obezbeđenje odgovarajućeg broja i tipa telekomunikacionih linija.

Aktom o unutrašnjoj organizaciji Berze određuju se organizacione jedinice Berze i ovlašćena lica Berze za obavljanje pojedinih poslova u vezi sa BelexFIX.

1. Otpornost i kapacitet sistema za elektronsko trgovanje i obezbeđenje kontinuiteta poslovanja

Član 189.

Berza u cilju obezbeđenja kontinuiteta poslovanja ima uspostavljene efikasne sisteme, postupke i mehanizme kojima obezbeđuje otpornost BelexFIX, u smislu obezbeđenja dovoljnog kapaciteta za funkcionisanje BelexFIX bez kvarova, prekida ili grešaka u sistemu pri uparivanju naloga, a u skladu sa zahtevima ZTK i podzakonskih akata.

Berza pre uvođenja novih funkcionalnosti BelexFIX, odnosno nadogradnje sistema, sprovodi testiranje sistema u skladu sa odredbama ZTK, podzakonskim aktom i aktom Berze.

Berza ima plan kontinuiteta poslovanja kojim definiše postupke i mehanizme za upravljenje i rešavanje incidenata koji uzrokuju prekid u radu BelexFIX u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Pored BelexFIX, Berza organizuje i rezervni informacioni sistem koji u slučaju otkazivanja BelexFIX, preuzima njegovu funkciju, a u skladu sa ZTK, podzakonskim aktom i propisima koji uređuju bezbednost informacionih sistema.

2. Kontinuirano praćenje funkcionisanja BelexFIX

Član 190.

Berza kontinuirano, u realnom vremenu prati rad i korišćenje BelexFIX, naročito u pogledu sledećih parametara (ali ne ograničavajući se samo na date parametre):

- 1) maksimalni kapacitet prijema poruka u sekundi;
- 2) ukupan broj poruka u sistemu, raščlanjeno na elemente sistema trgovanja, uključujući:
 - (1) broj primljenih poruka u sekundi;
 - (2) broj poslatih poruka u sekundi;
 - (3) broj odbijenih poruka u sekundi;
- 3) period između primanja poruke kroz bilo koji portal sistema trgovanja i slanja povezane poruke sa istog portala nakon što je sistem uparivanja izvornu poruku obradio;
- 4) rad sistema uparivanja naloga

Tokom kontinuiranog praćenja funkcionisanja sistema za trgovanje, Berza periodično spovodi stres testiranja u cilju provere rada hardvera, softvera i komunikacionih kanala.

Berza bez odlaganja preduzima sve neophodne mere i aktivnosti u cilju rešavanja eventualnih problema uočenih u funkcionisanju sistema, uključujući i mogućnost njegovog prilagođavanja, ograničavanja ili isključenja.

Organizovanje, praćenje i periodično preispitivanje rada i kapaciteta sistema algoritamskog trgovanja se sprovodi na način definisan ZTK i podzakonskim aktima, a u skladu sa posebnim uputstvom Berze.

3. Procena usklađenosti BelexFIX sa propisanim zahtevima

Član 191.

Berza pre uvođenja novih funkcionalnosti BelexFIX, kao i najmanje jednom godišnje vrši samoprocenu usklađenosti BelexFIX sa propisanim zahtevima, uključujući i zahteve koji se odnose na algoritamsko trgovanje, a uzimajući u obzir prirodu obim i složenost poslovanja Berze. O izvršenoj samoproceni

sačinjava se izveštaj koji odobrava Nadzorni odbor Berze i koji se najmanje 5 godina čuva u evidenciji Berze.

Kao deo opšteg mehanizma upravljanja i odlučivanja kod sprovođenja procene usklađenosti BelexFIX sa propisanim zahtevima, Berza će uzeti u obzir sve raspoložive informacije kao što su (ali ne ograničavajući se samo na date informacije):

- 1) analize tehničkih pitanja, rizika i usklađenosti pri donošenju ključnih odluka;
- 2) procene nivoa odgovornosti, uključujući postupke razvoja, uvođenja i naknadnih nadogradnji sistema trgovanja i rešavanje problema uočenih pri praćenju sistema trgovanja;
- 3) efikasnost postupaka za pribavljanje informacija na način da se uputstva mogu efikasno i blagovremeno zatražiti i sprovesti;
- 4) razdvajanje zadataka i odgovornosti na način da omogućuje efikasan nadzor usklađenosti mesta trgovanja.

Praćenja usklađenosti sistema za trgovanje sa propisanim zahtevima obuhvata i nadležnosti Berze za praćenje ispunjenosti propisanih uslova za primenu algoritamskog trgovanja od strane članova Berze koji isti koriste.

U okviru funkcije praćenja usklađenosti sistema za trgovanje sa propisanim zahtevima Berza vrši periodičnu proveru plana i mehanizama za kontinuitet poslovanja.

5. Usklađivanje poslovnih satova

Član 192.

Berza se stara o usklađenosti poslovnih satova koji se koriste za evidentiranje datuma i vremena svih događaja na Berzi o kojima se izveštava, u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Berza jednom godišnje vrši proveru usklađenosti poslovnih satova sa zahtevima maksimalnog odstupanja.

6. Uslovi za pristup i korišćenje BelexFIX

Član 193.

Članovi Berze su obavezni da svoje poslovanje u delu rada sa BelexFIX obavljaju u svemu prema pravilima pristupa i korišćenja BelexFIX koji su utvrđeni ovim Pravilima i drugim aktima Berze, i da svojim aktima regulišu pravila i procedure usaglašene sa pravilima i procedurama pristupa i korišćenja BelexFIX.

Članovi Berze su obavezni da svoje poslovanje u smislu stava 1. ovog člana usaglašavaju sa svim izmenama i dopunama ovih Pravila, tehničkom dokumentacijom i protokolima za komunikaciju informacionih sistema članova Berze sa BelexFIX, kao i odlukama, merama i uputstvima izrađenim u skladu sa ovim Pravilima.

Član 194.

Član Berze prethodnim obezbeđenjem ispunjenosti uslova tehničke organizovanosti za članstvo na Berzi u skladu sa ovim Pravilima, obezbeđuje uslove za pristup i korišćenje BelexFIX, sa svog glavnog Informacionog sistema, pod uslovima i na način koji su utvrđeni ovim Pravilima.

Član Berze koji je uspostavio rezervni Informacioni sistem, može pristupati i koristiti BelexFIX sa svog rezervnog Informacionog sistema pod uslovima i na način koji je propisan ovim Pravilima i samo ako je isti prethodno sertifikovan i autentifikovan od strane Berze (rezervni sertifikat).

Odredbe ovih Pravila o uslovima za pristup i korišćenje BelexFIX odnose se na glavni Informacioni sistem člana Berze, a primenjuju se i na rezervni Informacioni sistem člana Berze, ako drugačije nije regulisano ovim Pravilima.

Član 195.

Član Berze pristupa i koristi BelexFIX po pravilu sa svog glavnog Informacionog sistema.

Prelazak na pristup i korišćenje BelexFIX sa rezervnog Informacionog sistema člana Berze, ako ga je uspostavio, vrši se primenom pravila i procedura utvrđenih ovim članom.

U slučaju postojanja razloga za prelazak na rezervni Informacioni sistem člana Berze, član Berze će o istom odmah, bez odlaganja, telefonskim putem obavestiti Berzu i datu potrebu, odnosno zahtev potvrditi Berzi u pisanoj formi elektronskom poštom. Berza na svojoj internet stranici javno objavljuje podatke o licima za kontakt Berze po poslovima iz ovog stava.

Član Berze po upućivanju zahteva iz stava 3. ovog člana, dužan je da odmah, bez odlaganja obezbedi da lice koje vrši IT poslove u vezi rezervnog Informacionog sistema člana Berze kontaktira ovlašćeno lice Berze iz stava 3. ovog člana i preduzme druge potrebne aktivnosti na uspostavljanju uslova za aktiviranje rezervnog Informacionog sistema člana Berze.

Po podnetom zahtevu iz stava 3. ovog člana, Berza u saradnji sa članom Berze, a po izvršenoj proveri telekomunikacionih i drugih uslova za pristup i korišćenje BelexFIX sa rezervnog Informacionog sistema člana Berze, u najkraćem roku, a najkasnije narednog berzanskog sastanka, omogućava dati pristup i korišćenje BelexFIX.

Član 196.

Po prestanku razloga zbog kojih je članu Berze odobren pristup i korišćenje BelexFIX sa rezervnog Informacionog sistema člana Berze, preduzimaju se aktivnosti na prelasku pristupa i korišćenja BelexFIX sa glavnog Informacionog sistema člana Berze, a shodnom primenom pravila procedure iz člana 195. ovih Pravila.

Član 197.

U slučaju kada zbog specifičnosti organizacione i tehničke osposobljenosti člana Berze postoji opravdana potreba da se pojedina međusobna prava i obaveze Berze i člana Berze u vezi sa uslovima i načinom pristupa i korišćenja BelexFIX urede na način koji odstupa od ovih Pravila, a u pogledu:

- 1) postupka i nadležnosti obavljanja poslova instalacije, održavanja i podešavanja opreme člana Berze;
 - 2) podrške u otklanjanju problema u pristupu i korišćenju BelexFIX;
 - 3) odgovornosti za štetu uzrokovanu radnjama na instalaciji, podešavanju i održavanju hardverskih i softverskih komponenti opreme člana Berze, kao i
 - 4) drugih odstupanja od odredbi Pravila Berze,
- data pitanja uz prethodno odobrenje Nadzornog odbora Berze uređuju se zaključenjem posebnog ugovora, čiju sadržinu utvrđuje Direktor Berze.

Član 198.

Pravo pristupa i korišćenja BelexFIX imaju samo zaposleni člana Berze koji su u skladu sa ovim Pravilima stekli status ovlašćenog brokera.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ograničeni pristup BelexFIX:

- 1) sa pravom korišćenja istog, ograničeno samo za ispostavljanje naloga za trgovanje u poslovima obavljanja procedura i operacija na regulisanom tržištu, odnosno MTP propisanih zakonom i u skladu sa sporazumom koji je sa Berzom u skladu sa ovim Pravilima zaključila Republika Srbija, Narodna banka Srbije ili Centralni registar;
- 2) bez prava korišćenja istog za ispostavljanje naloga za trgovanje, imaju zaposleni člana Berze koji obavljaju poslove:
 - (1) kontrole poslova u skladu sa ZTK;
 - (2) upravljanja hartijama od vrednosti u ime i za račun nalogodavaca (portfolio menadžer);
 - (3) pružanja savetodavnih usluga u vezi sa poslovanjem hartijama od vrednosti (investicioni savetnik).

Berza licu iz stava 2. ovog člana izdaje dozvolu za ograničeni pristup BelexFIX i ako to lice nema zvanje brokera, pod uslovom da ispunjava ostale uslove propisane ovim Pravilima za izdavanje dozvole za trgovanje.

Na zahtev i obezbeđenje ispunjenosti uslova za izdavanje dozvole za ograničeni pristup BelexFIX u smislu stavova 2. i 3. ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila o zahtevu i obezbeđenju uslova za izdavanje dozvole za trgovanje ovlašćenog brokera.

Na obaveze lica kome je Berza izdala dozvolu iz stava 2. ovog člana, shodno se primenjuju obaveze utvrđene ovim Pravilima za ovlašćenog brokera.

Član 199.

Za potrebe člana Berze, uz naknadu utvrđenu Tarifnikom Berze, Berza obezbeđuje:

- 1) klijentsku aplikaciju za trgovanje, za server i klijentsku radnu stanicu, posebno za glavni Informacioni sistem i posebno za rezervni Informacioni sistem člana Berze;
- 2) sertifikate za pristup i korišćenje BelexFIX sa glavnog i rezervnog Informacionog sistema člana Berze;
- 3) BelexFIXAPI modul za povezivanje korisničke aplikacije sa BelexFIX.

Član 200.

Ovlašćena lica Berze vrše poslove:

- 1) instalacije klijentske aplikacije na server i klijentske radne stanice člana Berze za glavni i rezervni Informacioni sistem člana Berze;
- 2) priključenja servera i klijentske radne stanice na BelexFIX i finalno podešavanje klijentske aplikacije za glavni i rezervni Informacioni sistem člana Berze.

Član 201.

U korišćenju klijentskih radnih stanica članovi Berze su obavezni da se pridržavaju sledećih pravila:

- 1) član Berze ne može bez dozvole Berze, nakon instalacije klijentske aplikacije, na serveru, odnosno klijentskoj radnoj stanici instalirati nove softverske komponente, te je dužan da se stara da korišćeni hardver i/ili softver ni na koji način ne ugrožava bezbednost i efekasan rad informacionog sistema Berze;
- 2) član Berze ne može instalirati server, odnosno klijentsku radnu stanicu dati na korišćenje drugim korisnicima BelexFIX;
- 3) Instalirani server, odnosno klijentska radna stanica se može koristiti samo za daljinsko trgovanje na Berzi;
- 4) član Berze ne može na bilo koji način da modifikuje server, odnosno klijentsku radnu stanicu, kopira njihov sadržaj ili instalira softver za daljinsko trgovanje na drugom serveru, odnosno klijentskoj radnoj stanici, izuzev u slučaju kada se kopiranje vrši u funkciji organizovanja rezervnog Informacionog sistema člana Berze, ili u slučaju zastarelosti ili neispravnosti fizičkog ili virtuelnog servera, uz prethodno pribavljenu saglasnost Berze;
- 5) član Berze ne može, nakon izvršene instalacije klijentske aplikacije od strane Berze, na serveru, odnosno klijentskoj radnoj stanici instalirati ili pokrenuti izvršenje bilo kakvog softvera, izuzev u slučaju kada su date aktivnosti preduzete u funkciji organizovanja i/ili održavanja rezervnog Informacionog sistema člana Berze po proceduri utvrđenoj ovim Pravilima.

Član 202.

Ukoliko član Berze želi da promeni namenu servera, odnosno klijentske radne stanice, kao i kada prestane da koristi BelexFIX, bez obzira na razloge, član Berze je obavezan da o tome odmah obavesti Berzu.

Berza je obavezna da odmah, a najkasnije u roku od pet radnih dana, deinstalira server, odnosno klijentsku radnu stanicu i iste isključi iz BelexFIX, nakon čega član Berze može vršiti promene namene datog servera, odnosno radne stanice.

Član 203.

Kod korišćenja BelexFIX primenjuje se princip ravnopravnosti, koji podrazumeva:

- 1) jednaku mogućnost pristupa BelexFIX svim njegovim korisnicima,
- 2) da podaci koji se emituju iz BelexFIX su istovremeno dostupni svim njegovim korisnicima.

BelexFIX obezbeđuje ravnopravni tretman svih naloga za trgovanje primljenih na serveru BelexFIX.

Član 204.

Članu Berze zabranjeno je da zloupotrebljava ovlašćenje za pristup i korišćenje BelexFIX, odnosno da isti koristi suprotno odredbama ovih Pravila, kao i odlukama, merama i uputstvima izrađenim u skladu sa ovim Pravilima.

Član 205.

BelexFIX pristupa se korišćenjem sertifikata dodeljenog članu Berze i pomoću individualnog korisničkog imena i lozinke koju Berza dodeljuje na ime ovlašćenog brokera, koji je dužan da istim isključivo lično, pristupa i koristi BelexFIX.

Berza inicijalno definiše lozinku iz stava 1. ovog člana, a ovlašćeni broker je dužan da je odmah prilikom prvog pristupa BelexFIX izmeni i ne sme je saopštavati, niti na drugi način učiniti dostupnom drugim licima.

U slučaju da neovlašćeno lice dođe u saznanje lozinke iz stava 2. ovog člana, ovlašćeni broker je dužan da odmah promeni lozinku i o tome obavesti Berzu.

Član Berze odgovara za sve posledice eventualne štete prouzrokovane u slučaju da je došlo do zloupotrebe otkrivene lozinke njegovog ovlašćenog brokera zbog nepoštovanja obaveza iz ovog člana.

Član 206.

Član Berze može da razvija i koristi svoje sopstvene interne aplikacije, pod uslovom da iste ne ugrožavaju funkcionisanje BelexFIX.

Aplikacije iz stava 1. ovog člana, ne mogu se razvijati, niti instalirati na serveru i klijentskoj radnoj stanici.

U slučaju ugrožavanja BelexFIX, sa servera, odnosno klijentskih radnih stanica člana Berze, Berza može ograničiti ili zabraniti njihovo korišćenje.

Član 207.

Član Berze je u potpunosti odgovoran za prosleđivanje naloga za trgovanje u BelexFIX, kao i za ispravnost i potpunost podataka sadržanih u tim nalogima.

Članovi Berze su dužni da obezbede tehničke, organizacione i kontrolne mehanizme u cilju obezbeđivanja uslova da nalozi prosleđeni u BelexFIX svojim obimom, cenom ili drugom karakteristikom, ne mogu ugroziti regularnost i ispravnost trgovanja i integritet tržišta.

Član 208.

Član Berze je obavezan da ovlašćenim licima Berze omogući da neometano u svakom trenutku izvrše reviziju tehničke opreme člana Berze, prate način korišćenja opreme i poštovanje odredbi ovih Pravila.

U cilju kontrole rada BelexFIX, Berza može, ako drugačije nije određeno ugovorom iz člana 197. ovih Pravila, bez saglasnosti člana Berze, na svim delovima BelexFIX, instalirati poseban softver za praćenje rada svih elemenata BelexFIX i/ili koristiti druga tehničko-tehnološka sredstva i alate za nadzor i kontrolu rada celokupnog BelexFIX.

Ovlašćena lica Berze su obavezna da poslove iz stava 1. i 2. ovog člana vrše uz najmanje moguće ometanje tekućih aktivnosti trgovanja člana Berze.

Član 209.

Berza je obavezna da korisnicima BelexFIX (članovima Berze) omogući pristup informacijama o nalogima, cenama i obimu trgovanja, a u skladu sa njihovim ovlašćenjima i tehničkim mogućnostima opreme koju koriste.

Članovi Berze su dužni da sa informacijama koje su im dostupne u smislu stava 1. ovog člana, postupaju u skladu sa odredbama ovih Pravila.

Član 210.

Berza je ovlašćena da koristi, proverava i proučava podatke dobijene iz BelexFIX i da objavljuje iste u skladu sa svojim aktima.

Član 211.

Članovi Berze su dužni da odmah, bez odlaganja obaveste Berzu o svakom događaju usled kog su onemogućeni da koriste BelexFIX, u smislu da istom pristupaju, ispostavljaju naloge za trgovanje, ili izvode drugu operaciju u BelexFIX.

U slučaju iz stava 1. ovog člana članovima Berze je na raspolaganju sistem podrške korišćenja BelexFIX, postavljen od strane Berze, a koji naročito obuhvata davanje usmenih instrukcija i uputstava i preduzimanje aktivnosti na otklanjanju uzroka iz stava 1. ovog člana, od strane ovlašćenih lica Berze.

Odmah po prestanku uslova iz stava 1. ovog člana, članovi Berze su obavezni da o tome obaveste Berzu.

Član 212.

Za potrebe člana Berze u cilju pružanja pomoći u otklanjanju problema vezanih za pristup i korišćenje BelexFIX, a koji su po svojoj prirodi takvi da ih član Berze uz odgovarajuće uputstvo ovlašćenih lica Berze može sam otkloniti, ovlašćena lica Berze pružaju pismenu ili usmenu podršku članu Berze, korišćenjem svih primerenih sredstava komunikacije.

Za komunikaciju sa licima iz stava 1. ovog člana, Berza obezbeđuje odgovarajući broj telefonskih linija i drugih primerenih komunikacionih sredstava.

Na postupak komunikacije člana Berze i Berze u slučaju postojanja potrebe za pružanjem podrške Berze članu Berze, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila o uspostavljanju uslova za pristup i korišćenje BelexFIX sa rezervnog Informacionog sistema člana Berze.

Član 213.

Berza obavlja poslove:

- 1) održavanja i podešavanja klijentskih aplikacija za server i klijentske radne stanice,
- 2) zamene stare verzije novom verzijom klijentske aplikacije,
- 3) modifikacije i druge poslove u vezi klijentske aplikacije.

Berza ne obavlja poslove instalacije, održavanja i tehničke podrške za funkcionisanje hardvera i sistemskog softvera na opremi člana Berze.

Član 214.

Berza odgovara za ispravnost funkcionisanja klijentske aplikacije pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima i odgovara za štetu nastalu članu Berze, njegovim klijentima ili trećim licima samo u slučaju kada je ista nastala iz razloga neispravnog funkcionisanja klijentske aplikacije prouzrokovano nemarom ili namerno učinjenom greškom zaposlenog Berze.

Član 215.

Berza ne odgovara za:

- 1) nemogućnost delimičnog ili potpunog korišćenja BelexFIX, usled prestanka rada telekomunikacionih linija ili kvara na lokaciji člana Berze, nastalog iz razloga više sile ili zbog greške, odnosno nepravilnog rukovanja opremom od strane člana Berze;

- 2) nepravilnost u radu sistemskog softvera i hardvera na opremi člana Berze;
- 3) nepravilnu ili nepotpunu obradu ili prenos podataka;
- 4) greške člana Berze u korišćenju BelexFIX ili izmene na konekciji do BelexFIX;
- 5) greške u procedurama koje se koriste za omogućavanje normalnog funkcionisanja BelexFIX u vanrednim situacijama koje obuhvataju razloge više sile;
- 6) nemogućnost delimičnog ili potpunog korišćenja BelexFIX usled problema nastalih u toku prelaska sa glavnog na rezervni Informacioni sistem člana Berze, odnosno prelaska sa rezervnog na glavni Informacioni sistem člana Berze.
- 7) druge probleme, greške ili nepravilnosti u BelexFIX, a koji su uzrokovani radnjama trećih lica, neočekivanim okolnostima ili događajima na koje Berza nije mogla uticati, odnosno koji su van kontrole Berze, kao i u slučaju kada instalaciju, podešavanje i održavanje hardverskih i softverskih komponenti opreme člana Berze i druge radnje nije vršila Berza u skladu sa ugovorom iz člana 197. ovih Pravila.

Član 216.

Ako ovlašćena lica Berze u toku trajanja trgovanja, utvrde da se radnjama sa servera, odnosno klijentske radne stanice člana Berze prouzrokuje ometanje normalnog funkcionisanja BelexFIX, Berza će iz BelexFIX privremeno isključiti server tog člana Berze, navodeći razloge za isključenje i upozoriti člana Berze da prestane sa datim radnjama.

Član Berze je dužan da odmah preduzme sve aktivnosti na prestanku radnji iz stava 1. ovog člana, ili otklanjanju njihovih uzroka i da o tome odmah obavesti Berzu, koja će ceneći njegov izveštaj o preduzetim aktivnostima, ponovo uključiti njegov server na BelexFIX.

Član Berze u smislu ovog člana, odgovoran je za štetu učinjenu radnjama iz stava 1. ovog člana, prema Berzi i drugim korisnicima BelexFIX i njihovim klijentima.

Član 217.

Član Berze i ovlašćeni broker odgovorni su za svako postupanje suprotno odredbama ovih Pravila.

U slučajevima iz stava 1. ovog člana, kao i u slučaju ponovljenih radnji iz člana 216. ovih Pravila, Berza isključuje server, odnosno klijentsku radnu stanicu iz BelexFIX, o čemu obaveštava člana Berze, navodeći razloge isključenja.

7. Uslovi za pristup i korišćenje BelexFIX putem BelexFIXAPI modula

Član 218.

Berza svim članovima Berze omogućava da na ravnopravan način i pod uslovima utvrđenim ovim Pravilima, a u postupku uređenom uputstvom Berze, koriste BelexFIXAPI modul.

BelexFIXAPI modul omogućava korišćenje sledećih FIXAPI servisa Berze:

- 1) automatsko elektronsko ispostavljanje naloga za trgovanje u BelexFIX, iz korisničke aplikacije u BelexFIX (ne uključujući naloge za blok transakcije);
- 2) automatski elektronski prenos informacije o statusu naloga u Knjizi naloga i informacija o statusu zaključnica u Knjizi zaključnica iz sistema BelexFIX u korisničku aplikaciju;

BelexFIX posebno označava naloge za trgovanje iz stava 2. tačke 1. ovog člana pod imenom ovlašćenog brokera koga odredi član Berze, pri čemu je član Berze odgovoran za naloge za trgovanje označene u smislu ovog stava.

Pored FIXAPI servisa iz stava 2. ovog člana, Berza može razvijati i druge FIXAPI servise.

Član 219.

BelexFIXAPI modul može koristiti član Berze čiju je korisničku aplikaciju, u delu funkcionalnosti koja omogućava elektronsko povezivanje korisničke aplikacije sa BelexFIX putem BelexFIXAPI modula (u

daljem tekstu: FIXAPI funkcionalnost), Berza sertifikovala u postupku uređenom uputstvom iz člana 218. ovih Pravila.

Član 220.

Postupak za odobrenje članu Berze da pristupa i koristi BelexFIX putem BelexFIXAPI funkcionalnosti započinje na osnovu njegovog pismenog zahteva upućenog Berzi (u daljem tekstu: Zahtev za BelexFIXAPI), uz koji se prilaže ugovor o korišćenju BelexFIXAPI funkcionalnosti potpisan od strane registrovanih zakonskih zastupnika podnosioca zahteva.

Po prijemu zahteva iz stava 1. ovog člana, Berza isporučuje članu Berze BelexFIXAPI modul sa pripadajućom dokumentacijom u svrhu razvoja FIXAPI funkcionalnosti.

Član Berze sam vrši instalaciju BelexFIXAPI modula na svom serveru.

U slučaju da se iz zahteva iz stava 1. ovog člana može utvrditi da član Berze namerava da koristi aplikaciju čiju je FIXAPI funkcionalnost Berza već sertifikovala, sprovodi se skraćeni postupak implementacije FIXAPI aplikacije člana Berze, koji obuhvata samo probno trgovanje koje se odvija na produkcionim okruženjima člana Berze i Berze, van vremena berzanskog sastanka.

Član 221.

Pre puštanja u produkcijski rad sertifikovane FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije, Berza sa svoje strane potpisuje i overava ugovor priložen uz zahtev za korišćenje BelexFIXAPI funkcionalnosti, sa kojim danom se taj ugovor smatra zaključenim.

Član Berze koji je zaključio ugovor iz stava 1. ovog člana, dužan je da u funkciji ima i najmanje jednu klijentsku radnu stanicu sa instaliranom klijentskom aplikacijom za pristup i korišćenje BelexFIX.

Član 222.

U slučaju izvršenih izmena na sertifikovanoj FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije, sprovodi se postupak njenog ponovnog testiranja i sertifikacije po postupku i na način iz članova 219. i 220. ovih Pravila.

Postupak ponovnog testiranja i sertifikacije sprovodi se u slučaju izvršenih izmena na sertifikovanoj FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije, kao i u slučaju izmena drugih funkcionalnosti korisničke aplikacije, a koje su od uticaja na funkcionisanje sertifikovane FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije u smislu da:

- 1) mogu narušiti kompatibilnost korisničke aplikacija i BelexFIX ili
- 2) su posledica uvođenja nove funkcionalnosti korisničke aplikacije koja može uticati na komunikaciju sa BelexFIX.

Član Berze je dužan da o svakoj nameravanoj izmeni u smislu ovog člana, blagovremeno obavesti Berzu.

Nakon uspešno završenog ponovnog testiranja i sertifikacije u smislu ovog člana, član Berze može početi sa korišćenjem izmenjene korisničke aplikacije.

Član 223.

Berza je obavezna da u slučaju izmena u BelexFIX koje uslovljavaju izmene u korisničkoj aplikaciji, u najkraćem mogućem roku članu Berze najavi predstojeće izmene i obavesti ga o detaljima istih, i utvrdi primeren rok za prilagođavanje Korisničke aplikacije izmenama u sistemu BelexFIX.

Berza će u zavisnosti od vrste i obima izmena iz stava 1. ovog člana proceniti da li je neophodno da član Berze nakon prilagođavanja korisničke aplikacije datim izmenama, izvrši ponovno testiranje i sertifikaciju FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije.

Ponovno testiranje i sertifikacija FIXAPI funkcionalnosti korisničke aplikacije u smislu stava 2. ovog člana vrši se po postupku koji je regulisan uputstvom Berze.

Član 224.

Ako ovlašćena lica Berze utvrde da korisnička aplikacija ometa normalno funkcionisanje BelexFIX i/ili ugrožava integritet BelexFIX, Berza će članu Berze, odmah, bez prethodne najave, suspendovati korišćenje BelexFIXAPI funkcionalnosti.

Član 225.

U slučaju iz člana 189. ovih Pravila, korišćenje BelexFIXAPI modula uređuje se posebnim aktom Berze (Plan kontinuiteta poslovanja).

Član 226.

Odredbe ovih Pravila kojim se regulišu prava, obaveze i odgovornosti članova Berze i Berze u vezi sa pristupom i korišćenjem BelexFIX putem klijentske radne stanice, shodno se primenjuju na pristup i korišćenje BelexFIX putem BelexFIXAPI modula.

XII IZVEŠTAVANJE BERZE I EDUKACIJA

1. Izveštavanje Berze

Član 227.

Berza dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti izveštaje, obaveštenja i podatke u rokovima, sadržini i na način propisan ZTK i podzakonskim aktima.

Član 228.

Berza preko informacionog sistema vodi evidenciju o transakcijama finansijskim instrumentima koji su uključeni u trgovanje na regulisano tržište, odnosno MTP Belex.

Član 229.

Informacije o toku berzanskog sastanka koje nisu predmet javnog objavljivanja mogu biti raspoložive uz odobrenje Direktora Berze samo ovlašćenim licima zaposlenim na Berzi, odnosno licima koja po zakonu i aktima Berze imaju ovlašćenje da dobiju takve informacije, na njihov pisani zahtev, a uz prethodno pisano odobrenje Direktora Berze.

Član 230.

Berza objavljuje na svojoj internet stranici sledeće izveštaje:

- 1) dnevni izveštaj o trgovanju (koji sadrži podatke o količini i ceni na zatvaranju svakog trgovanog finansijskog instrumenta i vrednosti indeksa);
- 2) nedeljni izveštaj koji sadrži podatke o trgovanju i strukturi prometa po segmentima i učešću u trgovanju članova Berze i vrednosti indeksa;
- 3) mesečni izveštaj koji sadrži podatke o trgovanju i strukturi prometa po segmentima i članovima Berze i vrednosti indeksa;
- 4) izveštaje o kvalitetu izvršenja transakcija kvartalno, u rokovima i u skladu sa odredbama ZTK i podzakonskih akata.

Član 231.

Berza obezbeđuje transparentnost pre i posle transakcije i ispunjava obaveze izveštavanja na način utvrđen ZTK i podzakonskim aktima.

Berza putem Belex servisa omogućava distribuciju podataka iz trgovanja na Berzi, u realnom vremenu i van realnog vremena.

Obim i uslovi distribucije i korišćenja podataka iz stava 1. ovog člana, utvrđuju se posebnim ugovorom koji korisnik zaključuje sa Berzom zavisno od vrste servisa i usluga u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima.

Član 232.

Članovi Berze ne smeju distribuirati, saopštavati ili analizirati informacije, analize, komentare i saopštenja Berze i plasirati ih i objavljivati javnosti pod svojim imenom, bez navođenja njihovog izvora. Članovi Berze i njihovi zaposleni u komuniciranju sa javnošću i davanju preporuka dužni su da poštuju odredbe ZTK, podzakonskih akata, kao i načela etičkog kodeksa u skladu sa ovim Pravilima.

Član Berze je obavezan da informacije iz delokruga rada Berze daje u izvornom obliku.

2. Edukacija

Član 233.

Berza organizuje edukativnu delatnost za članove uprave Berze, zaposlene Berze, za zaposlene članova Berze, predstavnike medija, kao i za druga lica u formi kurseva, seminara, predavanja, prezentacija, konferencija, kao i u drugim formatima.

Berza može edukativne programe organizovati i u saradnji sa obrazovnim, naučnim i drugim institucijama.

Predmet edukativne delatnosti je berzansko poslovanje i njegovi pojedini aspekti.

Svrha edukacija je u širenju znanja o finansijskom tržištu, berzanskom poslovanju, hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima, ekonomskim i pravnim pitanjima iz ove oblasti, u cilju povećanja kruga potencijalnih učesnika u trgovanju i pravovremenog i tačnog informisanja javnosti.

Član 234.

Berza može organizovati edukativne obuke za sticanje ili unapređenje znanja i veština potrebnih za obavljanje poslova na finansijskom tržištu.

Član 235.

Berza organizuje izdavačku delatnost. Predmet izdavačke delatnosti su publikacije o finansijskom tržištu i njegovim pojedinim aspektima.

Berza učestvuje u izdavačkoj delatnosti drugih izdavača, kada su njen predmet publikacije o različitim pitanjima poslovanja na finansijskom tržištu.

XIII REŠAVANJE SUKOB A INTERESA

Član 236.

Berza, akcionari Berze, članovi Berze, izdavaoci, kao i članovi organa uprave i zaposleni Berze i članova Berze, odnosno lica koja pružaju usluge Berzi ili članovima Berze, dužni su da u slučaju sukoba svojih interesa sa interesima Berze i drugih učesnika na tržištu kapitala i u svrhu održavanja fer, pravičnog i transparentnog tržišta, postupaju na način kojim se štite interesi tržišta kapitala.

Postojanje sukoba interesa se ocenjuje kada postoji lični interes lica iz stava 1. ovog člana, odnosno sa njima blisko povezanih lica u odlučivanju ili aktivnostima vezanim za regulisano tržište, odnosno MTP kojim upravlja i vodi poslovanje Berza, u odnosu na lica koja učestvuju na istim, ili u vezi sa urednim izvršavanjem obaveza Berze. Sukob interesa postoji kada lični interes ovih lica utiče ili se na osnovu raspoloživih okolnosti može sa visokim stepenom izvesnosti pretpostaviti da postojanje takvog ličnog interesa može (svesno ili nesvesno) umanjiti njihovu objektivnost i nepristranost u odlučivanju, odnosno preduzimanju aktivnosti.

Nadzorni odbor Berze odlučuje o postojanju sukoba interesa i nadležan je za donošenje preporuka i smernica za sprečavanje sukoba interesa, te utvrđivanje mehanizama za jasno prepoznavanje i

upravljanje eventualnim štetnim posledicama sukoba interesa u skladu sa ZTK, kao i mera kojima se sprečava preduzimanje zabranjenih aktivnosti koje mogu dovesti do sukoba interesa.

U slučaju postojanja sumnje da bi lice iz stava 1. ovog člana moglo da dođe u sukob interesa u smislu odredbi ovog stava, pokreće se postupak pred Nadzornim odborom Berze radi utvrđivanja da li u konkretnom slučaju postoji sukob interesa.

Berza će postupak pred Nadzornim odborom Berze pokrenuti na sopstvenu inicijativu ili po predlogu lica iz stava 1. ovog člana, kao i lica koje je u saznanju razloga zbog kojih, prema odredbama ovog člana, postoji sumnja o postojanje sukoba interesa.

U slučaju da Nadzorni odbor Berze odlučuje o sukobu interesa člana Nadzornog odbora Berze, taj član biće izuzet iz odlučivanja o datom pitanju.

U postupku odlučivanja o postojanju sukoba interesa Nadzorni odbor Berze donosi mišljenje o tome da li u konkretnom slučaju postoji sukob interesa u odnosu na određeno lice, i nalaže mere i postupke koji se imaju preduzeti prema određenom licu za koje je utvrđeno postojanje sukoba interesa.

Odlučivanje Nadzornog odbora u skladu sa ovim članom ne isključuje mogućnost odobrenja poslova u kojima postoji lični interes u skladu sa odredbama zakonom kojim se uređuju privredna društva i Statutom Berze.

Akta Nadzornog odbora doneta u pojedinačnim postupcima odlučivanja o postojanju sukoba interesa, kao i akta doneta u smislu stava 3. ovog člana objavljuju se na internet stranici Berze.

XIV UPRAVLJANJE RIZICIMA, LIČNE TRANSAKCIJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE POVERLJIVIH ILI INSAJD INFORMACIJA

Član 237.

Berza kontinuirano vrši identifikaciju i procenu rizika uključujući i rizik usklađenosti poslovanja Berze, kao i identifikaciju izvora eventualne neusklađenosti poslovanja Berze. Pod identifikacijom procene rizika podrazumeva se proces prepoznavanja događaja koji su, ili mogu biti potencijalni izvor rizika usklađenosti poslovanja Berze, te kvalitativnu procenu potencijalnih slabosti, potrebu za preduzimanjem korektivnih mera u organizaciji posla, odgovornost za nastalu izloženost riziku i predlog za prevazilaženje problema.

Berza se stara o tome da neprekidno tokom poslovanja raspolaže sa dovoljno finansijskih sredstava koja obezbeđuju njeno uredno i pravilno funkcionisanje i funkcionisanje regulisanog tržišta odnosno MTP Belex kojima upravlja, u skladu sa ZTK i podzakonskim aktima .

Berza realizuje sprovođenje mera i postupaka za (1) sprečavanje razmene insajderskih, poverljivih i/ili javno nedostupnih informacija kojima Berza raspolaže i (2) realizaciju procedura za lične transakcije članova uprave i zaposlenih Berze (relevantna lica), ugovaranjem obaveze deklarisanja njihovih investicionih računa i investicionih aktivnosti koje se u skladu sa podzakonskim aktom smatraju ličnim transakcijama.

Pod ličnom transakcijom u skladu sa podzakonskim aktom smatra se transakcija s finansijskim instrumentom koju izvrši relevantno lice delujući van delokruga aktivnosti koje obavlja kao relevantno lice ili koja je izvršena za račun relevantnog lica, lica sa kojim je relevantno lice u rodbinskoj vezi ili sa kojim je blisko povezano u smislu ZTK ili lica čiji je odnos sa relevantnim licem takve prirode da relevantno lice ima neposredan ili posredan materijalni interes od rezultata transakcije.

Članovi uprave daju izjavu pod punom odgovornošću utvrđenom propisima Republike Srbije da su upoznati da oni i sa njima rodbinski ili blisko povezana lica mogu ulagati sredstva u hartije od vrednosti

koje su uključene na segmente regulisanog tržišta, odnosno MTP Belex, ako takvo ulaganje nije u suprotnosti sa odredbama ZTK i podzakonskih akata, odnosno suprotno načelima poslovanja (sukob interesa, zabrana korišćenja privilegovanih informacija, zabrana manipulacije, zabrana širenja neistinitih informacija, poslovna tajna...).

Pitanja iz stava 1. i 2. ovog člana, kao i mere i postupci za utvrđivanje i upravljanje rizicima Berze, bliže se uređuju pravilnikom Berze kojim se uređuje unutrašnja organizacija poslovanja Berze.

XV ZAŠTITA POVERLJIVIH PODATAKA I PODATAKA O LIČNOSTI

Član 238.

Berza kao poverljive čuva sve informacije i podatke koji joj se učine dostupnim u izvršavanju njenih obaveza i ovlašćenja, a koje nisu javno objavljene.

Podaci iz stava 1. ovog člana saopštavaju se i stavljaju na uvid Komisiji za hartije od vrednosti, sudu ili drugom nadležnom organu u Republici u skladu sa ZTK, na osnovu njihovog naloga, a radi obavljanja poslova iz njihove nadležnosti.

Berza u meri neophodnoj za obavljanje poslova utvrđenih ovim Pravilima prikuplja i obrađuje podatke o ličnosti domaćih i stranih fizičkih lica uključujući:

- podatke o klijentima članova Berze unete u bazu informacionog sistema Berze;
- podatke o zastupnicima, brokerima i drugim licima ovlašćenim od strane članova Berze za obavljanje pojedinih poslova na Berzi, odnosno komunikaciju sa Berzom;
- podatke o zastupnicima izdavalaca čije su hartije od vrednosti uključene na tržišta Berze, kao i drugim licima ovlašćenim za komunikaciju sa Berzom;
- podatke o akcionarima, članovima uprave, zaposlenima i članovima komisija i tela Berze, kao i licima koja po osnovu ugovora zaključenog sa Berzom obavljaju poverne poslove;
- podatke koji su Berzi učinjeni dostupni po osnovu ugovora zaključenog sa Berzom, kao i
- druge podatke koji se Berzi učine dostupnim u realizaciji pojedinih poslovnih aktivnosti kao što su organizacija edukativnih programa, odlučivanje po zahtevima fizičkih lica i drugo.

Podaci o ličnosti koje Berza obrađuje po pravilu ograničeni su na one podatke koji su neophodni za jedinstvenu identifikaciju lica, kao i kontakt podatke kada je to potrebno radi komunikacije sa Berzom u vezi sa pravima i obavezama datih lica.

U izuzetnim slučajevima, kada je to potrebno radi realizacije zakonskih obaveza Berze, odnosno realizacije ugovora zaključenih sa Berzom, Berza može prikupljati i druge podatke o ličnosti, ali samo u obimu neophodnom za realizaciju datih aktivnosti, pri čemu se posebne vrste podataka o ličnosti koji su kao takvi utvrđeni propisima koji uređuju zaštitu podataka o ličnosti mogu prikupljati samo uz saglasnost lica na koje se dati podaci odnose, u kom slučaju data saglasnost obavezno sadrži i svrhu obrade zbog koje su podaci prikupljeni.

Berza preduzima odgovarajuće tehničke, organizacione i kadrovske mere kojima se obezbeđuje da se obrada podataka o ličnosti sprovodi u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti, a na osnovu procene bezbednosnih rizika.

Podatke o ličnosti obrađuju zaposleni u organizacionim jedinicama Berze, a u skladu sa nadležnostima njihovog radnog mesta utvrđenih aktima o unutrašnjoj organizaciji poslovanja Berze. Zaposleni mogu podatke o ličnosti koristiti isključivo u okviru svojih ovlašćenja i u svrhe u koje su im date informacije učinjene dostupnim.

Berza ne prati internet aktivnosti lica čijim ličnim podacima raspolaže, niti koristi njihove podatke za automatsko donošenje odluka, niti profilisanje.

Po pravilu Berza ne prosleđuju podatke o ličnosti trećim licima, osim ukoliko je na to obavezana zakonom ili ukoliko je prosleđivanje podataka neophodno za izvršenje ugovora koje lice na koga se podaci odnose, odnosno njegov poslodavac ima zaključen sa Berzom.

Izuzetno od prethodnog stava ovog člana, Berza će proslediti podatke o ličnosti i u slučajevima kada Berza ustupa obavljanje pojedinih poslova iz njene nadležnosti trećim licima, u kom slučaju obavezni deo ugovora sa datim licima čine odredbe kojima su uređena pitanja obaveza i odgovornosti datih lica u pogledu zaštite poverljivih podataka i podataka o ličnosti koji im mogu za potrebe obavljanja poverenih poslova biti učinjeni dostupnim od strane Berze. U ovim slučajevima Berza će kada je god to moguće vršiti pseudonimizaciju podataka o ličnosti, ako se poslovi po datom ugovoru mogu obaviti upotrebom ovako obrađenih podataka. Kada su pružaoci usluga pravna lica, ugovorne obaveze uključuju i njihovu obavezu da obezbede adekvatnu zaštitu poverljivih podataka (uključujući i podatke o ličnosti) i od strane fizičkih lica koja u njihovo ime obavljaju pojedine poslove u okviru ugovorenih usluga (preuzimanjem odgovarajućih ličnih obaveza i odgovornosti u vezi sa zaštitom poverljivosti podataka koji im se učine dostupnim).

Kada je Berza radi ispunjavanja obaveza utvrđenih zakonom u obavezi da ustupi podatke o ličnosti trećim licima, izuzev kada je reč o licima iz stava 2. ovog člana, Berza će uputiti data lica da dostavljeni podaci podležu zaštiti podataka o ličnosti i da se mogu koristiti isključivo radi ispunjavanja zakonskih obaveza po osnovu kojih su im dati podaci učinjeni dostupnim. U datim slučajevima Berza će lične podatke dostaviti samo u obimu neophodnom za ispunjenje zakonskih obaveza zbog kojih se dostavljaju.

Berza može, za potrebe informisanja investicione javnosti i obavljanja poslova u skladu sa ovim Pravilima ili uz pribavljenu saglasnost lica na koje se podatak odnosi, putem objave na svojoj internet stranici učiniti dostupnim javnosti ograničeni skup podataka o ličnosti (kao što su ime i prezime, funkcija/ovlašćenja) o:

- članovima uprave i zaposlenima Berze,
- članovima komisija i drugih tela Berze,
- zastupnicima, ovlašćenim brokerima i drugim ovlašćenim licima članova Berze, uključujući i o licima o kojima vodi evidenciju u skladu sa ovim Pravilima,
- drugim licima uz njihovu saglasnost.

Politikom privatnosti Berze koju donosi Direktor Berze, kao i aktima Berze kojima se uređuju pitanja organizacije poslovanja Berze, te ugovorima zaključenim sa Berzom bliže se uređuju pitanja zaštite poverljivih podataka uključujući i podatke o ličnosti, te prava i obaveze lica kojima su u obavljanju njihovih ovlašćenja poverljivi podaci učinjeni dostupnim.

Odredbe ovog člana o zaštiti poverljivosti podataka ne primenjuju se na podatke koji su javno objavljeni na zvaničnim registrima i portalima državnih organa i institucija.

XVI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 239.

Berza uz prethodnu obezbeđenost ispunjenosti organizacionih uslova utvrđenih ZTK i pribavljenu dozvolu Komisije za hartije od vrednosti obavlja i poslove upravljanja organizovanom trgovačkom platformom (OTP).

U postupku uspostavljanja uslova za upravljanje OTP i pribavljanja dozvole u smislu stava 1. ovog člana, a kada se za to steknu tehničke mogućnosti sistema za trgovanje koji je u primeni u trgovanju hartijama od vrednosti uključenim na segmentu regulisanog tržišta ili MTP Belex kojim upravlja i vodi poslovanje, Berza će izmeniti ova Pravila i utvrditi uslove i način obavljanja poslova upravljanja OTP.

Član 240.

Odredbe ovih Pravila koje se odnose na fazu trgovanja na zatvaranju neće se primenjivati do donošenja posebne odluke Nadzornog odbora Upravnog odbora o aktiviranju trgovanja u fazi zatvaranja.

Član 241.

Primarno trgovanje hartijama od vrednosti (javna ponuda hartija od vrednosti u postupku izdavanja), može se po zahtevu izdavaoca organizovati na Berzi, metodama trgovanja utvrđenim ovim Pravilima, shodnom primenom odredbi ovih Pravila koje se odnose na prvo trgovanje.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je izdavalac u prospektu čije je objavljivanje odobrila Komisija za hartije od vrednosti, utvrdio kriterijume i uslove u skladu sa kojima se utvrđuje konačna cena u ponudi, odnosno najviša cena u ponudi, AZF se utvrđuje u skladu sa podacima iz datog prospekta.

Indikativna cena za primarno trgovanje utvrđuje se u visini cene koju odredi izdavalac u svom zahtevu iz stava 1. ovog člana, a saglasno podacima iz odobrenog prospekta u skladu sa ZTK.

Član 242.

Autentično tumačenje odredaba ovih Pravila daje Nadzorni odbor Berze, i to na obrazloženi pisani zahtev, uz navođenje odredbe čije se tumačenje traži, kao i razloga za tumačenje. Uz zahtev se prilaže dokaz o uplati naknade za tumačenje u iznosu utvrđenom Tarifnikom Berze.

Berza može, po nalogu Nadzornog odbora, od podnosioca zahteva iz stava 1. ovog člana tražiti dodatna pojašnjenja zahteva.

Član 243.

Naslovi pojedinih glava, kao i podnaslovi u okviru glava ovih Pravila služe isključivo za lakše snalaženje u tekstu i nemaju značaj prilikom tumačenja pojedinih odredbi ovih Pravila.

Član 244.

Na obrazloženi pisani zahtev Nadzorni odbor Berze daje mišljenje kada je to potrebno radi primene i sprovođenja odredbi ovih Pravila.

Prilikom tumačenja i formulisanja mišljenja u vezi sa primenom ovih Pravila, Nadzorni odbor će se rukovoditi sledećim ciljevima i načelima:

1. zaštite investitora;
2. obezbeđenja fer, urednog i efikasnog trgovanja,
3. ravnopravnog informisanja svih učesnika na tržištu,
4. dostupnosti javnosti svih propisanih informacija o izdavaocima i finansijskim instrumentima,
5. smanjivanja sistemskog rizika, kao i
6. sprečavanja sukoba interesa.

Član 245.

Uputstva za sprovođenje odredbi ovih Pravila donosi Direktor Berze.

Član 246.

Ova Pravila i sve njihove izmene i dopune objavljuju se na internet stranici Berze narednog dana od dana dobijanja saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti i stupaju na snagu protekom roka od 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, iz opravdanih razloga koji nalažu hitnost u primeni izmena i dopuna ovih Pravila, utvrđenih odlukom prilikom njihovog donošenja, ista mogu stupiti na snagu ranije.

Član 247.

Članovi Berze koji imaju taj status na dan stupanja na snagu ovih Pravila, zadržavaju taj status pod uslovom da obezbede ispunjenost uslova za članstvo utvrđenih Pravilima, te dostave nedostajuću dokumentaciju i dokaze utvrđene ovim Pravilima za sticanje statusa člana Berze i izdavanje dozvole za

trgovanje ovlašćenom brokeru , odnosno dokaze o obezbeđenosti izmenjenih uslova za članstvo u smislu ovog stava, najkasnije u roku od tri meseca od dana primene ovih Pravila.

Član Berze koji je sa Berzom ugovorio u skladu sa ovim Pravilima korišćenje funkcionalnosti BelexFIXAPI dužan je da izvrši obavezu utvrđenu ovim Pravilima u vezi sa identifikacijom naloga za trgovanje koje automatski ispostavlja u BelexFIX putem funkcionalnosti BelexFIXAPI.

Članu Berze koji ne postupi u skladu sa stavom 1. i 2. ovog člana, Berza će oduzeti status člana Berze.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, Nadzorni odbor Berze može članu Berze utvrditi primeren rok, koji ne može biti duži od dva meseca, u kom roku je član Berze dužan da postupi u svemu u skladu sa stavom 1. ovog člana. U slučaju da po proteku utvrđenog roka član Berze i dalje nije postupio u skladu sa obavezom iz stava 1. ovog člana, Nadzorni odbor Berze donosi rešenje o prestanku statusa člana Berze.

Ugovori koje Berza ima zaključene sa članovima Berze do dana stupanja na snagu ovih Pravila, ne raskidaju se danom stupanja na snagu ovih Pravila i isti važe u svim odredbama zaključenog ugovora izuzev onih koje su u suprotnosti sa ovim Pravilima u kom slučaju se direktno primenjuju odredbe ovih Pravila.

Član 248.

Ovlašćeni brokeri članova Berze koji imaju taj status na dan primene ovih Pravila, zadržavaju status ovlašćenog brokera, pod uslovom da član Berze postupi saglasno obavezama iz člana 247. ovih Pravila.

Član 249.

Hartije od vrednosti listirane na Prime Listingu do dana stupanja na snagu i primene ovih Pravila, ostaju listirane na Prime Listingu regulisanog tržišta danom stupanja na snagu i primene ovih Pravila.

Hartije od vrednosti listirane na Standard Listingu do dana stupanja na snagu i primene ovih Pravila, zbog ukidanja datog segmenta Listinga, smatraju se uključenim i listiranim na Prime Listing danom stupanja na snagu i primene ovih Pravila.

Hartije od vrednosti uključene na Open Market ili MTP Belex na dan stupanja na snagu i primene ovih Pravila, razvrstavaju se na Open Market ili MTP Belex zavisno da li je hartija od vrednosti na dan 20.12.2022. godine označena posebnom oznakom «BI» (bez Informatora o izdavaocu), u kom slučaju hartija od vrednosti:

1. bez oznake „BI“ – smatra se uključenom na Open Market;
2. sa oznakom „BI“ - smatra se uključenom na MTP Belex.

Opređenje tržišnog segmenta kome pripada pojedinačna hartija u skladu sa ovim članom izvršiće se odlukom Direktora Berze bez donošenja odluka o izmenama i dopunama pojedinačnih odluka o uključenju na regulisano tržište, odnosno MTP Belex. o prijemu hartija od vrednosti na segmente regulisanog tržišta ili MTP Belex. Pregled hartija od vrednosti prema opredeljenim tržišnim segmentima, objavljuje se na internet stranici Berze.

Član 250.

Odluka Berze o primeni modela zone fluktuacije u trgovanju hartijama od vrednosti (04/2 br. 7912/16, od 19.10.2016. godine, sa poslednjom izmenom 04/2 br. 8422/16, od 14.11.2016. godine) ostaje na snazi i primeni danom stupanja na snagu i primenom ovih Pravila, te na tržišnim segmentima regulisanog tržišta i MTP Belex u trgovanju metodom preovlađujuće cene, odnosno metodom kontinuiranog trgovanja:

- 1) akcijama primenjuje se model zone fluktuacije koji čini kombinaciju AZF i SZF;
- 2) dužničkim hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima - primenjuje se model zone fluktuacije koji sadrži samo AZF.

Član 251.

Nalozi za trgovanje koji su do dana stupanja na snagu ovih Pravila ispostavljeni u BelexFIX, a koji su po vremenu trajanja opredeljeni kao nalog do dana, odnosno nalog do opoziva, u roku trajanja od najduže 90 dana od dana ispostavljanj, važe do isteka datog roka.

Berza do dana primene ovih Pravila donosi uputstvo o korišćenju naloga za trgovanje iz člana 94. ovih Pravila.

Član 252.

Postupci koji su pred Berzom pokrenuti do dana stupanja na snagu i primene ovih Pravila, a na osnovu Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (broj: 04/2-3242/12, sa izmenama i dopunama broj: 04/2-1521/13, 04/2-1148/14, 04/2-12143-1/15, 04/2 br. 6512/18, 04/2 br. 7704/18 i 04/2-1212/20), kao i pravilnika donetih na osnovu tih Pravila, okončaće se u skladu sa tim aktima Berze.

Član 253.

Nakon stupanja na snagu ovih Pravila, ostaju na snazi pravilnici, odluke, uputstva, rešenja i druga akta koje je Berza donela do dana stupanja na snagu i primene ovih Pravila, izuzev odredbi datih akata koje su u suprotnosti sa ovim Pravilima u kom slučaju se direktno primenjuju odredbe ovih Pravila.

Član 254.

Ugovori zaključeni sa izdavaocima čije su hartije od vrednosti uključene na segmente regulisanog tržišta ili MTP Belex do dana stupanja na snagu ovih Pravila, Berza neće otkazivati danom stupanja na snagu ovih Pravila i isti, do zaključenja novih ugovora kojima se regulišu međusobna prava i obaveze u vezi sa uključenjem i organizovanjem trgovanja hartijama od vrednosti saglasno ovim Pravilima, važe u svim odredbama zaključenog ugovora izuzev onih koje su u suprotnosti sa ovim Pravilima u kom slučaju se direktno primenjuju odredbe ovih Pravila.

Član 255.

Odredbe ovih Pravila koje se odnose na informator o izdavaocu primenjivaće se do nastupanja okolnosti da najmanje 1/2 izdavalaca od ukupnog broja izdavalaca čije su hartije od vrednosti uključene na regulisano tržište, odnosno MTP Belex ima prospekt za izdavanje hartija od vrednosti javnom ponudu, odnosno uključenje na regulisano tržište ili MTP Belex odobren od strane Komisije za hartije od vrednosti.

Nadzorni odbor Berze posebnom odlukom utvrđuje nastupanje okolnosti u smislu stava 1. ovog člana i stavljanje van snage odredbi ovih Pravila koje regulišu Informator o izdavaocu.

Član 256.

U slučaju da izdavalac kod koga je u skladu sa propisima koji uređuju privatizaciju, doneta odluka o prodaji kapitala putem organizovanog tržišta, a u odsustvu zahteva izdavaoca za uključenje tih akcija na regulisano tržište ili MTP Belex u skladu sa zakonom i ovim Pravilima, iste se uključuju na MTP Belex po zahtevu ministarstva nadležnog za poslove privrede (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo podnosi Berzi sledeću dokumentaciju i dokaze:

- 1) kopiju odluke iz stava 1. ovog člana kao i informaciju o tome da izdavalac nije u propisanom roku postupio u skladu sa datom odlukom;
- 2) poslednji godišnji finansijski izveštaj o poslovanju izdavaoca dostavljen nadležnom registru finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Radi sagledavanja svih uslova za uključivanje i organizovanje trgovanja akcijama u skladu sa ovim članom, Berza može tražiti i dodatne dokaze i dokumentaciju.

Na uključenje akcija na MTP Belex saglasno odredbama ovog člana, kao i indikativnu cenu za prvo trgovanje datim akcijama, shodno se primenjuju odredbe ovih Pravila koje se odnose na uključenje hartija od vrednosti po zahtevu izdavaoca i utvrđivanje indikativne cene za prvo trgovanje na obrazložen predlog.

Akcije koje su uključene na MTP Belex u skladu sa odredbama ovog člana, na internet stranici Berze, označavaju se posebnom oznakom «BI» (bez informatora o izdavaocu), a koja oznaka se briše kada se te akcije uključe po zahtevu izdavaoca na regulisano tržište ili MTP Belex u skladu sa ovim Pravilima.

Član 257.

Berza u postupku usklađivanja svojih opštih akata sa ZTK, ova Pravila dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti, na saglasnost. Po dobijanju saglasnosti, ova Pravila Berze stupaju na snagu protekom roka od osam dana od dana objavljivanja na internet stranici Berze. Pravila Berze primenjuju se danom stupanja na snagu, izuzev ako taj dan pada na dan koji prethodi početku primene ZTK, u kom slučaju se ova Pravila primenjuju sa prvim danom primene ZTK.

Danom primene ovih Pravila prestaju da važe Pravila poslovanja Beogradske berze a.d. Beograd (broj: 04/2-3242/12, sa izmenama i dopunama broj: 04/2-1521/13, 04/2-1148/14, 04/2-12143-1/15, 04/2 br. 6512/18, 04/2 br. 7704/18 i 04/2-1212/20).

BEOGRADSKA BERZA
- Nadzorni odbor –

Ognjen Popović, predsednik